

Same

Walo bagubagunana

Buki bwaitete Same iya wali yo kawanoi bukinia Buki Tabu beyabeyana koina. Tolelelele sibaibaiwa yo samene sileleli sauga uloina uloina kolili. Tomo Isileli siyapaisowaili ali tapwalolo kolili. Kabo muli mena same meuloili sitanoili sipeili ali Buki Tabu kalona mena.

Same tupwali siya wali tobali, tupwaliyao sileleli na mesabana sitapwalolo Yaubada koina, tupwaliyao yoi siya kawanoi sagu kaiwena o nuwana lebo kaiwena. Same tupwaliyao kaloli mena sikawanoi nuwatu-pwaiki kaiwena o nuwana sikawanoi tem Yaubada kali kaleyayaoyamaisali. Yeisu same iyapaisowaili ana edeedede koina. Tabé Buki Tabu waluwaluna kana tolelelele siyapaisowaili ali lelelele kolili mwa Yeisu kana tomeliwo siyapaisowaili. Same nagamo tomeliwo ali kaba yasiyasili yo ali kaba yaliyaya.

1

¹ Tomone iya tonaenaeli ali loina isikotanagili yo tolopwanoli ali kamwasa nige imumuliya, yo nige itutubwe Yaubada kana tokalomagigiliwo kolili Yaubada iwalo-muloloi.

² Na Yeoba ana loina koina imiyamiya me ana yaliyaya, yo ana loina koina inuwanuwatu kaliyate yo boniyai.

3 Iya besiele mayau sikumai yalubwasi dedeina mena, na ana uwenemekana sauga, yo ligunao nige sowasowana siweweka. Na tomone iya tawae nuwanuwana ipaisowai ana paisowa meuloina inamwananwasosi.

4 Na tonaenaeli nige besiele, siya besiele witi kwapina yaumai iyuiyui-kalakalai.

5 Mwa koina siya tonaenaeli yatala koina kani loina polopolowena silobai, yo siyakasali tonamwananwali kolili.

6 Kaiwena Yeoba todudulaiwo ali kamwasa iyakenayagili. Na tonaenaeli silalau kamwasa kaba boita koina.

2

1 Tawae kaiwena dedei uloili tomonliyao simunamunai yo sikalekaleya Yaubada koina? Kani nige sowasowali sikaiwe-gabaen.

2 Yanuwa yaulina kana kinyao simiya-gogo yo siloiloina toyawa yakato sikaleya Yeoba yo ana gitesipwa tomona kolili siwaloba,

3 “Kala pan tatom-utusi, ali loina kolila takele-gabaen.”

4 Na Yeoba, iya imiyasio bulibuli mena imalumalu yo italatalawasi-yagili.

5 Me ana munamunai lalakina kani iwalo-lau kolili iyadidigali na iula-matamatausagili iwaloba,

6 “Yagu kin yapeiyako Saiyon, bwaimwa yagu koya yakayakasisina koina.”

⁷ Kin iwaloba, “Yeoba ana loina kaiwena kani yawalo-masalan kolimiu. Iwalo koliyau iba, ‘Kabona yau Tamam yo kowa natugu.

⁸ Ukawanoi koliyau na kaba loina meuloina yaeliwa, na yanuwa yaulina dedeina meuloina yaeliwa iyamala am gogo.

⁹ Besiele pwawati ukoian gulewa koina na itata-gaoli kani kaba loina ukogaogao-lili, imwawasi kani uko-mumumumuli besiele gulewa tasapi-mumumumuli.’”

¹⁰ Kabo komiu kinyao, yanuwapei bwaite kwabenali-kalatan na me ami nuwa-mayale.

¹¹ Kabo Yeoba koina kwapaisowa me ami matausi, yo me ami tabubu ¹² kaena kwanisoi, kisimo ana munamunai imwayamwayau besiele mayau iwedoli na koina isibayanaemiu. Siya analiyao sisagena koina na sikaiyawasi, iwalomuloloili.

3

¹ O Yeoba, siya kagu tokaleyayao sibaibaiwaso sikalekaleya koliyau.

² Meuloili sieeedede kaiwegu siba, “Nige sagu yabo Yaubada koina iya kaiwena.”

³ Na kowa Yeoba kagu totolo-kaukausi besiele yagu ebeu, kowa yagu wasawasa, yo kowa kagu tokabi-yakaiwe.

⁴ Yeoba koina yayoga kainagu lalakina mena na ana koya yakayakasisina koina kainagu iya-maisayama.

5 Me yagu nuwadaumwali yakenomate yo kenokeno mena yatoloma kaiwena yakatai Yeoba igitegite-kalatagau.

6 Kagu tokalomagigiliwo sibaibaiwasosi na bwagana meuloili siyatatakikilagau na iyamo nige yamamatausi.

7 Yeoba kowa yagu Yaubada kutolo na kuleboyau kaiwena kowa kagu tokaleyayao meuloili kunuunuili papaliliyao mena yo kowa tonaenaeli mwakali ukokogolugoluli.

8 Lebo kowa Yeoba am gogo, am walo-mulolo imiyamiya am tomoyao meuloili kolili.

4

1 O Yaubada, kowa kagu totolo-kaukausi, saugana polowe yalobai kusaguiyau. Kabo sauga bwaite koina ukwate-kamkamna-yagau na yau kawanoi kubenalan yo kuyamaisa.

2 Komiu tomo lalakili, toweya kana mamalawe besiele kani wakalomagigi-lagau yo kwasinasi-naliyau. Toweya kana mamalawe besiele kani kwamulolo walo bwagabwaga yo walo gagasa kolili na mwakota mumugana kwaloyaloyai.

3 Na iyamo nuwanuwagu wakatai yakato Yeoba ana tomoyao yakayakasisili ipei-suwalagili ibomamo kaiwena yo saugana yayoga koina kainagu ibenalan.

4 Tem kwamunamunai tabu munamunaine ikakalaimiu naenaena koina. Saugana tem wakaiyawasi ami kaba keno kolili kwamiyamwanou yo kwanuwanuwatu katemiu mena me ami nuwadaumwali.

5 Pwaoli namwanamwali kwapwaoliyan Yeoba koina yo ami meli kwapei koina.

6 Tomo sibaibaiwa sikawano siwaloba, “O Yeoba, am mulolo kolimai ukwabi-yalalaki yoi yo mayalem kuyakenayagimai.”

7 Na bwagana ali kelikeli kanna ikalapowon masumasuwe na iyamo yaliyayane kuyeyama kategu mena ilalakisosi kabu muli mena siya ali kelikeli kanna kana yaliyaya kaiwena.

8 O Yeoba, me yagu nuwadaumwali yagulitulu na yakeno kaiwena kowa kubomamo ugitekalatagau mwa yamiya namwanamwa.

5

1 O Yeoba, yagu kawanoi yo yagu yaba kubenalagilili.

2 Yagu kawanoi ilaowa kowa koliwo, yagu kin yo yagu Yaubada, tenam kuyawali na yagu valam sagu kaiwena kubenalan.

3 Malala kaigeda kaigeda kainagu kubenabenalan yo yau kawanoi iyamala yagu pwaoli koliwo yo yasanasa am yamaisa kaiwena.

⁴ Kaiwena kowa Yaubada nige kuyayaliyaya naenaena kaiwena. Nige kutatalam naenaena imiyamiya salim mena.

⁵ Togagasa nige sowasowana sitolo manim mena yo tonaenaeli ukalomagigi-lagili.

⁶ Siya towalo-mwakomwakota kuunuyamateli kaiwena kowa Yeoba tonaenaeli yo tounuyamate kusikotanagili.

⁷ Na yau, am mulolo miyamiya yaina yo am katekamkamna mena yalaoma am nume mena. Matausim koina yapwalou am nume tabu manna mena.

⁸ O Yeoba, mumugam dudulaina koina kuyabaguna-yagau kaiwena yamatausi kau kaleyayao kolili. Am kamwasa kuyasapusapuli mangu mena.

⁹ Nige yabo walo yawasosi gamwali mena, kateli kaba boita yo galogaloli besiele salai soke-sokena yo memenali ali kaba walo momone.

¹⁰ O Yaubada, kuyamaisali kamkamna koina yo tawae naenaena sinuwanuwatuine koina kuyabekuli. Ali loinalikwa kaiwena yo ali gamwapanapanawa koliwo kaiwena kutawoili manim mena.

¹¹ Na siya analiyao koliwo sikeno-wadam na sikaiyawasi kani siyaliyaya yo siwaliwali nige ana kaba mwawasi. Siya simulolo koliwo kutolo-kaukausili na mesabana esam sitobalan.

¹² Kaiwena kowa Yeoba todudulai kuwalomuloloili yo namwanamwa koina kusumali besiele ebeu tomo koina ikokaukausi.

6

¹ O Yeoba, tabu am munamunai koina kuyoyokoi-yagau yo kuyayamaisayau.

² Na ukwate-kamkamna-yagau kaiwena yogu ibelubelu. Kuwoisiyau kaiwena tuwatuwagu kamnali sinae.

³ Yaluyaluwagu ana kaiwe imwawasi. Na kowa Yeoba tawanesana kani yagu kawanoi kubenalan na kuwoisiyau?

⁴ O Yeoba, am munamunai koina kulopei na yawasigu kulebo kaiwena am mulolo imiyayai.

⁵ Boita dedeina koina nige yabo ikakataiwo yo nige sowasowana yabo itobalanagiwo.

⁶ Yagu yaba koina kamnagu inae, boniyai kaigeda kaigeda kolili matalilogu koina yau kaba keno yo kagu kulule sibuta besiele yalubwasi ana didi.

⁷ Valam koina mangu silolo kaiwena kagu tokalomagigiliwo meuloili siulamatamatausagau.

⁸ Meuloimiu mumugana naenaena kwapaipaisowai kwalowasi koliyau kaiwena Guyau yagu valam ibenalanako.

⁹ Yeoba yagu valam sagu kaiwena ibenalanako kabu kainagu kani iyamaisa.

¹⁰ Kagu tokalomagigiliwo meuloili kani simwalimwaline yo kateliyao matausi koina sikalapowon kaiwena Yeoba kani itabe-keileli me ali nuwapwanopwano.

7

¹ O Yeoba yagu Yaubada, koliwo yakenowadam yakaiyawasi. Kuleboyau kagu kaleyayaone siya siyamuli-kusuliyau kolili.

² Kisimo yogu sitabe-igaigali besiele laiyon ana paisowa, na sitabe-niuniuliyau yakwalalele kaiwena nige kagu tosagu yabo.

³ O Yeoba yagu Yaubada, tem mumugana naenaena yabo yapaisowaiyako nimagu mena,

⁴ o tem yagu eliyam nuwana yasibayanae, tem kagu tokalomagigili yabo yaunui na nige yaina ipapagan,

⁵ ee kabo ilonamwayagau kau kaleyayaao siyamuli-kusuliyau silaoma sikabi-kalatagau siutu-gwalagwalaiyau bwatano mena yo yaluyaluwagu ikenokeno kau mena.

⁶ O Yeoba, kutolo me am munamunai na kagu tokalomagigiliwo ukaiwe-gabaegili na ali munamunai kuyamwanou. Kubomayoi kuyanoiwu na kusaguiyau kaiwena kowa yatala kana sauga kuloinayanako.

⁷ Kuwalo tomo meuloili silogogoma na simiyatakikilagiwo na kumiyasio kewa mena na kulinayagili.

⁸ Kabo kowa Yeoba, tomo kali toyatala, me am loina dudulaina mena kuyatalayagau kaiwena mumugagu namwanamwana koliyau imiyamiya ukwataiyako.

⁹ Toyauyaule ali naenaena kutalam na simwawasi, na todudulai ukwabi-yakaiweli

kaiwena kowa Yaubada mumugam idudulaisosi kabo sowasowam tomo kateli kutonagili.

¹⁰ Yaubada iya kagu totolo-kaukausi, siya mu-mugali sidudulai yo siobiga ileboili.

¹¹ Iya toyatala dudulaina yo sauga meuloina tonaenaeli iyamaisali.

¹² Tem tomo nige sinunuwabui Yaubada kani ana kaleya kelepana ivakili, ana gipoyo imomosiyako.

¹³ Kaleya kaba boita gogoliyao ikatububunagilik yo mayau kala-pulupulululi ipeiliko ana pwawati manli mena.

¹⁴ Wagitai, tonaenaena inuwanuwatu mumugana naenaena kana paisowa kaiwena yo naenaenane isiumayan yo walo mwakomwakota ikabiyen.

¹⁵ Bwatano ikeli isala na gula ipaisowai tomo namwanamwaliyao kaiweli na iyamo ibomayoi koina ibeku.

¹⁶ Ana naenaena ipileyoima ibomayoi iunui yo ibomayoi ana munamunai koina isilae.

¹⁷ Kabo yakawatoki Yeoba Tomiyasaesosi koina mumugana dudulaina kaiwena, yo esana koina kani yawali tobali.

8

¹ O Yeoba ama Guyau, esam inamwanamwasosi yanuwa yaolina meuloina koina.

Kam tobali isae bulibuli ikabitonan.

² Siya melumeluwo lalakili yo kikiuli kam tobali siwaliyan. Kam tokalomagigiliwo kupei-suwalagili koliwo yo kam kaleyayao kuyamwanouli.

³ Saugana bulibuli yagitai, nimam ali paisowa, waikena yo utu, kupeili ali kaba miya mena kabو yawaloba,

⁴ “O Yaubada, tawae tomo, mwa kaiweli kunuwantu? Tawae kaiwena tomo molosi ugite-kalatan yo kunuwantu kaiwena?

⁵ Tomo molosine kupei-yatalu tupwana kana mwayaga iyai anelose yaulili mena yo yakasisi yo wasawasa kuwolena koina.

⁶ Yo kupei ginauli meuloina iloinayan.

⁷ Sipi yo bulumakau meuloili, yakayakan soka-sokali, ⁸ man sievaeva-keikeile yo iye kalita mena yo yamayamayale kalita mena simiyamiya.”

⁹ O Yeoba, ama Guyau, esam inamwanamwasosi yanuwa yaulina meuloina koina.

9

¹ Yakawatoki Yeoba koliwo kategu meuloina koina, am paisowa namwanamwasosili meuloili kani yawalo-masalagili.

² Kam wali-tobali kani yawaliyan kowa Tomiyasaesosi.

³ Am yawatagili koina sitagelakeile siyabubu kaekaeli siyatupanli sibeku na siboita manim mena.

4 Walo yawasosi am loina idudulaisosi yo am loina koina kusaguiyau.

5 Tonaenaeli kuyakoi-yagiliko yo toyauyaule kusibayanaeliko, nige sowana tanuwatu-kalatagili.

6 Tokalomagigili kuyemwawasi molosagiliko, ali yanuwa kusibayanaeyako mwa kali nuwatu-kalatan imwawasi molosi.

7 Na Yeoba iya kin miyamiya yaina, ana kaba miya wasawasana koina ipeiyako loina kaiwena.

8 Na yanuwa yaulina iloinayan mumugana dudulaina koina, na loina ipaisowai tomo kolili mumuga dudulai mena.

9 Yeoba iya tokamkamna ali kaba keno-wadam yo ali kaba yabubu sauga naenaena koina.

10 Siya sikataiwō kani simeli-yagiwo na analiyao silaowa koliwo kani nige kusisikotanagili.

11 Yeoba koina kwawali tobali, iya Saiyon koina iloiloina. Ana paisowa kwawalo-masalan tomo meuloili kolili.

12 Siya sikamkamna inuwatu-kalatagili yo siya naenaena siginauli kolili iyamaisali.

13 O Yeoba ukwate-kamkamna-yagau, ugital yagu kamkamna siya kagu tokalomagigiliwo siginauli koliyau boita kana gamwa koina ukeleisi-nagau, **14** na mesabana kam tobali yawalo-

masalan Yelusalema tomonliyao manli mena.
Kani yayaliyaya lalakina kaiwena kuleboyau.

15 Kaba loinao sibekuko sibomayoi gulawa sikekeliwa koina, sibomayoi sisipwa ali sipwasipwa koina.

16 Yeoba ibomayoi iyamayale ana loina dudu-laili kolili, na tonaenaeli sibomayoi sisipwa ali paisowa koina.

17 Tonaenaeli meuloili siya Yaubada sisikotanan silalau boita dedeina koina.

18 Toeoma kani nige sauga meuloina simiyamiya ali eomane koina yo tobubutuma kani nige sauga meuloina simiyamiya bubutumane koina.

19 O Yeoba kutolo, tabu kutatalam tomo sigagamwa-panapanawa koliwo. Tonaenaeli uk-walailima manim mena na kali loina kuwolegili.

20 Kuyamatausagili na sikatai yakato siya tomo bwagabwagamo.

10

1 O Yeoba, tawae kaiwena kumiya-suwala? Tawae kaiwena kubomayoi ukeno-wadam ama sauga miyapolowe koina?

2 Toyauyaule sigagasa yo tobubutuma siyakamkamnali kusipwaili sipwasipwane siya sibomayoi siginaulili kolili.

3 Kaiwena sibomayoi sigagasa ali nuwatu naenaeli kaiweli, yo toman-kikiwasi Yeoba sisikotanan yo sikawa-gulai.

4 Nige ali nuwatu yabo Yeoba kaiwena, ali gagasa koina Yaubada siuvalayan.

5 Bwagana wasawasa lalakina silobai na iyamo nige sowana Yaubada ana loina sinuwamayaleyan yo kali tokalomagigiliwo sisikokowagili.

6 Sibomayoi siwalo-saesae siwaloba, “Kani nige sauga yabo yabebeku yo kani nige sauga yabo polowe yalolobai.”

7 Ali edeedede koina kawa-gula, mwakota, walo-kasokaso ikalapowon yo mwayamwayau mena kani walo naenae yo kalomagigili siwalowegili.

8-9 Sibomayoi sikenowadam ali yanuwa mena na sisanasana tem tomo namwanamwali siunuyamateli. Wadam mena sigitegitelau tomo nige kali tosagu kolili sisanasana sikenovasili besiele laiyon. Besiele sikenowadam tobubutuma sisanaili na tem sisipwaili ali sipwasipwa mena yo siniuli-suwalagili.

10 Siya tosilaene sikenokeno me ali kamkamna kaiwena toyauyaulene sikaiwesosi.

11 Na toyauyaulene ibomayoi iwaloba, “Yagu paisowa naenaena kaiwena Yaubada nige inunuwatui, manna iyagibuli, kani nige sauga yabo igigitai.”

12 O Yeoba, toyauyaulene kuyamaisali yo siya sikamkamna kunuwatu-kalatagili.

13 Gubesi na toyauyaulene Yaubada ikalomagigilan na ibomayoi iwaloba, “Kani nige sowana iyamaisayau.”

14 Na iyamo kowa ugitaiyako, ukwataiyako polowene yo kamkamnane yo sauga meuloina kusanasana na tem kusaguili. Tosilaene ibomayoi italamwan koliwo kaiwena siya nige kali tosagu kusaguili.

15 Tonaenaeli yo toyauyaule ali kaiwe ukelegabaen na kuyamaisali ali paisowa naenaena kanasiga silopei ali paisowane.

16 Yeoba iya kin miyamiya yaina. Siya analiyao yaubada uloiliyao kolili sipwalou kani sikwalalele ana kaba loina koina.

17 O Yeoba, kowa kani kubenali tobubutuma ali kawanoi kolili na ukabi-yakaiweli.

18 Siya tosinasinage yo siya tokamkamna kani ali valam kubenalagili, yo kani am loina koina kusabilau-wagili na mesabana tomo naenaeli kani nige sauga yaboyoi siyayamatausagili.

11

1 Yakeno-wadam Yeoba koina iya mwa Yeoba yameliyan iya yau kaba keno-wadam. Toyauyaule kowa gubesi mwa kuwaloma koliyau kuwaloba, “Kuyabubu kulau koya kolili besiele man.”

2 Kaiwena tonaenaeli ali gipoyo simomosiliko yo sikenno-wadam silosalosana na tem tomo

namwanamwali sigitaili sisakonali ali pwawati kolili.

³ Tem tonaenaeli loinao meuloili sisibayanaeli nige sowasowana tomo namwanamwana tawae yabo iginauli.

⁴ Yeoba iyaele ana Nume Tabu kalona mena yo imiyasio ana kaba miya wasawasana koina bulibuli mena. Tomo meuloili igitagitali yo ikatai tawae sipaipaisowai.

⁵ Todudulai yo tonaenaeli mumugali igitegite-sipwaili yo siya toloinalikwa ikalomagigi-lagili katena meuloina koina.

⁶ Mayau wedowedolili yo salepa wedowedolina iyawasali silobima tonaenaeli kolili yo iyamaisali yaumai wedowedoli-sosina koina.

⁷ Yeoba iya todudulai yo paisowa namwanamwali imulolo kolili. Siya analiyao sipaisowaili kani simiyamiya Yeoba salina mena.

12

¹ Yeoba kusaguimai, kaiwena tomo yakayakasisili simwawasiko, tomeliwo sikwalaleko yanuwa yaulina mena.

² Tomo meuloili walo luviluvi sopali mena siededede yo kalikavao simwakomwakota-yagili.

³⁻⁴ Siya siwalo-gagasa siwaloba, “Tawae nuwanuwala tawalowen kani tawalowen, yo tawae nuwanuwala ala walo koina takalai nige sowasowana yabo ikausila.”

Na yakawanoi koliwo togagasane sopaliyao kuyamwanouli yo gamwaliyao ukwausili.

⁵ Yeoba iwaloba, “Bwaite sauga kani yatolo kaiwena toeoma siyabayaba yo tobubutuma sikamkamna lalakina. Kabo kani ali kaba kobwau yaolena kolili na koina sikaiyawasi.”

⁶ Yeoba ana waloyameli sowasowana tameliyan kaiwena siya besiele siliba kapwakapwali siyawaluili kaba gabu wedowedolina koina me seben.

⁷⁻⁸ Tonaenaeli dedei meuloili kolili silaulau, yo tomo meuloili ali paisowa yauyaulena sitobatobalan.

O Yeoba, ugite-kalatagimai toyauyaule bodaliyaone bwaite kolili.

13

¹ O Yeoba, isa sauga kana mamalawe kani kunuwa-mwatainagau? Nuwana kani kunuwa-mwatainagau molosi? Isa sauga kana mamalawe kani ukено-wadam koliyau?

² Isa sauga kana mamalawe kani yaluyaluwagu koina yakamkamna? Isa sauga kana mamalawe kani nuwanae kategu iloyapowon kaliyate yo boniyai? Isa sauga kana mamalawe kani kagu tokaleyayao sikaiwesosi kabu muli mena yau?

³ O Yeoba yagu Yaubada, ugitaliyau na yagu kawanoi kuyamaisa. Yau kaiwe kuyeyamayoi na tabu yaboboita.

4 Tabu kagu tokaleyayaone sigagagasa siwaloba, “Takaiwe-gabaen.” Yo tabu siyayaliyaya yagu belune kaiwena.

5 Na yameli am mulolo miyamiya yaina koina, kani yayaliyaya kaiwena kani kuleboyau.

6 Kani wali yawali-yagili koliwo kaiwena kuanwanamwasosi koliyau.

14

1 Siya toyauyaule kateli mena siwaloba, “Nige Yaubada imiyamiya.” Meuloili sinae ali paisowa sinaenae sosi. Nige yabo yaiya namwanamwana ipapaisowai.

2 Yeoba bulibuli mena igite-lobima tomo meu-loili simiyamiya yanuwa yaulina mena kolili na gitai tem analiyao me ali katai na sipwalou koina.

3 Na nige todudulai yabo ipapagan, nige yabo. Meuloili kamwasa dudulaina silogabaenako silosuwala. Nige yabo ana paisowa idududulai, nigele, nige yabo.

4 Kabo Yeoba iwaloba, “Siya analiyao naenaena signaginauli mumugana namwanamwana nige nuwali imamayaleyan. Yagu tomoyao kolili sikekan besiele pwalawa sikankan. Nige sauga yabo sikakawanoi koliyau.”

⁵ Na Yeoba tonaenaeline kani iyamatausagili lalakina na siya analiyao siobigai kani imiyamiya kolili.

⁶ Tonaenaeli tonuwalobi ali nuwatu sisibayanaeli na Yeoba siya tonuwalobine kali totolo-kaukausi.

⁷ Yakawanoi Yeoba koina, iya imiyamiya Saiyon koina, kaiwe iwolena tomo Isileli kolili na kaleya koina sibaguna. Sauganane koina kani siwasawasayoi yo siyaliyaya.

15

¹ O Yeoba, yaiya sowasowana ilusae yo ipwalou am Nume Tabu mena? Yaiya sowasowana am koya yakayakasisina koina itapwalolo?

² Yaiya tem mumugana idudulai sauga meuloina, ana paisowa idudulai, katena mena walo yawasosi koina iedeedede, ³ isikote sinali, nige sowasowana naenaena iginauli ana eliyamwao kolili, nige sowasowana kanakavao ietalapili-yagili, ⁴ yo siya analiyao Yeoba isikotanagili iya tabe besiele isikotanagili, siya analiyao Yeoba siobigai iyakasisi-yagili, yo iya sauga meuloina iginauli besiele tawae iwaloyameliyako bwagana kamkamna ilobai.

⁵ Tem ana gogo italamwan nige sowasowana ikawanoi etulan kaiwena yo nige sowasowana siyanuwakoi na mwakota iginauli siya nige ali pwanoli ipapagan kolili.

Tomone iya tem paisowa namwanamwali bwaite iginaulili kani itolo kaiwe sauga meuloina.

16

¹ O Yaubada, ugite-kalatagau kaiwena yalaowa koliwo na yakobwau.

² Yawalo Yeoba koina yawaloba, “Kowa yagu Guyau, ginauli namwanamwali meuloili kowa koliwo yalobaili.”

³ Yeoba ana tomoyao siya tonamwanamwasosi, yau kaba yaliyaya lalakina tem yamiyamiya luwali mena.

⁴ Siya analiyao yaubadao uloili simuliya kolili kani nuwanae lalakina iloyakalapowonli. Na yau kani ali pwaoli paisowana koina nige yapapatu yo genuwagu ali yaubadao esaliyao sopagu mena yaedeedede-yagili.

⁵ O Yeoba, kowa koliwo ginauli meuloina yalobaili yo kagu eoma meuloina kowa kana toyadudulai, yawasigu kowa nimam mena.

⁶ Mulolo meuloili kuyelima koliyau sinamwanamwasosi kabo yayaliyaya lalakina.

⁷ Yeoba yatobalan kaiwena yagu kamwasa iyakenayagau yo yagu nuwatu kategu mena iyanuyanuwapeiyau boniyai kaigeda kaigeda kolili.

⁸ Yakatai Yeoba iya saligu mena sauga meuloina, nige sowasowana ginauli yabo iyamwasaliyau.

9 Mwa koinaele me yagu yaliyaya yo me yagu kawatoki yo yogu kana lotonan inamwanamwassosi.

10 Kaiwena nige sowana kusikotanagau na yamiyamiya salai mena. Tabe kani nige kutatalam am topaisowa yakayakasisina yona ibobowa.

11 Kani yawasi kana kamwasa kuyakenagau, am miya saligu mena kategu yaliyaya iloy-apowon nige ana kaba mwawasi.

17

1 O Yeoba, yagu valam loina dudulaina kaiwena kubenalan, tenam kuyawali yagu kawanoi sagu kaiwena, kaiwena sopagu mena walo yawsossi yawalowen.

2 Kuwalo-masala koliyau yau todudulai kaiwena ukwatai siya analiyao namwanamwana sipaipaisowai.

3 Kategu kutonanako yo boniyai mena kuboeyagau yo kulobubunagau yo kulobai nige yabo nuwatu naenaena koliyau. Yagu nuwatu ikaiwe kani nige yamwamwakota.

4 Siya analiyao naenaena siginaginauli yo sikalekaleya yo mwakota koina siededede nige yamumuliya kolili besiele am walo koliyau.

5 Sauga meuloina yalokeikeile am kamwasa mena, yo nige sauga yabo yalolosuwala.

6 O Yaubada, yakawanoi koliwo kaiwena yagu kawanoi kuyamaisa, kabo tenam kuyawali koliyau na yagu walo kubenalan.

7 Am mulolo inamwanamwasosi kuyakenaya-gau na kuleboyau, kaiwena siya analiyao siyabubu kali kaleyayaо kolili kuleboili na sikeno-wadam koliwo.

8 Ugite-kalatagau yakato yabomamo kumulolososi koliyau na kuwadamyau pepem lolonna mena, **9** kisi toyauyaule simunamunai na siunuiyau.

Kagu tounuyamate siutu-takikilagauko, **10** nige yabo ali katekamkamna yo siededede me ali gagasa.

11 Bwaite sauga silobaiyau, sitolo-takikilagau sisanasana na toisabo solasola koina sigabaegau bwatano mena.

12 Siya besiele laiyon guliguliyamli sikeno-vakasiyau nuwanuwali tem sitabe-igaliyau.

13 Yeoba, kutolo ukwaleyaili yo ukwaiwe-gabaegili, am kaleya kelepana koina kuleboyau toyauyaule kolili.

14 Kuleboyau towasawasa kolili siya ali miya koina ginauli meuloina nuwanuwali silobaiyako. Diyaliao kuyakalapowonli am munamunai kamkamnana koina. Na kamkamnane kuyalalaki molosan na mesabana natuliyao yo tubuliyao tabe silobai.

15 Na yau kani yagitaiwo kaiwena mumugagu idudulaisosi yo saugana yatolo yagu kaba

keno mena am miya saligu mena kaiwena kani yaliyaya kategu iloyapowon.

18

Deibida ilele saugana Yeoba ileboi kana kaleyayao kolili

¹ O Yeoba, yamulolo koliwo kowa yagu kaiwe yaina.

² Yeoba iya yagu veku yo iya yagu nume kaikaiwena yo iya kagu tolebolebo, yagu Yaubada, yagu veku kaikaiwena, iya yagu kaba meli, yagu ebeu, yo kagu tolebo yo yagu kaba kaiwe, yagu nume kaba kelolon.

³ Yayoga Yeoba koina kaiwena iya tobali kana lonamwa kabo ileboyau kagu kaleyayao kolili.

⁴ Boita mainana simiya-takikilagau na sibayanae bagoluna iguli-pwaikiyau.

⁵ Salai mainana siyepanpan-yagau, boita kana sipwasipwayao silaoma mangu mena.

⁶ Saugana yagu miyapolowe koina yayoga Yeoba koina sagu kaiwena kabo ana nume tabu koina yagu valam ilau tenana koina kainagu ibenalan.

⁷ Kabo yantuwa yaulina inuku yo itabubu, yo koya yailiyao simwasali yo siulapwasi, kaiwena Yaubada imunamunai.

⁸ Kabo isuna gulana mena bogau siyawawayatagili, yo mayau kalakalapulupululuna yo gibwala wedowedolina gamwana mena siyawatagili.

⁹ Yaubada bulibuli itabe-igali na ilobima yaloy-aloi dubadubana pwatana mena.

10 Kabo imwalisae anelose yabo koina ieva yo mwayamwayau mena ilaoma yaumai pepena mena iyui-tubali.

11 Boniboniyai koina ibomayoi isuma, yaloy-aloi balubaluli dubadubali waila sikalapowon siyamala ana kaba kelolon.

12 Galewa patupatuna yo mayau wedowedolili siyawatagilima pigabune bwaimwana Yaubada manna mena kabo yaloyaloi silapanli.

13 Tabé Yaubada tomiyasaesosi bulibuli mena kainana mena iyoga besiele tutu.

14 Ana gipoyo iulagili sisagena kabo kana tokalomagigiliwo itupa-gwalgwalili. Pigabu koina kana kaleyayao itawoili siyabubu.

15 O Yeoba, am yokoi koina, tomo sigitai kalita gunna ilabwalabwa, na yawasim mena kuyui-kalai kabo yanuwa yaulina kana wauwau sileleyan mayale mena.

16 Yeoba kewa mena nimana iyaga-lobiyenama na ikeleisinagau kalita didididiuna koina.

17 Ileboyau kagu kaleya kaikaiwena koina, yo siya analiyao sikalomagigi-lagau kaiwena siya sikaiwesosi kabo yagu kaiwe.

18 Yagu sauga miya polowe koina silaoma sika-leya koliyau, na iyamo Yeoba itolo-kaukausiyau.

19 Sauga naenaena koina ileboyau, kaiwena iyaliyaya koliyau.

20 Yeoba iya iyamaisayau kaiwena mumugagu idudulai, yo iwalo muloloiyau kaiwena yau tomo dudulaina nige yagu naenaena ipapagan.

21 Nige yalolosuwala Yeoba koina, ana loina yamuliyako.

²² Kaiwena ana loina meuloina simiyamiya mangu mena, nige yapepei-suwalagili.

²³ Ikataiyau nige yagu naenaena ipapagan mwa yabomayoi naenaena koina yatabuwagau.

²⁴ Mwa koina Yeoba iyamaisayau besiele mu-mugagu ana dudulai koina, yo iwalo-muloloiyau kaiwena nige yagu naenaena ipapagan.

²⁵ O Yeoba, siya analiyao simeli-yagiwo kuyakenayagiwo kolili yakato kowa towalo-yawasosi, yo siya analiyao nige ali naenaena yabo ipapagan kuyakenayagiwo yakato kowa tabe nige am naenaena yabo ipapagan.

²⁶ Siya analiyao mumugali sikapwa koliwo mu-mugam ikapwa kolili, na siya kateliyao sikololo koliwo tabe katem ikololo kolili.

²⁷ Siya analiyao sinuwalobi kuleboili, na siya tonuwasae kupei-yataluli.

²⁸ Kowa Yeoba yagu Yaubada, yagu mayale uwabu iwedorwedoli na boniboniyaine kubui-keile mayale.

²⁹ Kaiwe kuyeyama na yasagena kagu kaleyayao yatupa-gwalgwalili yo am kaiwe mena sowasowagu gana yakapusele-likwai.

³⁰ Yaubada bwaite ana kamwasa inamwanamwasosi yo ana waloyameli sidudulaisosi. Siya analiyao siloyai iya iyamala ali ebeu yo kali totolo-kaukausi.

³¹ Na yaiya Yaubada? Yeoba iya ala Yaubada. Yaiya ala veku kaikaiwena? Yeoba iya ala veku kaikaiwena.

³² Iya Yaubadanane ana kaiwe iyeyama na ibagunayagau me yagu namwanamwana.

³³ Kaegu iyamwasalili na simalae besiele gouti ana sagena ana malae yo ipeinamwanamwaiyau koya malamalawesosina koina.

³⁴ Nimagu iyakataili kaleya kaiwena, na nimagu sikaiwe na gipoyo matumatuwana yamomosi.

³⁵ Kowa lebo kana ebeu kuyeyamako yo nima ulaulam itupa-kalatagau, na kusaguiyau mwa tomo meuloili sikataiyau.

³⁶ Ugite-kalatagau na tabu sikakabi-kalatagau, mwa nige sauga yabo yabebeku.

³⁷ Kau kaleyayao yayamuli-kusululi na yakalaili na nige sowana yatagela-keile kanasiga yaemwawasi wolili.

³⁸ Yagu kaleya kelepana koina yasakona-lapanli nige sowasowali sitoloyoi, na kaegu yaulina mena sibeku.

³⁹ Kaiwena kaiwe kuyeyama kaleya kaiwena na kau kaleyayao sibeku yauligu mena.

⁴⁰ Kowa kuyatagelakeileli na siyabubu koliyau na kagu tokalomagigiliwo yasibayanaeli.

⁴¹ Sivalam sagu kaiwena na nige kali tosagu yabo ipapagan. Kabo sivalam Yeoba koina na nige kainali iyayamaisa.

⁴² Yasapi-mutumutuli besiele bwatano kauna na yaumai iyuiyui-kalakalaili yo yasuwegabaegili besiele kamwasa bwalabwalana.

⁴³ Kuleboyauko togamwa-panapanawa bodaliyao kolili, na kupeiyyau yaemala toloina siya nige Yudiya bodaliyao simiyamiya gana muli mena kolili kabu siyamala yagu topaisowao.

⁴⁴ Na saugana tomiya-suwalane wasagu sibenalan mwayamwayau siobiga silaoma me ali pwalou sinenemo silaoma koliyau.

⁴⁵ Ali katepatu meuloina imwawasi mwa ali kaba keno-wadam mena siyawatagilima me ali tabubu.

⁴⁶ Yeoba Yaubada iya meyawasina yo veku kaikaiwena kani yatobalan kaiwena iya kagu tolebo.

⁴⁷ Iya Yaubadane kagu gum kana toyai mwa tomo ipei-yataluli yauligu mena.

⁴⁸ Kau kaleyayao yo tomo naenaeliyao kolili kuleboyau mwa ukeleisinagau yalalaki-gabaegili.

⁴⁹ O Yeoba, kani yatobalanagiwo yo yayakasisi-yagiwo siya nige Yudiya tomonliyao luwaluwalili mena yo kani esam kana tobali yawaliyan.

⁵⁰ Yaubada kaiwe iwolena ana kin gitegitesipwaina koina na ana mulolo miyamiya yaina iyakenayan yau Deibida yo tubuguwao kolimai kani nige ana kaba mwawasi.

19

¹ Bulibuli iwalowalo-masalan Yaubada ana wasawasa, sowasowaga nimana ana paisowa siyawawayawasanay.

² Kaliyate kaigeda kaigeda yo boniyai kaigeda kaigeda wasanane siwalowalo-masalan kaliyatene yo boniyaine silalaomane kolili.

³ Dagugu yo kaina nige siyayapaisowa, ⁴ na iyamo wasanane ilau yanuwa yaulina ana kaba mwawasi meuloina sibenalan.

Yaubada dabwelo ana kaba miya ipaisowai bulibuli mena,⁵ yo ana mwalisae malala mena me ana yaliyaya na yaliyayane besiele tokasole tauna ana yaliyaya ana kasole koina yo besiele tosagena kawalakwa kaikaiwena ana yaliyaya sagenane koina.

⁶ Dabwelo isae ana kaba tunsae mena yo ilobi ana kaba sugu mena. Ana kaiwe nige sowasowana ginauli yabo iwadam koina.

⁷ Yeoba ana loina inamwanamwasosi yo yaluyaluwala iyawaluwaluili. Sowasowana Yeoba ana walo tameliyagili, katai iwolegili siya nige ali katai sipapagan kolili.

⁸ Yeoba ana loinao sidudulaisosi yo siya analiyao siobigaili siyaliyaya. Yaubada ana loinao simayale yo nuwamayale talobai kolili.

⁹ Yeoba kana yakasisi ikapwasosi yo imiyayai. Yeoba ana loinao walo yawasosi yo ana yatala itoyatoyawa sauga meuloina.

¹⁰ Ana loinao sinamwanamwasosi kabo gole ana namwanamwa yo siluviluvi sosi kabo kamwakamwa ana luviluvi.

¹¹ Yau, am topaisowa, katai siyeyama koliyau yo yagu muliyane kolili maisa yalobai.

¹² Gubesi na tem lopwanone yagitaili kategu mena? Kudeuliyau naenaenane ana kenowadamanne koliyau.

¹³ Kutolo-kaukausiyau naenaena kana paisowa koina, tabu sikakaiwe-gabaegau.

Kabo yanamwanamwa sosi yo nige yakewa yabo naenaena kaiwena koliyau.

14 O Yeoba, kowa yagu veku yo kagu totolo-kaukausi, sowasowana walo sopagu mena yo yagu nuwatu kategu mena am kaba yaliyaya.

20

1 Sowasowana Yeoba iya tomo Isileli ala Yaubada, ami kawanoi ibenalan yo iyamaisa ami miyapolowe saugana koina yo itolo-kaukausimiu.

2 Sowasowana sagu iyawasa kolimiua ana Nume Tabu mena bwaimwa koya Saiyon koina.

3 Sowasowana ami olena bwagabwaga meu-loili inuwatu-kalatagili, yo ami pwaoli kana gabu meu-loili siyamala ana kaba yaliyaya.

4 Sowasowana ami gadosisi iyeyawa yo ami loina siyamala yawasosi.

5 Tem saugana wasa kabentalan ami kaleya koina kwabaguna kai kani kawui me ama yaliyaya kaiwemiu, ama memenawa kakukeili yo ala Yaubada katobalan ami kaiwe kaiwena. Sowasowana Yeoba ami kawanoi meu-loili iyamaisali.

6 Bwaite kabo yakatai Yeoba kaiwe iwolena ana gitesipwa kinna koina yo kainana iyamaisa ana bulibuli tabu koina yo ileboi ana kaiwe lalakina koina.

7 Boda tupwali ali meli sipei ali waga niuniuli kolili, yo boda tupwaliyao simeli ali osi kolili na kita tameli Yeoba ala Yaubada ana kaiwe koina.

8 Siya bwaine bodane kani kaeliyao siyetupanli na sibeku na kita kani tatolo kaiwe.

⁹ O Yeoba, kaleya kana baguna kuwolena ama kin koina na ama kawanoi sagu kaiwena kuyamaisa.

21

¹ O Yeoba, kin iyaliyaya kaiwena kaiwe kuwolena, iwui me ana yaliyaya kaiwena sagu kuwolena ana kaleya koina.

² Tawae katena mena inuwanuwatui kuwolenako, sopana ana kawanoi nige kununuwai.

³ Mulolo lalakina ukwalaiyama koina na pwaopwaom gole kupei kulakulana mena.

⁴ Ikawanoi yawasina kana gite-kalatan kaiwena kabu ana kawanoiwa kuwolena, yawasina kana sauga imamalawesosi.

⁵ Ana wasawasa ilalaki am sagune koina yo esana wasana ilalaki kuwolena.

⁶ Am mulolo koina simiyayai yo am miya salina mena yaliyaya katena iloyapowon.

⁷ Kin Yeoba Tomiyasaesosi imeliyan kabu ana mulolo miyamiya yaina kaiwena itolo-kaiwe sauga meuloina.

⁸ Kin kana tokaleyayao meuloili yo besiele siya analiyao sikalomagigilan kani ikabi-kalatagili.

⁹ Tem saugana iyawatagili kani isibayanaeli besiele mayau kalapulupululuna kalona mena siwedoli.

Yeoba kani isinolili ana munamunai koina yo mayaune igabu wolili.

¹⁰ Natuliyao yo tubuliyao kani nige yabo meyawasili, kin kani meuloili iyemwawasili.

¹¹ Kani ali loina sipaisowaili na sinuwanuwatu tem siunui na iyamo kani nige iyayawatagili besiele ali nuwatune.

¹² Kani ana gipoyo imomosi na iulan kolili kabositagelakeile na siyabubu.

¹³ O Yeoba, kani katobalanagiwo yo wali kawaliyagili koliwo am kaiwe lalakina kaiwena.

22

¹ Yagu Yaubada, yagu Yaubada, tawae kaiwena kumiya-dagedagela-yagau? Tawae kaiwena yagu valam sagu kaiwena nige kubebenalan?

² Kaliyate koina yagu tasi-yabayaba koliwo na nige kuyayamaisa, yo besiele boniyai koina yavalavalam koliwo na nige sagu yabo yalolobai.

³ Na kowa Yaubada am kaba miya wasawasana koina kumiyamiya kapwakapwana kabotomo Isileli ali kaba tobali kowa.

⁴ Tubumayao simeli-yagiwo mwa ali meline koina kuleboili.

⁵ Saugana tem siyoga sagu kaiwena kuleboili na nige kusisikotanagili.

⁶ Na yau besiele dimonana yaemala tomo ali kaba malu yo ali kaba sinali.

⁷ Meuloili sigitaiyau sitalawasi-yagau. Mwa sopaliyao siyagegewalili na kulukululiyo siyakwayakwaleli, ⁸ siwaloba, “Am meli kupei Yaubada koina, na tawae kaiwena nige ileleboiwo? Tem Yeoba nuwanuwana kowa, tawae kaiwena nige isasaguiwo?”

⁹ O Yeoba, yagu sauga kabi koina kowa am gite-kalatagau koina mwa nige yaboboita. Yo yagu sauga melumelu koina kowa kuyasusunamwanamwaiyau sinagu susuna koina.

¹⁰ Kaliyatene koina sikabiyau yameliyagiwo, mwa kowa sauga meuloina yagu Yaubada.

¹¹ Tabu kumimiya-suwalla koliyau, kaiwena nae iyaele ilalaoma kaiwegu na yau nige kagu tosagu yabo.

¹² Kau kaleyayao sibaibaiwa simiyatatakikilagau besiele yanuwa Basan bulumakaulyao tataoliyao sokasokali.

¹³ Na gamwaliyao sisaeli besiele laiyon sokasokali sikalakalagaga nuwanuwali tem sitabeigaigaliyau.

¹⁴ Yagu kaiwe meuloina imwawasi, besiele waila sisuwegabaen bwatano mena ididididi, yo tuwatuwagu kali tubwe meuloili siwakaka yo kategu besiele pwawati siyaweloli mosomosoli.

¹⁵ Yagu kaiwe imwawasi besiele gulewa tupwatupwaliyao yo memenagu ipatu kasekasegu mena, kaiwena kulogabaegauko na yaboita bwatano kauna koina.

¹⁶ Tomo naenaeli siyatakikilagau besiele bwauwa sokasokali bodaliyao saligu mena na nimagu yo kaegu sikapu-igaigalili.

¹⁷ Yapwagege tuwatuwagu mayale mena sowasowana tomo sigitaili. Kau kaleyao sigitagitaiyau yagu pwagege kaiwena sigagasa.

18 Venu yabo sivenuwau kau kalekone kaiwena kabu muli mena siyauyani sibomayoi kolili.

19 O Yeoba, tabu kumimiya-suwala koliyau, kowa kagu tosagu, kulomwayamwayauma na kusaguiyau.

20 Kuleboyau kisi kaleya kelepana koina siunuiyau, na yawasigu kuleboi bwauwaone kolili.

21 Kusaguiyau bwaite laiyonne yo bulumakaune sokasokaline kolili, kaiwena nige yau kaiwe ipapagan.

22 Kaba logogone kalona mena kani esam yatobalan yo yawalo-masalan kaukavao kolili.

23 Komiu ana topaisowao, Yeoba kwatobalan. Komiu Yakobo tubunao, Yeoba kwayakasisi-yan. Komiu tomo Isileli, kwapwalou koina.

24 Nige sowasowana Yeoba manna ikabi-kaukausi tobubutuma ali kamkamna koina, na saugana siyoga sagu kaiwena kainali iyamaisa.

25 Logogo lalakina koina kani yatobalanagiwo am paisowa kaiwena. Kam topwalopwalouwone manli mena kani yapwaoli besiele tawae yagu waloyameli.

26 Siya tobubutuma kani sikekan diyaliyao sisu yo siya silaoma Yeoba koina kani sitobalan. Sowasowana ikabi kabi-yaliyaya-yagili yawasili meuloina koina.

²⁷ Kaba loinao meuloili kani Yeoba sinuwatu-kalatan, yo tomo dedei meuloili kolili kani sinuwabui yo sipwalou koina.

²⁸ Yeoba iya kin yo tomo meuloili kali toloina.

²⁹ Siya analiyao siwasawasa yo ginauli meu-loina sowasowali kani sipwalou koina. Tomo yanuwa yaulina meuloila kani tapwalou manna mena.

³⁰ Yaso mulimulyeli kani sipaisowa koina, besiele tabe kani wasana siwalo-masalan natuliyao kolili.

³¹ Tomo siya naga sikakabili kani walo bwaite sibenalan, “Yeoba ana tomoyao ileboilik.”

23

¹ Yeoba igite-kalatagau besiele sipi togite-kalatan ana sipi igite-kalatagili, nige sowana yaguliyam.

² Iyakaiyawasiyau kawasi kalakalawana koina yo iyoganyau waila neganegana koina yanuma.

³ Yagu kaiwe iyawaluiyoi yo iyoganyau kamwasa dudulaili kolili besiele ana waloyameli.

⁴ Yeoba, bwagana yalaulau kalogawa boniboniyaina koina nige sowasowana yamatausi kaiwena kowa mekaukava. Nimam mena am sige yo am ginagina kaba unu sitolokaukauziyau.

⁵ Yau kekan ukwatububunan kau kaleyao manli mena sigitagitaiyau yo kuyoganyau besiele kam taumana yakayakasisina yo kau komwa kusuwe-yapowon.

6 Kabo yakatai am namwanamwa yo am katekamkamna kani siya mekaukavao yawasigu meuloina koina yo am nume iyamala yau kaba miya imiyayai.

24

1 Ginauli meuloina yantuwa yaulina mena yo siya meuloili meyawasili simiyamiya koina Yeoba ana gogo.

2 Ikabi yalubwasi didididiuli pwatali mena yo kana wauwau ipei kalita gunna mena.

3 Yaiya sowasowana Yeoba ana koya yakayakasisina ikawasae? Yaiya sowasowana ana Nume Tabu koina ilusae?

4 Iya ana nuwatu yo ana paisowa kapwakapwali, yo nige ipwalopwalou kokotomo kolili yo nige waloyameli mwakomwakotali iwalowalo-wegili.

5 Yeoba kani iwalo-muloloili yo ileboili yo ikawa-namwanamwa-yagili, nige kali yakewa yabo ipapagan.

6 Siya bwaite sowasowali silusae Yaubada manna mena na sipwalou Isileli ali Yaubada koina.

7-10 Nume Tabu kana gulu yo kana gamwa beyabeyali kwasokeli na wasawasa kana kin ilusae.

Yaiya wasawasa kana kin? Iya Yeoba Tokaiwesosi, iya kaleya koina ikaiwesosi yo ibaguna.

25

¹ O Yeoba, yagu kawanoi yaeyawa, ² kowa yagu Yaubada koliwo yagu meli yapei.

Tabu kupepeiyau mwalimwaline koina yo tabu kagu tokaleyayao sikakawa-ginauli bwagabwaga-yagau.

³ Bwagana nige sikakaiwesosi, siya analiyao simeli-yagiwo kani nige simwamwalimwaline. Na siya sigamwapanapanawa koliwo siya kani mwalimwaline silobai.

⁴ O Yeoba, am kamwasa kuyakenayagau na kuyamayale koliyau.

⁵ Kubaguna-yagau am walo yawasosi koina na kuyakenayagau, kaiwena kowa yagu Yaubada kagu Tolebo. Kaliyate meuloina koina yagu meli yapei koliwo.

⁶ O Yeoba, am mulolo miyamiya yaina yo am katekamkamna kunuwatu-kalatagili siya sauga beyabeyana koina yo ilaoma kanasiga kabona kuyakenayagimai.

⁷ Tabu yagu sauga kilakai koina yagu yauyaule yo yagu lopwano kununuwatu-kalatagili na ugitiayau am mulolo miyamiya yaina koina yo am namwanamwa koina.

⁸ Yeoba iya todudulai yo tonamwanamwa mwa tolopwanoli kamwasa dudulaina iyakayakataili na tem simuliya.

⁹ Tonuwalobi iyoganli kamwasa dudulaina koina yo ana nuwatu iyakataili.

¹⁰ Siya meuloili ana kelabilabin kamwasana sinuwatu-kalatan yo ana loinao siobigaili iyo-ganli me ana mulolo yo me ana walo yawasosi.

¹¹ O Yeoba, am waloyameli kunuwatu-kalatan na yagu pwanoli kunuwatu-pwaikili kaiwena sibaibaiwasosi.

¹² Siya analiyao Yeoba siobigai kani iyakataili kamwasane ilonamwayagili simuliya.

¹³ Kani sauga meuloina siwasawasa yo natuliyao kani yanuwane sikalai.

¹⁴ Siya analiyao siobigai Yeoba kani ikawa-elieliyam-wagili yo ana kelabilabin kamwasana iyakenayagili.

¹⁵ Sauga meuloina mangu ilau Yeoba koina saugu kaiwena kaboleboyau kaba silae kolili.

¹⁶ O Yeoba, kutagelakeile koliyau yo ukwate-kamkamna-yagau kaiwena nige kagu tosagu yabo yo yogu sibelu.

¹⁷ Yagu nuwapolowe yo yagu katewakaka ukele-gabaegili yo kuleboyau yagu miyapolowe koina.

¹⁸ Yagu valam yo yagu kamkamna kunuwatu-kalatagili, na yagu pwanoli meuloili kunuwatu-pwaikili.

¹⁹ Ugitai kau kaleyao sibaibaiwasosi yo ali kalomagigili koliyau kana lalaki ugital tabe.

²⁰ Yawasigu ugite-kalatan yo kuleboyau, tabu kupepeiyau mwalmwaline koina kaiwena yalaomako koliwo kowa kagu totolo-kaukausi.

21 Sowasowana yagu namwanamwa yo yagu walo yawasosi sisaguiyau kaiwena yagu meli yapei koliwo.

22 O Yaubada, am tomoyao Isileli kuleboili ali miyapolowe meuloili kolili.

26

1 O Yeoba, kuwalo-masala yakato nige nae yabo koliyau kaiwena yagu paisowa idudulai yo yagu meli meuloina yapei koliwo.

2 Kulobubunagau yo kutonagau, nuwatune siyaele kategu mena ugite-yakasali.

3 Am mulolo miyamiya yaina iyaele mangu mena yo am walo yawasosi yagu lau ibagunayan.

4 Yatolo-suwala tolobwagabwaga kolili yo nige yamiyamiya tomwakomwakota luwali mena.

5 Yasikote tonaenaeli ali kelabilabin koliyau yo genuwagu yamiyamiya toyauyaule luwali mena.

6 O Yeoba, nimagu yadeulili na yawalo-masala nige yagu naenaena ipapagan na am kaba pwaoli yalotakikilan.

7 Yagu wali kawatoki yawaliyan koliwo yo am paisowa namwanamwali meuloili yawalo-masalagili.

8 O Yeoba, am numene koina kumiyyamiyane yamulolo koina iya koina am wasawasa imiyamiya.

9 Saugana tonaenaeli kuunuyamateli tabu ugiginauli besiele koliyau, yau genuwagu

tounuyamatene kali maisa yalobai besiele, ¹⁰ siya tomone nimali sibiki naenaena koina yo sauga meuloina sisanasana tem tomo siyamaisali na paisowa naenaena siginauli kaiweli.

¹¹ Na yau kaiwegu, yagu paisowa idudulai kabu ukwate-kamkamna-yagau yo kuleboyau.

¹² Yamiya-suwalu kaba silae kolili, yo yatolo Yeoba ana tomoyao luwali mena yo esana yatobalan.

27

¹ Yeoba iya yagu mayale yo kagu tolebo, nige sowana yaiya yabo yamatausen. Yeoba iya kagu totolo-kaukausi, nige sowana yakatewakaka.

² Saugana tonaenaeli silaoma sabi unuiyau yo sitonan tem siunuyamateyau kani kaeli siyetupanli yo sibeku.

³ Bwagana tokaleya bodana siutu-takikilagau kani nige yamamatausagili. Bwagana kau kaleyao silaoma sabi unuiyau kani me yagu meli yatolo kaiwe Yaubada koina.

⁴ Ginauli kaigedamo yakawanoiyen Yeoba koina, nuwanuwagu yamiyamiya ana nume mena yawasigu meuloina koina, na bwaine koina ana namwanamwa nuwagu iyai yo ana nuwatu yaloyai.

5 Sauga miyapolowe kolili iya koina kani yakelolon, ana Nume Tabu koina kani ipeise-yagau veku malamalawena pwatana mena igite-kalatagau.

6 Bwagana simiya-takikilagau kani yabaguna yo kagu kaleyayao yakaiwe-gabaegili. Me yagu yaliyaya kani yawui yo pwaoli yagabuli Yeoba ana Nume Tabu mena. Kabo yawali yo esana yatobalan.

7 O Yeoba, yagu valam kubenala gili, Ukwate-kamkamna-yagau na yagu kawano i kuyamaisa.

8 Saugana kuwaloba, “Kulaoma kupwalou koliyau”, kabu kainam yayamaisa yawaloba, “Yeoba yalalaowa.”

9 Tabu kubomayoi ukekeno-wadam koliyau, tabu kumumunamunai koliyau yo tabu am topaisowa kusisikotanan. O Yeoba, kowa kagu tolebo yo kowa sauga meuloina kagu tosagu, kabu tabu kulologabaegau na yaboma yamiyamiya.

10 Tamagu yo sinagu sisikotanagau ko na Yeoba kani igite-kalatagau.

11 O Yeoba, mumugam kuyakataiyau yo kuyoganyau kamwasa namwanamwana koina kaiwena kagu kaleyayao sibaibaiwa.

12 Tabu kulologabaegau na kau kaleyao silolobaiyau siya simwakota koliyau yo siulamatamatausagau.

13 Yakatai kani meyawasigu kanasiga Yeoba ana namwanamwa yagitai kabu muli mena yaboita.

14 Yeoba kwameliyan, me ami meli yo tabu kwanunuwa-belubelu. Me ami kalakisiye Yeoba kwasanasanai.

28

1 O Yeoba, kowa kagu totolo-kaukausi, yayoga koliwo. Tabu tenam ukwakabi-kausili. Tem nige kainagu kuyayamaisa kani yalusae bodane luwali mena siya kani silobi boita dedeina mena.

2 Saugana yavalam koliwo sagu kaiwena yo nimagu yakeleisinagili na yayagayagiliwa am Nume Tabu kaiwena kubenalagau.

3 Tabu kuniniuli-suwalagau siya toyauyaule yo tonaenaeli kali topaisowa mekaukavao. Siya tomone kawa-elielyam sopali mena siededede-yagili na kateli mena kalomagigili sikalapowon.

4 Kuyamaisali ali naenaena meuloina kaiwena, ali yauyaule kana liye koina kuyamaisali na manli kuyabwakina.

5 Yeoba tawae ipaisowai nige sinunuwatui yo tawae iyamayaleli nige ali katai yabo. Mwa kani isapi-golugolululi yo isibayanaeli simwawasi.

6 Yeoba tatobalan kaiwena yagu valam sagu kaiwena ibenalan.

7 Yeoba iya kagu totolo-kaukausi yo yagu ebeu kabu iya yameliyan kategu meuloina koina. Is-aguiyau yo ikabi-yaliyaya-yagau. Mwa me yagu yaliyaya yawali-tobali koina.

8 Yeoba ana tomoyao igite-kalatagili yo ana gitesipwa kinna itolo-kaukausi yo ileboi.

9 O Yeoba, am tomoyao kuleboili yo siya analiyao am bodao kuwalo-muloloili. Kubaguna-yagili besiele sipi togite-kalatan ana sipi igite-kalatagili sauga meuloina.

29

1 Komiu bulibuli tomonliyao Yeoba kwatobalan ana wasawasa yo ana kaiwe kaiweli.

2 Yeoba Tomiyasaesosi esana tabu yo wasawasana kwatobalan yo kwapwalou manna mena.

3 Yeoba ala Yaubada itutu kainana tabenalan dumwakali mena, daguguna ilalaki yo kainana italu-pitopito bagolu pwatali mena.

4 Yeoba kainana ikaiwesosi yo yakasisi ikalapowon sibenalan.

5 Sowasowana Lebanon ali mayau lalakili kaikaiweli isapi-igalili.

6 Besiele bulumakau natuliyao sikapusele, Lebanon ali koya sikapusule saugana Yeoba kainana daguguna sibenalan. Besiele tabe koya Elimon ikapusele besiele bulumakau tauna natuna.

7 Yeoba kainana kaiwena pigabu siwedoli, **8** yo ule leleyanli sinuku. Tabe besiele ule leleyanna esana Kadesi inuku lalakina.

⁹ Yeoba kainana mayau lalakili esali ouki iiliyagili yo inukuili yo liguliyao meuloili sisalulu. Kabo tomo meuloili Nume Tabu mena siyoga siwaloba, “Yaubada towasawasa.”

¹⁰ Yeoba yalubwasi dumwadumwakalili iloinayagili yo imiyasio ana kaba miya wasawasana koina kaiwena iya kin miyamiya yaina.

¹¹ Kaiwe iwolegili ana tomoyao kolili yo iwalomuloloili nuwadaumwali mena.

30

Nume Tabu kana walo-mulolo walina

¹ O Yeoba, yatobalanagiwo kaiwena kuleboyau nige kutatalam kagu tokaleyaya sigagagasa likwaiyau.

² O Yeoba yagu Yaubada, yavalam koliwo sagu kaiwena kabu kuwoisiyau, ³ nige kutatalamwagau yaboboita. Yalolobi boita kaiwena na yawasigu ukele-yavivilayoi.

⁴ Komiu ana tomoyao yakayakasisili, Yeoba kwatobalan yo wakawatoki esana tabutabuna koina.

⁵ Ana munamunai imiyamiya sauga kubwakubwana na ana mulolo imiyayai. Boniyai koina matalilo sididi na yaliyaya malala koina ilawanama.

⁶ Yagu miya namwanamwana koina yawaloba, “Nige sowasowana yabeku.”

⁷ O Yeoba, kowa kunamwanamwa koliyau yo kutolo-kaukausiyau besiele nume kaikaiwena

koya pwatana mena. Na kabo muli mena kubo-mayoi ukено-wadam koliyau kabo yamatausi lalakina.

⁸ O Yeoba, yayoga koliwo, yakawanoi koliwo sagu kaiwena.

⁹ Tawae kana namwanamwa tem yalobi salai mena yo yaboita? Gubesi, toboita sowasowali sitobalanagiwo? Na sowasowana am namwanamwa siwalo-masalan?

¹⁰ Yeoba, kubenalagau, ukwate-kamkamnayagau na kusaguiyau.

¹¹ Yagu nuwanae kubui-keile ilau selo yaliyaliyayana koina yo yagu nuwapolowe ukelegabaenako na yaliyaya koina kuyatakikilagau.

¹² Mwa nige sowasowana yamwanou, kani yawali-tobali koliwo.

Yeoba kowa yagu Yaubada, kani yagu kawatoki yaeyawa nige ana kaba mwawasi.

31

¹ O Yeoba yalaoma koliwo na kutolokaukausiyau, tabu kutatalam sikakaiwegabaegau na yamwamwalimwaline. Kuleboyau kaiwena kowa mumugam idudulai.

²⁻³ Tenam kuyawali koliyau na kuleboyau mwayamwayau. Kuyamala yagu veku totolokaukausiyau, kuyamala yagu nume kaikaiwena kaba kelolon yo kaba lebo na kubaguna-yagau besiele am waloyameli.

⁴ Sipwasipwa sipei wadam kaiwegu koina kuleboyau kaiwena kowa kagu tosagu kaikaiwena.

5 O Yeoba, nimam mena yaluyaluwagu yapei, kani ukele-yavivilayauma yoi kaiwena kowa walo yawasosi kana Yaubada.

6 Kowa yaubada mwakomwakotali kali topwalouyao ukalomagigi-lagili, na yau yameliyagiwo.

7 Kani yayaliyaya yo yatobalanagiwo am mulolo miyamiya yaina kaiwena. Yagu kamkamna ugitagitai yo yagu miyapolowe ukwatai.

8 Nige kutatalam na kau kaleyayao sikakabikalatagau na iyamo kutalamwagau toweya koina nuwanuwagu yalau kani yalau.

9 O Yeoba, ukwate-kamkamna-yagau kaiwena yagu miya ipolowe, yavalavalam mangu sikamkamna, kamnagu inae yo yogu ibelusosi.

10 Me yagu nuwanae sauga imamalawe kabu yogu isawosawowoli. Yagu valam yawasigu iyakubwa. Yagu polowe meuloili kolili yogu ibelu yo besiele tuwatuwagu sigiligili yo sibelu.

11 Kau kaleyayao meuloili sisinaliyau na lalakisinaele kaukavao saligu mena tomiya. Siya analiyao sikataiyau simatausagau yo saugana tem sigitaiyau yalaulau kamwasa mena siyabubu.

12 Meuloili sinuwa-mwatainagau besiele yau yaboitako mwa yau besiele ginauli bwagabwaga sigabaen.

13 Kau kaleyao ali balamumu kaiwegu yabenabenalan mwa matausi iyatakikilagau. Siloiloina kagu unuyamate kaiwena.

14 Na Yeoba yameliyagiwo, kaiwena kowa yagu Yaubada.

15 Yau sauga meuloina yamiyamiya am gitekalatan luwana mena, kuleboyau kau kaleyao kolili siya mwa siyakamkamna-yau.

16 Me am katekamkamna manim ilau am topaisowa koina, am mulolo miyamiya yaina koina kuleboyau.

17 O Yeoba, yayoga koliwo. Tabu kutatalam yamwalimwaline, na siya toyauyaule kuyamwalimwalineli na simwanou na silobi boita dedeina koina.

18 Kuyamwanouli siya tomwakomwakotao yo siya togagasa yo siya toedeededed bwagabwaga todudulai kolili siwalowalo sinasinalili.

19 Ginauli namwanamwasosili kupeili am lakawa koina siya siyakasisi-yagiwo kaiweli. Kaiwena tomo meuloili sikataiyako mumugam inamwanamwasosi yo siya ali meli sipei koliwo kutolo-kaukausili.

20 Manim lolonna koina am tomoyao kuwadamlili kisi tomo ali kalomagigili silobai. Ali kaba keno-wadam kuwolegili na sikeno-wadam kisi kali kaleyao sisinalili.

21 Yeoba tatobalan, kaiwena saugana kau kaleyao siyatatakikilagau sitongan tem siunuiyau ana mulolo ilalakisosi iyakenayagau.

22 Yamatausi yabatoko ipei-suwalagauko manna mena, na iyamo yagu valam ibenalan saugana yayoga sagu kaiwena koina.

²³ Komiu tomeliwo meuloimiu, Yeoba kwa-mulolo koina. Yeoba tomeline isaguili na siya togagasa maisa polopolowe-sosina iwolegili.

²⁴ Komiu meuloimiu kwasanasana Guyau kai-wena, wakaiwe yo me ami katepatu.

32

¹ Iya tomone ana pwanoli Yeoba inuwatu-pwaikili, ana naenaena isoke-gabaenako, iyaliyaya.

² Yo tomone iya nige Yeoba ana yakewa yabo ilolobai yo mwakota mumugana nige imiyamiya koina, iya iyaliyaya.

³ Saugana yagu naenaena nige yawawalo-masalagili yogu ikamkamna yagu valam kaliyate meuloina kaiwena.

⁴ Yeoba, kaliyate yo boniyai kuyakamkamna-yau kabu yagu kaiwe meuloina imwawasi be-siele wabumali dabwelo ana kaiwe mena igabu-labwalabwa.

⁵ Kabo yagu naenaena yawalo-masalagili koliwo, nige yabo yawawadam. Mwa yagu naenaena meulolili kunuwatu-pwaikili.

⁶ Kabo sowasowana am tomoyao yakayaka-sili sikawanoi koliwo ali sauga miyapolowe kolili na mesabana tabu sigagalomwasi naenaena yalubwasina koina.

⁷ Kowa yau kaba keno-wadam, kani kuleboyau yagu sauga miyapolowe koina. Kani kainagu

lalakina koina yawali am leboyau kaiwena, kaiwena kowa kutolo-kaukausiyau.

8 Yeoba iwaloba, “Kani am kamwasa namwanamwana yayakenayagiwo na ilonamwa-yagiwo koina kulau, yo sauga meuloina yagite-kalatagiwo yo yayakenayagiwo mangu mena.

9 Tabu kowa besiele osi o donki yauyaulena siya sauga meuloina maina kaba eyaisi koina siloiloina-yagili.”

10 Toyauyaule kani sikamkamna, na siya analiyao ali meli sipei Yeoba koina kani sagu silobai ana tolo-kaukausili ana mulolo miyamiya yaina koina.

11 Komiu analiyao katemu sikapwa me ami yaliyaya Yeoba ana paisowa kaiwena, me ami yaliyaya kwawui esana mena.

33

1 Komiu mumugamiu sidudulai, Yeoba ana paisowa kaiwena kwawui me ami yaliyaya. Komiu ana walo meuloina kwaobigaili kwatobalan.

2 Yeoba kwatobalan api koina yo kwawali koina kaba venumekali maina kolili.

3 Wali waluwaluna kwawaliyan koina, ami sonoga koina api kwavenuwan yo kwawui me ami yaliyaya lalakina.

⁴ Yeoba ana walo meuloili siya walo yawasosi yo sowasowana ana paisowa meuloina koina tameliyan.

⁵ Tomo siya dudududulaili yo kateliyao sikapwa Yeoba imuloloili yo ana mulolo nige sowasowana imwawasi yanuwa yaulina iloyapowon.

⁶ Yeoba ana walo koina bulibuli iyamayale na dabwelo, waikena yo utu meuloili iyamayaleli ana walo koina.

⁷ Kalita meuloili ikele-gogonanama dedei kaigeda koina igwaui, yo dumwakali ikalaili yo ipeili ana lakawa mena.

⁸ Komiu tomo yanuwa yaulina me ami matausi Yeoba koina yo kwayakasisi-yan.

⁹ Ana walo koina yanuwa yaulina iyawatagili, ginauli meuloili iyamayaleli ana loina koina.

¹⁰ Kaba loinao uloili, siya nige Yeoba simemeliyan, ali loina iula-wenowenoili, iyamwanouli ali nuwanuwatu kolili.

¹¹ Na iya ana loinao simiyayai, ana nuwanuwatu simiyamiya sauga meuloina.

¹² Na siya yanuwane tomonliyao sipwalop-walou Yeoba Yaubada koina siyaliyaya kaiwena igite-sipwaili siyamala iya ana tomoyao.

¹³ Yeoba bulibuli mena igite-lobima yo tomo meuloili igitagitaili.

¹⁴ Ana kaba miya wasawasana koina siya tomiya yanuwa yaulina imanmankulakulaili.

¹⁵ Kateliyao iyamayaleli mwa ali paisowa meu-loina sipaipaisowaili ikataili.

¹⁶ Kaleya ana dedei koina, kin nige ana tokaleyaya ali kaiwe koina mwa ibaguna na Yeoba ana talam kaiwena mwa kinne ibaguna. Besiele tabe, tokaleya yabo nige iboma ana kaiwe koina ibabaguna na Yeoba ana talam koina ibaguna.

¹⁷ Tabu ami meli kwapepei kaleya osina kolili, bwagana sikaiwe yo sisagenasosi kani nige sile-boimiu.

¹⁸ Siya analiyao Yeoba simatausen yo ali meli sipei ana mulolo miyamiya yaina koina igite-kalatagili, ¹⁹ boita mena ileboili yo sauga guliyam kolili iyakanli.

²⁰ Yaluyaluwala sisanasana Yeoba kaiwena, kaiwena iya kala totolo-kaukausi yo ala ebeu.

²¹ Tayaliyaya iya kaiwena yo ala meli tapei esana yakayakasisina koina.

²² O Yeoba, kakawanoi koliwo am mulolo miyamiya yaina imiyamiya kolimai kaiwena me ama katepatu kasanasanaiwo.

34

Deibida ikabaleya mwakomwakota na mesabana
Abimeleki* Deibida itawoi ilowasi

¹ Yeoba koina yakawatoki sauga meuloina, kana tobali gamwagu mena kani nige yalolopei.

* ^{34:} Abimeleki kana katai 'kin yabo'

² Ana paisowa meuloina kaiwena kani yatobalan. Sowasowana siya analiyao sikamkamna walo bwaite sibenalan na siyaliyaya.

³ Kwalaoma komiu te yau Yeoba ana kaiwe tatobalan na meuloila esana takeleisinan.

⁴ Yakawanoi Yeoba koina mwa kainagu iyamaisa yo yagu matausi meuloina koina ilivasiyau.

⁵ Siya analiyao tokamkamna sigitelau koina sagu kaiwena kani siyaliyaya lalakina, nige sowana simwalimwaline.

⁶ Yau tobubutuma yavalam koina na kainagu ibenalan yo ileboyau yagu miya polowe kolili.

⁷ Siya analiyao Yeoba siyakasisi-yan ana anelose ipei na igite-kalatagili yo ileboili kaba silae kolili.

⁸ Ami meli kwapei Yeoba koina na ana namwanamwa wagitai. Iya ikeno-wadam koina kani iyaliyaya.

⁹ Kwapwalou Yeoba koina komiu tomo meuloiimu, siya analiyao siobigai kani ginauli meuloina sowasowali.

¹⁰ Yakayakan meuloili yo tabe layon kaikai-weli guliyam silobai, na siya analiyao Yeoba siobigai nige sowasowana ginauli namwanamwana yabo koina sideva.

¹¹ Natuguwao kwalaoma na kwabenali koliyau na yayakataimiu Yaubada kana matausi kaiwena.

¹² Nuwanuwamiu miya namwanamwana kwalobai? Nuwanuwamiu yaliyaya wakalapowon yo ami miya imamalawe?

¹³ Kabo memenamiu kwanuwaili naenaena koina yo sopamiu kwayakasisi-yagili walo mwakomwakota kolili.

¹⁴ Naenaena kwalogabaen yo paisowa namwanamwana waginauli, nuwadaumwali kwaloyai katemiu meuloina koina.

¹⁵ Siya todudulai Yeoba manna ilaulau kolili yo ali valam ibenalagili, ¹⁶ na siya analiyao paisowa naenaena suginaginauli isikotanagili, mwa tem siboita kani mwayamwayau tomo nuwali imwatainagili.

¹⁷ Yeoba todudulai ali valam ibenalan kabo ileboili ali miyapolowe meuloili kolili, ¹⁸ yo imiyamiya tonuwanae salili mena yo siya tomo tonuwa-belubelu yo yaluyaluwaliyao sibelu ileboili.

¹⁹ Tomo namwanamwaliyao miyapolowe sibaibaiwa silobaili na Yeoba ileboili ali miyapolowe meuloili kolili, ²⁰ kaiwena Yeoba igite-kalatagili silae kolili mwa nige sowasowana tuwatuwali kaigeda kani itagolu.

²¹ Toyauyaule kani sibomayoi sisilae yo siya analiyao todudulai sikalomagigi-lagili kani kali maisa silobai.

²² Na iyamo Yeoba kani ana tomoyao ileboili, siya analiyao silau koina sikobwau yo sikenowadam kani nige ana munamunai silolobai.

35

¹ O Yeoba, siya sikaleya koliyau ukwaleyka kolili.

² Am gogo kaleya kwamana kulikwa yo am ebeu ukwalai na kutolo saligu mena kusaguiyau.

³ Am wamali kuniwisi yo kaleya kilamna ukwalai na siya totawooyaune kumiya-kausili na kuwaloyameli kani kuleboyau.

⁴ Sowasowana siya analiyao sitonatonan yakato siunuiyau Yeoba iunuili na simwalimwaline. Sowasowana siya analiyao siloiloina yakato siunuiyau ibui-keileli nuwaliyao sipwanopwano.

⁵ Sowasowana siya siyamala besiele mosomoso na yaumai iyui-kalaili na Yeoba ana anelose itawoili.

⁶ Sowasowana ali kamwasa Yeoba iulaboniboniyai yo isanesanene na ana anelose ikoya-bekuli.

⁷ Nige ali yai ipapagan na sipwasipwa sipei kaiwegu, na gula sikeli na tem silokalatagau.

⁸ Na sipwasipwa sipepei wadamne kani sibomayoi koina sisipwa na sisilae kabu nuwali simayale.

⁹ Kabo yau kani yayaliyaya Yeoba koina ana leboyau kaiwena.

¹⁰ Kategu mena kani yawaloba, “Yeoba nige yabo besiele kowa, kaiwena tobeluwo kusagui li tokaiweyao kolili, yo tobubutumao kutolo-kaukausili kali toyakamkamnao kolili.”

¹¹ Tomo naenaeli sitolo ginauline naenaeline nige yakakataili koina siyakewaiyau.

12 Namwanamwana yapaisowai kolili na siya siyamaisayama naenaena, mwa yau yasalili nuwanae lalakina koina.

13 Na yau saugana ali kasiebwa ipolowe me yagu nuwalubu yo nige yakekekan. Yo saugana yakawanoi kaiweli yapwalou me yagu nuwalubu.

14 Yakawakawanoi kaiweli besiele yakato yagu eliyam o kaukava yabo kaiwena. Yalolokeikeile me yagu lopwalou yayakasisi meyagu nuwanae besiele tem sinagu kaiwena yanuwanae.

15 Na saugana tem naenaena yalobai sitolotakikilagau na sitalatalawasi-yagau. Yo tomo siya nige yakakataili silaoma na sikawakawa-naenae-yagau nige silolopei.

16 Ali talatalawasi inaesosi na simanman-kulakulaiyau me ali soka.

17 O Yeoba, kani toweya kana mamalawe besiele am mankulakula? Kulaoma kuleboyau ali munamunai koina kaiwena siya besiele laiyon sokasokali.

18 Kabo kani yatobalanagiwo yo yakawatoki koliwo am tomoyao ali miyagogo koina.

19 Siya kau kaleyayao mwakomwakotali tabu kutatalamwagili sigagasa na siyaliyaya yagu belu kaiwena. Na siya sikalomagigi-lagau nige yaina yabo ipapagan tabu kutatalamwagili simalu me ali nuwasaesae yagu nuwanae kaiwena.

Same 35:20

liv

Same 35:27

20 Ali edeedede meuloina nige yabo daumwali edeededen, bwai sietaetalapili mwakomwakota tokabi-yanuwadaumali tomonliyao kaiweli.

21 Siyakewaiyau na siyoga kainali lalakina koina siba, “Kai kagitai tawae kupaisowai.”

22 Na kowa Yeoba, mumugali ugitiyako, na tabu kumwamwanou yo tabu kumimiya-suwala koliyau.

23 Kumwasali na kutolo yo kuedeedede kaiwegu kaiwena kowa yagu Yaubada.

24 O Yeoba, kowa mumugam dudulaina kabo kuwalo-masala nige yagu naenaena ipapagan, na kau kaleyayao tabu kutatalamwagili sigagasa na siyaliyaya yagu belu kaiwena.

25 Tabu kutatalamwagili na kateli mena siwawalo siba, “Tasibayanaeyako, ala nuwatuwa talobaiyako.”

26 Sowasowana siya yagu kamkamnane kaiwena siyaliyaya Yeoba ikaiwe-gabaegili yo nuwaliyao iula-pwanopwanoli. Siya siwawalo yakato sinamwanamwasosi kabo yau sowasowana Yeoba iyamwalimwaline yawasosili.

27 Siya kagu tosaguwo nuwanuwali sigitai yabaguna yagu yatala koina sowasowana me ali yaliyaya siwuiwui sauga meuloina siwaloba, “Yeoba iya tolalaki yo iyaliyaya ana topaisowa ana baguna kaiwena.”

28 Kabo mumugam dudulaina kaiwena kani yawalo-masala yo kaliyate meuloina koina yatobatobala-nagiwo.

36

1 Naenaena ibalamumu toyauyaule katena kalona mena kabo nige ali matausi yabo Yaubada kaiwena.

2 Iya nuwana mena ibomayoi ikeleisinan yo ibatoko Yaubada kani nige ana lopwano ilolobai yo kani nige ikakawa-naenaeyan.

3 Ana edeedede meuloina mwakota yo naenaena sikalapowon, nige sowasowana me ana katai yo nige sowasowana paisowa namwanamwana iginauli.

4 Ana kaba keno mena ikenokeno na nuwatu naenaeli meuloili inuwanuwatuili, nige ginauli yabo dudulaina ipapaisowai. Nige sowasowana naenaena yabo isikotanan.

5 O Yeoba, am mulolo miyamiya yaina isae bulibuli ilobai, am walo yawasosi isae yaloyaloi kolili.

6 Am namwanamwa isae besiele koya lalakili, yo am loina kana dudulai nige sowasowana kaliyei kaiwena iya besiele dumwakali ana lobi kana mamalawe nige sowasowana kaliyei. Tomo yo yakayakan meuloili simiyamiya am gitekalatan kalona mena.

7 O Yaubada, am mulolo miyamiya yaina ginauli saesaesosina. Kai pepem lolonna mena kakobwau na ugite-kalatagimai.

8 Kan imasumasuwe kuyelima kolimai kakekan diyamai sisu yo kutalam waila kanuma am namwanamwa yalubwasina koina.

9 Kowa yawasi meuloina yaina na am mayale kaiwena kai mayalene kagitai.

10 Siya analiyao sikataiwu kumuloloili sauga meuloina yo siya todudulaili kusaguili.

11 Tabu kutatalam togagasa silaoma siunuiyau yo tabu kutatalam toyauyaule sitatawoiyau.

12 Wagitalili toyauyaule siyaele sibekuko sikenokeno, nige sowasowali sitoloyoi.

37

1 Tabu kunuwanuwatu tonaenaeli kaiweli, yo siya mumugana naenaena sipaipaisowai tabu kulalamwa-polowe-yagili.

2 Sauga kikiunamo kani sikwalalele besiele kawasi leleyanna yo siweweka na siboita.

3 Yeoba koina kumeli na kupaisowa namwanamwa na kumiya namwanamwa yanuwane koina.

4 Tabe kowa kuyaliyaya Yeoba koina na katem ana kawanoi iyamaisa.

5 Kuboma kuwolegiwo Yeoba koina, na kumeliyan na kani isaguiwo.

6 Am namwanamwane kani ipaisowai na ilala besiele kala-pwasinasina dabwelona.

7 Me am kalakisiye kusanasana Yeoba ana mwasali kaiwena. Yo tabu kunuwanuwatu siya tonaenaeli mwakota koina siwasawasa yo siya

ali nuwatu kanna silobai kamwasa naenaena koina.

⁸ Munamunai kulopei yo katewakaka kusikotanan kaiwena siya labuine kani silawagimiu naenaena koina.

⁹ Siya analiyao Yeoba simeliyan yanuwa kani sikalai. Na siya tonaenaeli kani sitawoili.

¹⁰ Sauga kubwakubwana koina tonaenaeli kani nige simiyamiya, kani kuloyaili na iyamo kani nige kulolobaili.

¹¹ Siya tonuwalobi kani yanuwa sikalai, na wasawasa, yaliyaya yo daumwali silobai.

¹² Tonaenaeli sinuwanuwatu tem todudulai siunuyamateli yo me ali munamunai sikalomagigi-lagili.

¹³ Na Yeoba tonaenaeli imalumalu-wagili kaiwena ikatai sauga kikiunamo isibayanaeli.

¹⁴ Tonaenaeli ali kaleya kelepana siniwisili yo ali gipoyo simomosili na tem tobubutumao yo tomiya-polowe, siya ali paisowa idudulai, yakato siunuili.

¹⁵ Na iyamo sibomayoi ali kaleya kelepana koina kani sisakonali yo ali gipoyo Yeoba kani igoluli.

¹⁶ Todudulai ana gogo kikiunane inamwanamwasosi kabotonaenena ana gogo wasawasa meuloina, ¹⁷ kaiwena Yeoba kani

tonaenaeli ali kaiwe ikele-gabaen na todudulai
isaguili.

18 Yo siya analiyao Yeoba siobigai kani igite-kalatagili yo yanuwane kani iyamala ali gogo miyamiya yaina.

19 Sauga miyapolowe kolili kani nige sikakamkamna, na sauga guliyam koina kani sowasowali.

20 Na toyauyaule kani siboita, Yeoba kana kaleyayao kani sikwalalele besiele mula ule bwagabwaga mena, yo besiele bogau isae ik-walalele siya tabe kani sikwalalele.

21 Toyauyaule bwaite mumugali besiele, tawae sikalai nige sowana siyamaisa-yapileyoi, na siya tomo namwanamwali siyauya me kate sokesokeli.

22 Siya analiyao Yeoba iwalo-muloloili kani yanuwa sikalai, na siya analiyao ikawa-gulaili kani itawoili.

23 Yeoba tomo namwanamwana ana kamwasa iyakenayan, yo siya analiyao ali paisowa koina sikabi-yaliyaya-yan igite-kalatagili.

24 Tem sibeku kani nige sibebeku silolobisisi, na Yeoba kani nimana iyagayan ikabi-kalatagili ikeleisinagili.

25 Sauga bwaite yatautaubala, yamiya sauga imamalawe na nige sauga yabo yagitai Yeoba tomo namwanamwana yabo ilologabaen. Yo

nige sauga yabo yagitai tomone natunao sibubutuma molosi.

26 Tomo namwanamwana mumugana bwaite besiele, sauga meuloina iyauya bwagabwaga yo ana gogo italamwagili tomo kolili yo natunao ali paisowa siyamala ana kaba yaliyaya.

27 Naenaena kwalogabaen na namwanamwana koina kwapaisowa kabo tubumiyao simiya namwanamwa yo simiyayai yanuwane koina.

28 Kaiwena Yeoba imulolo tawae inamwanamwa yo nige sowasowana ana tomoyao ilogabaegili. Sauga meuloina igitekalatagili, na siya analiyao susu naenaeli itawoili silowasi.

29 Na siya todudulai kani yanuwa sikalai na koina simiyayai.

30 Na tomo namwanamwana ana edeedede koina me ana katai, yo sauga meuloina ana loinao sidudulai yo sitoyatoyawa.

31 Yaubada ana loinakatena mena imiyamiya sauga meuloina yo nige sowasowana loinane ilikwai.

32 Tomo naenaena tomo namwanamwana imanman-kulakulai na kamwasa inuwanuwatui tem iunuyamate.

33 Na Yeoba kani nige tomo namwanamwanane itatalamwan kana kaleya ana kaiwe koina, yo kani nige itatalam sikakawanae-yan ana yatala koina.

34 Kwasanasana Yeoba kaiwena na ana kamwasa koina kwamiyamiya, kabo ikeleisinagimi na yanuwane iyeyawa yo tonaenaeli wagitaili itawoili.

35 Sauga yabo mena toyauyaule yabo yakatai iya mumugana bwaite besiele, sauga meuloina ana loina sikololo, yo iya tomo saliyana mala-malawena na ana mamalawe besiele Lebanon ali mayau kaikaiwena ana mamalawe.

36 Na muli mena yalaoma yalaau iya nigele bwaine koina, yaloyai na nige yalolobai.

37 Komiu tomo meuloiimu, tomo namwanamwanane wagitai, mumugana kwamankulakulai. Tomo daudaumwalina kani mumuganane iyapanaisan natunao kolili,
38 na siya tonaenaeli kani sisilae yawasosi yo natuliyao besiele.

39 Yeoba todudulai ileboili yo igite-kalatagili sauga naenaena kolili.

40 Isaguili yo ikele-yavivilalima, yo ileboili tonaenaeli kolili, kaiwena silau koina na itolokaukausili.

38

1 O Yeoba, tabu kuyayamaisa-yau am munamunai koina.

2 Am gipoyo yogu sisakona silusae yakamkamna lalakina yo am unuiyau nimam mena koina yabeku.

³ Am munamunai kaiwena kamkamna lalakina yalobai yo yogu meuloina ikasiebwa lalakina yagu pwanoli kaiweli.

⁴ Yagu pwanoli sipolowesosi koliyau kikiunamo yassalili yagalomwasi yagu pwanoli yalubwasina koina.

⁵ Yagu yauyaule kaiwena kagu baliyan sibowa yo sipwasa bwalaili sinae.

⁶ Dagelagu iyou yau kaiwe meuloina imwawasi yo kaliyate meuloina me yagu yaba yalolokeikeile.

⁷ Yogu iwedorwedoli kasiebwa kaiwena kikiunamo yaboita.

⁸ Kamnagu inae molosi yo nige yagu kaiwe yaboyoi. Yayabayaba kategu ana kamkamna kaiwena.

⁹ O Yeoba, yagu nuwatu ukwatailiko yo yagu yaba meulooli kubenalagili.

¹⁰ Kategu iwakaka yo yau kaiwe imwamwawasi, mangu iganuganu mayalena ikwalaleleko.

¹¹ Yagu eliyamwao yo kaukavao silosuwala koliyau kaiwena kau kasiebwa simatauson yo tabe yagu susuyao genuwali silaoma siboeyagau.

¹² Siya analiyao nuwanuwali siunuyamateyau ali sipwasipwa sikatukatububu-nagili kaiwegu, yo siya nuwanuwali siyakamkamna-yau ali walo mena siula-matamatausagau siwalo kani sisibayanaeyau. Yagu silae kaiwena sinuwanuwatu sauga meuloina.

¹³ Yau besiele totenakola nige sowasowana yabenali, nige sowasowana yaedeededede yau besiele memenagu ipolowe.

¹⁴ Yapaisowa besiele totenakola yo gamwagu ipatu genuwagu kainali yayamaisa.

¹⁵ Na iyamo yagu meli yapei Yeoba yagu Yaubada koliwo, na kowa kani kuyamaisa koliyau.

¹⁶ Tabu kutatalam kagu tokaleyayao sigagagasa-likwaiyau yagu kamkamna yo yagu beku kaiwena.

¹⁷ Kikiunamo yabeku, yagu kamkamna iyaele imiyamiya koliyau nige ilolopei.

¹⁸ Yagu pwanoli yawalo-masalagili, siya siyamala yagu katewakaka.

¹⁹ Kagu tokaleyayao siya sinamwanamwa yo sikaiwe, sibaibaiwa sikalomagigi-lagau nige yaina ipapagan.

²⁰ Siya naenaena siyeyama namwanamwana kaiwena sikalomagigi-lagau kaiwena yatotolo mumugana namwanamwana koina.

²¹ O Yeoba yagu Yaubada, tabu kulologabaegau yo tabu kutotolo-suwala koliyau.

²² O Yeoba kagu Tolebo, kulumwayamwayauma na kusaguiyau.

39

¹ Saugana toyauyaulene yamiyamiya luwali mena kabu yabomayoi koliyau yawaloba, “Kani

yagu paisowa yagite-kalatan yo tabu yalolop-wano yagu edeedede koina. Kani yamwanou saugana toyauyaule saligu mena.”

² Mwa yapaisowai besiele, nige yaedeedede yo nige walo yabo yawawalowen yo nige ginauli namwanamwana yabo kaiwena yaedeedede.

Na iyamo yagu katewakaka ilalaki isaesae.

³ Tawae yanuwatui yau katewakaka mekanakava ilalaki ilaulau. Yagu nuwatu kategu mena iwedorwedoli besiele mayau mwa yaedeedede yawaloba,

⁴ “Yeoba, towefa yagu miya kana mamalawe besiele? Toisabo sauga kani yaboita? Yawasigu kana mamalawe kuwalo-masalan.

⁵ Manim mena yawasigu meuloina iyamala ginauli bwagabwaga, ikubwasosi. Walo yawasosi, tomo meyawasina kaigeda kaigeda besiele yawasi kana yui-gabaen.

⁶ Tomo yawasina besiele lolonna. Ana paisowa meuloina ginauli bwagabwaga, ana gogo wasawasa ikalakalaili na nige ikakatai analiyao kani sikalaili.

⁷ Kabo Yeoba, tawae yasanasanai me yagu katepatu? Kabo yagitelaowa koliwo me yagu katepatu.

⁸ Kuleboyau yagu naenaena meuloina koina yo tabu kutatalam totalawasi sitatalawasi-yagau.

⁹ Kani yamwanoumo, nige sowasowana walo yabo yawawlofen, kaiwena kowa mwa ugin-auliyau yakamkamna besiele bwaite.

¹⁰ Besi, tabu kisi kuyakamkamna-yau yoi. Kik-iunamo kani yaboita am unu koliyau.

¹¹ Saugana tomo yabo naenaena iginauli baguna kuyokoian tabe tem ana gogo namwanamwali imulolo lalakina kolili kani kusibayanaeli besiele naya ali paisowa sipaisowa mwanoumo na ala gogo sisibayanaeli. Walo yawasosi, tomo meyawasina kaigeda kaigeda besiele yawasi kana yui-gabaen.

¹² O Yeoba, yagu kawanoi yo yagu valam kubenalagili, saugana matalilogu sididi kulaoma kusaguiyau. Besiele tubuguwao, yau besiele kam taumana sauga kubwakubwana kaiwena.

¹³ Manim kupei-suwalan koliyau na mesabana yagu katewakaka ilopei na yayaliyaya yoi na yalau yaboita.”

40

¹ Yasanasana meyagu kalakisiye Yeoba ana sagu kaiwena, kabo tenana iyawali yo yagu valam ibenalan.

² Itabe-isinagau gula kaba silae koina, bwalab-wala sopusopuna koina ikeleisinagau. Yo ipeiyau veku pwatana mena yo igite-kalatagau.

³ Iyakataiyau wali waluwaluna yawaliyan, bwaimwa wali-tobali yabo Yaubada koina. Tomo sibaibaiwa ana paisowa kani sigitai yo kateli sipitali na ali meli sipei Yeoba koina.

⁴ Siya analiyao ali meli sipei Yeoba koina siyaliyaya. Kaiwena kani nige silalau sippwapwalou kokotomo kolili yo kani nige silulusae bodane siya sitapwatapwalolo yaubadao mwakomwakotali kolili.

5 O Yeoba yagu Yaubada, ginauli sibaibaiwa kupaisowaili kaiwemai, nige yabo yaubada besiele kowa. Am nuwatu kaiwemai sibaibaiwasosi mwa nige sowasowana yayasilili yo nige sowasowana meuloili yawalo-masalagili.

6 Kowa genuwam yakayakan yo witi gabugabuli kapwaoliyagili koliwo, genuwam yakayakan kagabu wolili kaba pwaoli koina yo genuwam yakayakan kapwaoliyagili ama pwanoli kaiweli. Na tenagu kuyelima na kolili am walo yabenalan.

7 Kabo yawaloba, “Yau elete, am loina kaiwegu iyaele am loina bukina koina.”

8 Yagu Yaubada, am nuwatu kana paisowa yau kaba yaliyaya, kaiwena am loina iyaele kategu mena.

9-10 Am tomoyao ali miyagogo koina am lebo wasana namwanamwana yayawasayan kolili. Ukwataiyako nige yalolopei kana walo-masala. Nige lebo wasana yabo yawawadam koliyau, na am waloyameli kana kabi-kalatan, am sagu yo am mulolo miyamiya yaina sauga meuloina yaedeededede-yagili.

11 O Yeoba, yakatai am katekamkamna koliyau kani nige kulolopei. Am mulolo yo am walo yawasosi kani sigite-kalatagau sauga meuloina.

12 Miyapolowe sibaibaiwa siyatatakikilagau, sibaibaiwasosi nige sowasowana yayasilili. Yagu pwanoli sikabi-kalatagau nige sowasowana yagu kamwasa yagitai. Yagu pwanoli sibaibaiwasosi

kabo muli mena itogu kana baibaiwa. Yagu katepatu ikwalaleko.

¹³ O Yeoba kusaguiyau yo kuleboyau.

¹⁴ Siya analiyao sitonatonan tem siunuiyau kani isibayanae-molosagili me ali nuwapwanopwano, yo siya analiyao siyaliyaya yagu miyapolowe kaiweli kani ibui-keileli simwalimwaline.

¹⁵ Siya analiyao sitalatalawasi-yagau kani sikatewakaka saugana sigitai Yeoba ikaiwe-gabaegiliko.

¹⁶ Sowasowana meuloili silaowa koliwo siyaliyaya lalakina, yo siya meuloili sikawa-toki koliwo am lebo kaiwena kani sauga meuloina siwaloba, “Yeoba iya tokaiwesosi.”

¹⁷ O Yeoba, yagu kaiwe imwawasi yo yabubutuma, na iyamo nige nuwam imwamwatainagau. Kowa yagu Yaubada yo kagu Tolebo, kulomwayamwayauma na kusaguiyau.

41

¹ Siya analiyao tobubutuma sisaguili kani siyaliyaya kaiwena Yeoba kani isaguili ali miyapolowe saugana koina, ² yo itolo-kaukausili yo ileboili meyawasili simiyamiya. Kani ikabiyaliyaya-yagili ali yanuwane koina yo kani nige ilologabaegili kana kaleyao nimali mena.

³ Yeoba kani isaguili ali kasiebwa kolili na ali namwanamwa iwolena-yavivilayoili.

4 Yawaloba, “Yeoba, yalopwano koliwo na ukwate-kamkamna-yagau yo kuwoisiyau.”

5 Kau kaleyayao walo naenaeli siwalowegili koliyau, nuwanuwali tem yaboita na sinuwamwatainagau.

6 Siya silaoma na tem siboeyagau na yau kasiebwa wasana sibenalan na silau sitalawasawasa-yagau tomo meuloili kolili.

7 Siya meuloili sikalomagigi-lagau sibomamo luwali mena sibalabalamu kaiwegu. Siboma kateli mena nuwatu naenaeli sikabili na tem kolili yasilae.

8 Siwaloba, “Ikasiebwasosi kani nige sowasowana ana kaba keno ilogabaen.”

9 Yagu eliyamwao meuloili sisikotanagau yo tabe iya yagu eliyam namwanamwana, iya yameliyan yo mekaukava kakekan na iyamo itagelakeile nuwanuwana iunuiyau.

10 O Yeoba, ukwate-kamkamna-yagau, yagu namwanamwa kuyeyamayoi na kagu kaleyayaone yayamaisa-yapileyoi kolili.

11 Yakatai kuyaliyaya kaiwegu kaiwena nige kutatalam kagu kaleyayao sikakaiwe-gabaegau.

12 Kani kusaguiyau kaiwena mumugagu inamwanamwa, mwa ukwalaiyama sauga meu-loina yamiyamiya manim mena.

13 Yeoba tatobalan kita Isileli ala Yaubada. Tatobalan sauga bwaite yo nige ana kaba mwawasi imiyayai. O, besiele.

42

¹ Yakayakan diya* galogalona imagu yalubwasi wailana ididididi kaiwena. Bwaine besiele yaluyaluwagu kana lotonan kowa kaiwem Yaubada.

² Galogalogu imagu kaiwem kowa Yaubada meyawasim. Toisabo sauga koina sowasowana yalau na yapwalou manim mena?

³ Kaliyate yo boniyai matalilogu siyamala kagu. Yo sauga meuloina kagu kaleyayao sinelyagau siwaloba, “Am Yaubada toweya?”

⁴ Kategu ikamkamna saugana tem yanuwatu-pileyo sauga beyabeyana koina kaiwena beyabeyana boda lalakina yabaguna-yagili kalaulau Yaubada ana Nume Tabu koina me ama yaliyaya kawaliwali yo Yaubada esana katobatobalan.

⁵ Na tawae kaiwena yanuwa-belubelu na nuwagu inae? Kani me yagu katepatu yasananasana na Yeoba ileboyau, kabo kani yatobalan yoi kaiwena iya yagu Yaubada yo kagu Tolebo.

⁶⁻⁷ Yagu nuwanae ilalaki kabo yanuwatu-pileyo Yeoba koina. Nuwanae iyawasalima na sibekuma kolliyau besiele dibwali yo yalubwasi daguguli nuwagu siulapwanopwano, besiele galewa iyatubu koya Elimon yo Misa kolili yo siyamala yalubwasi lalakina ikapukapusele daguguna ilalau waila Yolidan kaiwena.

* **42:1** Yakayakan diya kana koleya besiele gouti na iyamo sokina imamalawe yo ana kapusele ilalaki kabo gouti

⁸ Sowasowana Yeoba ana mulolo miyamiya yaina iyakenayagau kaliyate mena na tem boniyai yawali koina bwaimwa yagu kawanoi iya koina kaiwena iya yawasigu yaina.

⁹ Kabo yaneli yagu Yaubada koina iya kagu totolo-kaukausi, yawaloba, “Tawae kaiwena kunuwa-mwatainagau? Tawae kaiwena nagamo yakamkamna kagu kaleyayao ali loina polopolowena koina?”

¹⁰ Ali kawa-naenae koina yanuwa-belubelu kaiwena sinelineli-samasamalulu koliyau siwaloba, “Am Yaubada toweya?”

¹¹ Na tawae kaiwena yanuwa-belubelu na nuwagu inae? Kani me yagu katepatu yasanasa na Yeoba ileboyau, kabu kani yatobalan yoi kaiwena iya yagu Yaubada yo kagu Tolebo.

43

¹ O Yaubada, kuwalo-masala nige yagu nae yabo ipapagan, kutolo-kaukausiyau siya nige kam tomeliwo kolili na kuleboyau tomwakomwakota yo tonaenaeli kolili.

² Kowa yagu Yaubada yo kagu totolo-kaukausi, tawae kaiwena kulogabaegau? Tawae kaiwena nagamo yakamkamna kagu kaleyayao ali loina polopolowena koina?

³ Am mayale yo am walo yawasosi kuyawasayama na sibaguna-yagau sikele-yapileyoi-yauma am koya yakayakasisina Saiyon

koina yo am Nume Tabu bwaimwa am kaba miya.

⁴ Kabo yalau am kaba pwaoli koina, kowa Yaubada yagu yaliyaya yaina. Kani yagu api koina yavenu yo wali-tobali yabo yawaliyan koliwo. O Yaubada, kowa yagu Yaubada.

⁵ Na tawae kaiwena yanuwa-belubelu na nuwagu inae? Kani me yagu katepatu yasanasa na Yaubada ileboyau, kabu kani yatobalan yoi kaiwena iya yagu Yaubada yo kagu Tolebo.

44

Kola natunao silele

¹ O Yaubada, ginauli kaba nuwapwanopwano kupaisowaili tubumayao tomo Isileli ali sauga mena wasana kabenalananako tamamayao kolili.

² Ama wasa siyeyama am kaiwe koina boda uloiline kusapili kutawoili siyawatagili na am tomoyao tubumayao kuyamiyali bwaine koina sidebalala.

³ Yanuwane nige sikakalai siboma ali kaiwe koina, nige ali kaleya gogoliyao koina sibabaguna, na kowa Yeoba am kaiwe koina mwa sibabaguna. Sikataiyako kumulolo kolili yo kusaguili kabu me ali katepatu sikaleya.

⁴ Kowa yagu Kin yo yagu Yaubada. Kaiwe kuwolegili am tomoyao kolili kaleya koina, ⁵ yo besiele am kaiwe koina kama kaleyayao kakaiwegabae.

⁶ Na yagu gipoyo yo yagu kaleyaya kelepana nige yamemeli-yagili na tem sileboyau.

⁷ Na kowa kama kaleyayaao kolili kuleboimai, na kama tokalomagigiliwo ukaiwe-gabaegili.

⁸ Koinaele katobalanagiwo yo sauga meuloina kakawakawatoki koliwo.

⁹ Na bwaite sauga kusikotanagimai yo kuyamwalimwalinemai. Kulogabaegimai mwa nige kulalau ama tokaleyayaao bodaliyao luwali mena.

¹⁰ Kupaisowaimai kayabubu kama kaleyayaao kolili, mwa ama gogoyaowa silaoma sikalaili.

¹¹ Kabo kutalamwagimai siunuyamatemai besiele sipi yo kutalam silawagimai yanuwa uloili kolili kamiya.

¹² Am tomoyao ugimwala-yagili maisa kikiuna koina, besiele siya ginauli kikiuli kali maisa.

¹³ Kabo yanuwa salimai mena sigitai tawae uginauli kolimai mwa sitalatalawasi-yagimai kaemala siya ali kaba malumalu.

¹⁴ Kowa uginaulimai kaba talatalawasi boda uloili kolili mwa kulukululi siyakwayakwaleli kolimai.

¹⁵ Kaliyate meuloina koina mwalimwaline isumamai.

¹⁶ Sinali yo kawa-naenae kababenabalagili kama kaleyayaone kolili. Kama tokalomagigiliwo ali walo kaiwena kamwalimwaline.

¹⁷ Nige kanunuwa-mwatainagiwo yo am kela bilabin kamwasana uginauli nige kalilikwai, na iyamo polowe bwaite iyawatagili kolimai.

18 Katemai mena nige kapepei-suwalagiwo yo am loinao nige kalilikwaili.

19 Na kulogabaegimai yakayakan sokasokali luwali mena nige ama kaiwe sipapagan, na ugabaegimai boniboniyai gun yawasosina koina.

20 Tem kam pwalou kalopei na kalau yaubada uloina koina kapwalou, **21** kani kulobaimai kaiwena kowa ama nuwatu wadawadamli ukwatai-liko.

22 Na kowa kaiwem na siunuunu-yamatemai kaliyate kaigeda kaigeda besiele sipi silawagili sabi unuyamateli.

23 O Yeoba, kutolo, tawae kaiwena ukenokeno? Miyawa keno. Tabu kusisikotanagimai molosi.

24 Tawae kaiwena manim kuwadam? Tawae kaiwena ama kamkamna yo ama miya polowe kunuwa-mwatainagili?

25 Ama belu kana koleya besiele yakato kabeku katalu bwatano mena na nige ama kaiwe ipapagan, kakenokeno kau mena.

26 Kulaoma kolimai na kuleboimai kaiwena kowa am mulolo imiyayai.

45

Mulolo walina Kola natunao silele

1 Nuwagu ikalapowon walo namwanamwali kolili kabu wali bwaite yalele kin kaiwena. Besiele tolelelele nimana ikatububunanako lelelele kaiwena, memenagu ikatububuko wali kana walo kali walowen kaiweli.

² Kowa kilakaim inamwanamwasosi yo kowa toedeedede namwanamwasosina. Yaubada ana walo-mulolo koliwo imiyayai.

³ Am kaleya kelepana kana beleti kuyakapukalatan kasipum mena, kowa kin kaikaiwena yo kowa towasawasa yo tomiyasaesosi.

⁴ Kulaumo na am wasawasa koina kam tokaleyyayao ukwaiwe-gabaegili yo ukwaleya walo yawasosi yo loina dudulaina kaiweli. Am kaiwe koina kani kaleya lalakili sibaibaiwa kolili kubaguna.

⁵ Am gipoyo matamatageli kani kam tokaleyyayao kateliyao sisakonali. Yo kaba loinao kani sibeku manim mena na sikenokeno kaem yaulina mena.

⁶ Am kaba miyasio wasawasana Yaubada iyeyawa kani imiyayai kanasiga yo kanasiga. Am tomoyao kuloinayagili loina dudulaina koina.

⁷ Kumulolo namwanamwana koina yo naenena kusikotanan. Bwaite kaiwena Yaubada, iya am Yaubada, igite-sipwaiwo yo yaliyaya isuwai koliwo ilalakisosi kabo kin tupwaliyao kolili.

⁸ Mula yo olo bwalaili namwanamwali siyaele kam kwama koina kabenal, tovenu ali kaba venu sivenu kolili manim mena nume wasawasali yo pigapigabuli kolili.

⁹ Am sinesineo yakayakasisili siya kin uloili natuliyao. Yo ulaulam mena am kwin itotolo mekana pasa gole namwanamwasosina koina.

¹⁰ Kowa tokasole sine, yagu walo kubenalan. Am susu yo am tomoyao kunuwa-gabaegili.

11 Kam koleya namwanamwana kaiwena kani kin nuwanuwana lalakina kowa. Iya am guyau kabu kuobigai.

12 Am tomoyao Taiya kani silaoma na mulolo siyeliwa, towasawasao siya yanuwa uloili tomonliyao kani silaoma mulolo siyeliwa na mesabana kunuwa-leleyagili na kusaguili.

13 Tokasole sinene ilalaoma nume wasawasana koina, oo iya kana koleya inamwanamwasosi. Kana kwama wasawasana sikona gole koina.

14 Kana kwama ipigapigabu na siyogan silawan kin koina, kana toegelugeluwo simuliya tabe mulina mena silaoma.

15 Me ali yaliyaya lalakina silaolaoma na silusalusae kin ana nume wasawasana koina.

16 Na kowa yagu kin kani natumwao tatao sibaibaiwa na mesabana kowa, tamam yo tubumwao siyamiyalaemiu. Ali kaiwe kani kuwolegili na siyamala tolinoao yanuwa yaulina meuloina koina.

17 Yagu waline bwaite kani iyamala esam kana nuwatu-kalatan yaso yo yaso meuloili kolili, na koina tomo sitobatobali koliwo nige ana kaba mwawasi.

46

Kola natunao silele

1 Yaubada iya ala kaba keno-wadam yo ala kaba kaiwe, iya sauga meuloina inonowa na isanasana tem isaguila sauga miyapolowe koina.

2-3 Koinaele nige sowasowana tamatausi bwaganwa mwanikiniki inuku, koya simwasamwasali sitagunai na sibeku kalita gunna mena yo kalita

iyokoyoko lalakina bagolu siguliguli daguguna ilalaki.

⁴ Yalubwasi yabo imiyamiya iya yaliyaya ikalaiyama Yaubada Tomiyasaesosi ana yanuwa lalakina koina, bwaine koina ana nume yakayakasisina imiyamiya.

⁵ Yaubada iyaele yanuwane koina mwa nige sowasowana itatagwalingwali. Malala kikiuna kani ilaoma na yanuwane isagui.

⁶ Yaubada iedeedede daguguna besiele tutu kabo kaba loinao simatausi lalakina, boda lalakili nuwali sipwanopwano yo yanuwa yaulina iwelo.

⁷ Yeoba Tokaiwesosi iyaele mekalakava, iya Yakobo ana Yaubada yo ala kaba keno-wadam.

⁸ Kwalaoma na Yeoba ana paisowa siya ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowailiko wagitaili.

⁹ Kaley a meuloina iyamwanouli yanuwa yaulina meuloina koina, gipoyo yo wamali igoluli yo ebeu igabuli mayau mena.

¹⁰ Yeoba iwaloba, “Kaley a kwalopei yo wakatai yau Yaubada, kani boda meuloiyi yanuwa yaulina meuloina koina siyakasisi-yagau na sitobali koliyau.”

¹¹ Yeoba Tokaiwesosi iyaele mekalakava, iya Yakobo ana Yaubada yo ala kaba keno-wadam.

¹ Komiu tomo meuloimiu, kwayaliyaya yo nimamiu mena wakoya-pweyapwesi, na kwawali-tobali kainamiu lalakina Yaubada koina.

² Yeoba tomiyasaesosi kwamatausen kaiwena iya yanuwa yaulina meuloina kana kin.

³ Iya ana sagu koina kala kaleyayao meuloili takaiwe-gabaegili na ipeili kaekaela yaulili mena.

⁴ Bwaite bwatanone koina tamiyamiyane iya igite-sipwai kaiwela, kita Isileli ala kaba gagasa, iyeyama kolila kaiwena imulolo kolila.

⁵ Saugana Yeoba Yaubada isasae ana kaba miya wasawasana koina tomo meuloili siwuiwui me ali yaliyaya yo bwagigi siyuiyui.

⁶ Kwawali-tobali ala Kin Yaubada koina.

⁷ Yaubada iya yanuwa yaulina meuloina kana kin, kwatobalan wali kolili.

⁸ Yaubada ana kaba miya wasawasana koina imiyasio na kaba loinao iloinayagili.

⁹ Yanuwa yaulina kana toloinao meuloili silogogoma sipatu kolila na tem Abelamo ana Yaubada tatobalan meuloila, kaiwena iya toloina lalaki-molosina yo ikaiwesosi kabotokaleyayao bodaliyao meuloili ali kaiwe.

48

Kola natunao silele

¹ Yeoba iya ilalaki yo sowasowana kana tobali ilalaki, ala Yaubada ana yanuwa lalakina koina, ana koya yakayakasisina koina tatobalan.

² Saiyon, bwaimwa Yaubada ana koya, isaesosi yo kana koleya inamwanamwasosi, ala Kin ana

yanuwa lalakina yaliyaya ikalaiyama yanuwa yaulina mena.

³ Yaubada iyakenayagila yakato iya kala totolo-kaukausi yo igite-kalatagila yanuwane kana nume kaikaiweli kaloli mena.

⁴ Kinyao siyaboda kaigeda silaoma na sikaleya koya Saiyon koina, ⁵ na saugana sigitai kateli sipitali, simatausi kabo siyabubu.

⁶ Ali matausi yo ali katewakaka ilalakisosi besiele sine yabo kikiunamo ikabi, ⁷ besiele tokalakalau ali matausi saugana waga ikoyageyagela wowoli naenaena luwana mena.

⁸ Yaubada ana paisowa wasana kabenalananako yo kabo bwaite sauga kaboma kagitai Yeoba ala Yaubada Tomiyasaesosi ana yanuwane koina, bwaimwana kani igite-kalatan nige ana kaba mwawasi.

⁹ O Yaubada, am mulolo miyamiya yaina kanuwanuwatui am Nume Tabu kalona mena.

¹⁰ Tomo dedei meuloili kolili sitobalanagiwo yo wasam idebalala yanuwa yaulina meuloina koina. Loina dudulaina koina kuloinayagili, ¹¹ kabo sowasowana Saiyon tomonliyao siyaliyaya. Am loina kuwolegili sidudulai mwa sowasowana Yudiya ali yanuwa tomonliyao yaliyaya kateli ikalapowon.

¹² Komiu Yaubada ana tomoyao Saiyon kwalotakikilan, ¹³ na yanuwane kana gana, nume malamalaweli, yo bilibili kaikaiweli

wagitaili na yanuwane ana kaiwe wasana kwayawasayan yaso ilalaoma kolili.

¹⁴ Yaubada bwaite iya ala Yaubada miyamiya yaina yo iya kani sauga meuloina ibagubaganayagila.

49

Kola natunao silele

¹ Kwabenali bwaite, komiu tomo meuloi miu yanuwa yaulina mena.

² Nuwana komiu esamiu silalaki o nuwana esamiu sikikiu, nuwana komiu towasawasa o nuwana tobubutuma sowasowana meuloi miu kwabenali.

³⁻⁴ Yagu nuwanuwatu kani simayale yo kani yaedeedede walo sonosonogali kolili yo saugana yagu kaba venu api koina yavenu kani walo sonosonogaline yakabi-yamayaleli kolimiu.

⁵ Kani nige yamamatausi sauga miyapolowe kolili yo tem kau kaleyaya siyatatakikilagau, ⁶ siya tonaenaeli ali meli sipei ali wasawasa koina yo sigagasa yakato ali wasawasa imasumasuwe.

⁷ Nige sowasowana tomo yabo yawasi miyamiya yaina iyamaisa, yo nige sowana yawasina iyamaisa Yaubada koina.

⁸ Kaiwena tomo yawasina kana yamaisa ilalakisosi. Bwagana toweya ana yamaisa besiele kani nige sauga yabo maisana yawasosi ilolobai, ⁹ na tem yawasina imiyayai na tabu ilalau salai koina.

¹⁰ Imayalesosi yakato meuloi li kani siboita na ali gogo wasawasa ilau natuliyao kolili, bwagana

siya tosonoga yo nuwana siya toyauyaule, meu-loili kani siboita.

¹¹ Bwagana meyawasili mena ali bwatano ilalaki na iyamo kali salai kani siyamala ali kaba miya yo kani simiyayai bwaine koina nige ana kaba mwawasi.

¹² Bwagana esaliyao silalaki na iyamo boita nige sowana siyabubu-gabaen. Kani ali boita kali koleya besiele yakayakan ali boita.

¹³ Bwaite besiele kani iyawatagili kolili siya analiyao sibomamo simeli-yagili, kaiwena ali kaba yaliyaya ali gogo wasawasa.

¹⁴ Siya besiele sipi, kali togite-kalatan esana Boita kani iyoganli kali salai kolili yo sibeku silobi salai gunna mena na bwaine koina yoli sipwasa boita dedeina koina kali mwayaga iyai ali kaba miya kolili.

¹⁵ Na yau, Yaubada kani ileboyau boita ana kaiwe koina.

¹⁶ Tem tomo yabo iwasawasa yo ana wasawasa ilalaki-isaesae tabu kulalamwa-poloweyan,
¹⁷ kaiwena nige sowasowana ikalai mekanakava silau tem saugana iboita. Ana wasawasane nige sowasowana mekanakava silau salai mena.

¹⁸ Bwagana tomo yabo wasawasa lalakina ilobai ana miyamiya koina mwa iyaliyaya yo tomo meuloili sitobalan, ¹⁹ na iyamo kani ilau iboita besiele tamanao yo tubunao beyabeyana silau boita koina na dedeinane koina boni-boniyai imiyayai.

20 Bwagana tomo lalakina na esana isaesosi na iyamo nige sowana boita dedeina iyabubugabaen. Kani iboita besiele yakayakan meuloili ali boita.

50

Asapi ilele

1 Yeoba iya Yaubada Tomiyasaesosi iwaloko yo iyogako yanuwa yaulina meuloina koina dabwelo ana kaba tunsae mena yo ilau dabwelo ana kaba sugu mena.

2 Yaubada mayalena ilala besiele dabwelo yo ana mayalene ilala yanuwa namwanamwasosina Saiyon koina ilau dedei meuloina ikalai.

3 Ala Yaubada ilalaoma nige mwanou koina, na mayau kalakala-pulupululuna lalakina manna mena yo wowoli lalakina iyatakikilan.

4 Iwalo bulibuli yo yanuwa yaulina kolili iba, “Kwalaoma na tomo ali yatala wagitai.”

5 Iwaloba, “Yagu tomoyao yakayakasisili wakalailima, siya kelabilabin kamwasana siginauli koliyau pwaoli koina.”

6 Bulibuli siwalo-masala yakato Yaubada iya ibomamo todudulai kaiwena iya toloina yawasosi.

7 Iwaloba, “Kwabenali yagu tomoyao na yaedeedede. Kani komiu tomo Isileli kaiwemiu yawalo-masala. Yau Yaubada ami Yaubada.

8 Nige yakato yayakoi-yagimiu ami pwaoli gabugabuli kaiweli siya wakalakalailima koliyau sauga meuloina.

⁹ Genuwagu kwalau bulumakau tatao bodaliyao kolili na yabo wagite-sipwai na wakalaiyama kaiwegu. Besiele genuwagu gouti yabo wagite-sipwai bodaliyao kolili.

¹⁰ Kaiwena yakayakan meuloili ule mena yo bulumakau siyaele sikekakekan wan tausan koya kolili, meuloili siya yau gogoyao.

¹¹ Besiele, man sievaeva-keikeile yo yakayakan siya meyawasili, meuloili yau gogoyao.

¹² Tem yaguliyam kani nige yakakawanoi kolimiukan kaiwena, kaiwena ginauli meuloina yanuwa yaulina kalona mena yau kaiwegu.

¹³ Gubesi, yakato bulumakau bulumana yakan? Na gouti kwasinena yanuma? Nigele.

¹⁴ Tawae nuwanuwagu ele mwa tem wakawatoki koliyau, yau ami Yaubada, bwaimwana ami pwaoli yawasosi ele koliyau. Tabu nuwanuwagu ami waloyameli meuloili kwaemwawasili kaiwena yau ami Yaubada Tomiyasaesosi.

¹⁵ Kwayoga koliyau saugana tem polowe kwalobai kabu yalaowa yaleboimiu. Na yagu saguimiu kaiwena kani kwatobalanagau.”

¹⁶ Ali yatala koina, Yaubada kani iwalo toyauyaule kolili iwaloba, “Tabu mwakota mena yagu loinao kwawalowalo-wegili, tabu kwamwakomwakota yakato kwaobigaiyau.

¹⁷ Yagu yokoi kwasikotanagili, yagu walo kwamiya-dagedagela-yagili.

¹⁸ Tokewali meuloili kwalobaili kwaemala ali eliyamwao, yo toganawali bodaliyao

mekamikavao   kwayaboda   kaigeda   na
kwalolokeikeile.

¹⁹ Sopamiu kwanonowailiko walo naenaeli kali edeedede kaiweli na memenamiu sin-
uwanuwatu mwakota kaiweli.

²⁰ Kamikavao wakawa-naenae-yagili yo ali lop-
wano kwaloyaloyaili.

²¹ Ami paisowa naenaena waginauliyako na
yau nige walo yabo yawawalowen kabot
kwabatoko nige kaiwena yanuwanuwatu.

Na iyamo sauga bwaite kani yayokoi-yagimi
na ami lopwano yayakenayagimi.

²² Komiu kwamiya-dagedagela-yagau,
kwabenali bwaite. Tem nigele, kani yasiba-
yanaemiu, yo kani nige yabo isasaguimiu.

²³ Pwaoline iya kagu yakasisi bwaimwana
kawatoki mumugana, yo siya meuloili siobi-
gaiyau kani yaleboili.”

51

Palopita Neitani Deibida iyokoiyan ana ganawali
Batisiba koina kaiwena mwa Deibida same
bwaite ilele

¹ O Yaubada, ukwate-kamkamna-yagau kai-
wena kowa am mulolo imiyayai. Kaiwena
am katekamkamna ilalakisosi kabosowasana
yagu pwanoli kusoke-gabaegili.

² Yagu naenaena meuloili kudeuli-gabaegili yo
yagu pwanoli koina ukwabi-kapwayau.

³ Yagu loinalikwa yakataili yo yagu pwanoline
sauga meuloina mangu mena simiyamiya.

⁴ Kowa kubomamo manim mena yalopwanoko yo tawae naenaena yaginauliyako koliwo ugitiayako. Mwa idudulai tem ukawa-naenae-yagau yo kuloinayagau.

⁵ Saugana sinagu isiumayagau yo ikabiayau yau naenaena koina yamiyamiya mwa yagu pwanoline iyaelemo ilaulau.

⁶ Kowa am kaba yaliyaya tem walo yawasosi imiyamiya kategu mena na nuwagu kuyakalapowon am sonoga koina.

⁷ Kudeuliyau mayau isopi koina na yawaluwalu, kudeuliyau yoi na yau yamayale besiele dibwali poluna.

⁸ Kutalamwagau na yaliyaya kana lotonan yalotonan, yo bwagana ukogolugolu-yauko na kani yayaliyaya yoi.

⁹ Yagu pwanoli ukwele-gabaegili, na mumugagu naenaena meuloina kudeuli-gabaen.

¹⁰ O Yaubada, kate kapwakapwana kuyamayale kalogu mena, yo yaluyaluwa waluwaluna yo dudulaina kupei luwagu mena.

¹¹ Tabu manim mena kutatawoiyau, yo Yaluyaluwa Tabuna tabu ukekele-gabaen koliyau.

¹² Am lebo kana yaliyaya kuyeyama yoi koliyau yo kusaguiyau na nuwanuwagu yaobi-gaiwo.

¹³ Kabo tonaenaeli am kamwasa yayakenayagli na sipileyoima koliwo.

¹⁴ O Yaubada, kowa kagu Tolebo, ilonamwaya-gau tem yaboita na yakawanoi koliwo kule-boyau, na kani me yagu yaliyaya am nuwatu-pwaiki yawalo-masalan.

¹⁵ O Guyau, kusaguiyau na gamwagu mena yatobalanagiwo.

¹⁶ Tem yau yakayakan yagabu na pwaoliyan koliwo kani nige kuyayaliyaya kaiwena siya kusikotanagili.

¹⁷ O Yaubada, yaluyaluwa nuwanuwalobina am kaba yaliyaya, bwaimwa iya yagu pwaoli koliwo. Kowa kani nige sowasowana kate nuwanuwalobina kusikotanan.

¹⁸ Kumulolo koya Saiyon tomonliyao kolili kabo Yelusalema kana gana ukwabiyo.

¹⁹ Kabo am kaba pwaoli koina kani bulumakau yo pwaoli tupwaliyao kagabuli siyamala am kaba yaliyaya kaiwena siya pwaoli dudududu-laili.

52

Doegi kin Saulo ana wasa iwolena yakato Deibida ilau Aimeleki ana nume mena kabo Deibida same bwaite ilele*

¹ Kowa tomo lalakina, tawae kaiwena mwa ugagasa am paisowa naenaena kaiwena Yaubada ana to moyao kolili?

² Kaliyate meuloina koina kunuwantu na tem tomo uloili kusibayanaeli.

---

* ^{52:} Wagitai 1 Samuela peina 21 yo 22

Memenam ana matage besiele naipi mata-matagena na sauga meuloina kunuwanuwatu mwakota kaiweli.

³ Mumuga naenaena kumulolo koina na mumuga dudulaina nigele, walo mwakomwakota nuwanuwam na walo namwanamwana nigele.

⁴ Kowa tomwakomwakota, am kaba yaliyaya tem walo naenaeli kolili tomo kusibayanaeli.

⁵ Mwa koina Yaubada kani isapi-gaogaoliwo kumyawasi besiele gulewa. Tabe kani ikabi-kalatagiwo na iniuli-yawatagilagiwo am nume mena yo kani isulu-gabaegiwo yawasi ana dedei koina.

⁶ Kabo todudulai kani sigitai na simatausi, sitalawasi-yagiwo yo siwaloba,

⁷ “Wagitai, tomone bwaite nige iduduigenali Yaubada koina sagu kaiwena, na ibomayoi ana wasawasa koina imeli, na ikeno-wadam ibo-mayoi ana naenaena koina.”

⁸ Na yau besiele mayau olibe kalakalawana Yaubada ana nume koina, Yaubada ana mulolo miyamiya yaina yameliyan sauga meuloina kani nige ilotom.

⁹ O Yaubada, yau kani sauga meuloina yakawatoki koliwo am paisowa kaiwena. Am tomoyao manli mena kani am namwanamwa yawalo-masalan.

53

¹ Toyauyaule kateli mena siwawalo, “Nige Yaubada ipapagan.” Siya meuloili mumuga naenaena sikalapowon yo ginauli naenaesosili

sipaisowailiko. Nige yabo kaloli mena paisowa namwanamwana ipapaisowai.

² Yaubada igite-lobima bulibuli mena tomo meuloili kolili na tem yabo igitai Yaubada ikataiyako iyaele koina ipwalopwalou.

³ Na meuloili sibeku yo silosuwalako. Meuloili simiyamiya naenaena koina. Nige yabo ana paisowa idududulai, nigele, nige yabo.

⁴ Yaubada inelineli, “Gubesi, siya mumugana naenaena kana topaisowao nige ali nuwamayale yabo? Kaiwena ali miyamiya meuloina koina sikewakewali yagu tomoyao kolili yo nige sauga yabo sikakawanoi koliyau.”

⁵ Na kani simatausi lalakina nige besiele ali matausi bagubagunana. Kaiwena Yaubada ana tomoyao kana tokalomagigiliwo tuwatuwaliyao kani iyasulu-gwaligwalili. Yaubada isikotanagilikoi mwa Isileli kani sikaiwe-gabaegili na siyamwalimwalineli.

⁶ Kabo yakawanoi Yaubada koina iya imiyamiya koya Saiyon koina na tomo Isileli ileboili. Saugana Yaubada ana tomoyao ali miya panpanna koina iyapileyoilima kabu Yakobo tubunao bwaimwa siya tomo Isileli meuloili kani siyaliyaya.

54

Tomo Sipiti Saulo ana wasa siwolena yakato Deibida ikeno-wadam luwali mena kabu Deibida

same bwaite ilele

¹ O Yaubada, kuleboyau esam mena yo kulisasiyau am kaiwe koina.

² Yagu kawanoi kubenalan yo yagu walo kubenalagili.

³ Tomo gagagagasali sitolo sikalomagigilagau, yo tomo sokasokali sitonatonan yakato siunuiyau, siya nige Yaubada sigogolulau koina.

⁴ Na iyamo Yeoba yagu Yaubada iya kagu tosagu, yo iya kagu totolo kaukausi.

⁵ O Yeoba, kagu tokalomagigiliwone ali naenaena kuyamaisa kolili yo kusibayanaeli kaiwena kowa towalo yawasosi.

⁶ Kani yapwaoli mekate-yawasosigu koliwo yo kani yagu kawatoki yaeyawa kaiwena kowa kunamwanamwa.

⁷ Kaiwena kagu polowe meuloina koina kuleboyauko yo mangu mena kagu tokaleyayao yagitali ali kaiwe imwawiasi.

55

¹ O Yaubada, yagu valam kubenalan na yagu kawanoine tabu kumimiya dagedagelayan.

² Tenam kuyawali koliyau na kainagu kuyamaisa. Yagu polowe kaiweli me yagu katewakaka.

³ Kau kaleyayao ali kaso koliyau siulamatamatausagau. Siya toyauyaulene ali munamunai yo ali kalomagigili kaiwena kategu iwakaka yo me yagu nuwapolowe.

⁴ Yamatausi lalakina yo boita kana matausi koliyau imiyamiya.

⁵ Kabo matausi yo tabubu silaoma koliyau, mwa katewakaka iyasana-pwaipwaikiyau.

⁶ Kabo yawaloba, “Tem mepepegu besiele bunetutu na yaeva yalau kaba kaiyawasi yaloyai.”

⁷ O besiele. Sowasowana yayabubu yalau kelamamalawe mena na yamiyamiya paepaeli bwagabwaga mena.

⁸ Mwa yalomwayamwayau kaba kelolonne koina na yaumaine lalakinane yo wowoline kolili yakeno-wadam.

⁹ O Yeoba, kau kaleyayao ali edeedede koina nuwaliyao kuula-pwanopwanolili na ali nuwatune kusibayanaeli.

Yagitai kaleya yo munamunai ilalaki taon kalona mena, ¹⁰ kalyate yo boniyai sitakitakikili gana pwatana mena mumugana naenaena yo tabe loinalikwa ikalapowon.

¹¹ Dedei meuloina koina sibayanae ilalaki yo ali kamwasa yo ali kaba gimwala sikalapowon kewali yo munamunai yo kaleya kolili.

¹² Na tem kau kaleya yabo italawasi-yagau bwaimwa nige tawae yabo, sowasowana yakalakisiye-yan. Yo tabe tem ipei-yataluyau bwaimwa nige tawae yabo, sowasowana yayabubu-gabaen na yakeno-wadam.

¹³ Na kowa kaiwem me yagu nuwapolowe kaiwena kowa yakato kagu egelugelu yo yagu eliyam yawasosi.

¹⁴ Bwagana kowa te yau edeedede namwanamwali taedeedede-yagili yo tatapwalolo toyawa Nume Tabu mena na iyamo wadam mena ukalomagigi-lagau.

¹⁵ Inamwanamwa tem kau kaleyayaone siboita ali sauga kilakai koina. Sowasowana meyawasili sigabae-lobiyegili salai mena na matausi koina siboita. Kaiwena mumugana naenaena imiyamiya ali nume mena yo kateli mena.

¹⁶ Na yau, yayoga Yeoba yagu Yaubada koina saugu kaiwena, iya kani ileboyau.

¹⁷ Malala, lolau, boniyai yagu yaba yo nuwapolowe meuloili sisae koina, na kani kainagu ibenalan.

¹⁸ Yagu meli bwaite besiele, bwagana yalau kau kaleyayao sibaibaiwa yakaleyaili na iyamo Yaubada kani igite-kalatagau na me yagu namwanamwa yapileyoima.

¹⁹ Yaubada ana loina imiyayai, iya kani kainagu ibenalan na ikaiwe-gabaegili kaiwena sisikote nuwabui yo nige simamatauson.

²⁰ Na tomone iya yakato yagu eliyam namwanamwana ikawa-naenae-yagimai mwa ana waloyameli koliyau isibayanaeli.

²¹ Ana edeedede siluviluvi na katena mena kalomagigili ikalapowon. Ana walo kaba

nuwayai na iyamo sowasowana tomo kateli isibayanaeli.

22 Kami polowe kwaolena Yeoba koina, na iya kani itolo-kaukausimiu. Iya kani nige itatalam todudulai kana kaleyayao sikakaiwe-gabaen.

23 Na kowa Yaubada kani tounuyamate yo tomwakotao ugwapae-yataluli kali salai mena ali sauga kilakai koina. Na yau, kani yameli koliwo.

56

Tomo Pilistiya silaoma Deibida sikabi-kalatan kabu Deibida same bwaite ilele

1 O Yaubada, ukwate-kamkamna-yagau, kai-wena tomo kaeli mena siutu-lobilobi-yegau yo sauga meuloina siyakamkamna-yau.

2 Kaliyate meuloina koina kagu tokalomagigiliwo sigamwagamwa-kamkamna koliyau yo sibaibaiwa sikalekaleya koliyau.

3 Na tem yamatausi yagu meli yapei koliwo.

4 Yaubada yatobalan ana waloyameli koliyau kaiwena. Yameliyan yo nige sowasowana yamatausi. Kabo tawae tomo kani signauli koliyau?

5 Kagu kaleyayao siyapoloweyau kaliyate meuloina koina. Mwa sinuwanuwatu na tem toisabo kamwasa koina na siunuiyau.

6 Kabo silogogo kaba keno-wadam kolili na yagu paisowa meuloina sigitagitai, sinuwanuwatu lalakina tem siunuiyau.

7 O Yaubada, kuyamaisali ali naenaenane kolili. Na bwaite tomoliyaone ukaiwe-gabaegili am munamunai koina.

8 Na kowa yagu nuwapolowe meuloina yo yagu valam kana lalaki ukwataiyako kaiwena matalilogu meulolili kupeilikko am botolo koina yo kali baibaiwa kuleleyako am buki mena.

9 Kabo kalyatenane koina yayoga koliwo kani kagu tokaleyayao kuyapileyoili. Bwaite koina yakatai kowa Yaubada kumiyamiya saligu mena kusagusaguiyau.

10 Kabo Yeoba yagu Yaubada ana waloyameli yatobalan.

11 Iya koina yameli, mwa nige yamamatausi. Kabo tawae tomo kani siginauli koliyau?

12 O Yaubada, tawae yawalo-yameliyako kani yaeyawa koliwo. Na yagu kawatoki pwaoli mena yaeyawa.

13 Kaiwena kuleboyauko boita mena tabu sikakaiwe-gabaegau na mesabana am mayale iya itunsae tomo meyawasili kolili na koina yalokeikeile.

57

Deibida Saulo iyabubu-gabaen kabot same bwaite ilele

1 O Yaubada, ukwate-kamkamna-yagau kaiwena yayabubumako koliwo namwanamwa kaiwena. Na pepemwao lolonli mena yakelolon kanasiga wowoli naenaena imwawasi.

² Yayoga Yaubada koina iya tomiyasaesosi, kai-wena iya kagu eoma meuloina koina isaguiyau.

³ Na kani kainagu iyamaisa bulibuli mena yo ileboyau, yo kani kagu toyakamkamnao iyamwalimwalineli. Yaubada ana mulolo yo ana kawa-elieliyam miyamiya yaina kani iyakenaya-gau.

⁴ Na kau kaleyayao siyatakikilagau besiele laiyon siguliyam tomo bulumana kaiwena, na mwakaliyao besiele pwawati yo gipoyo, na memenaliyao besiele kaleya kelepana mata-matageli.

⁵ O Yaubada, kuyakenayagili yakato kowa kusaesosi bulibuli mena, yo am wasawasa yanuwa yaulina meuloina koina.

⁶ Kau kaleyayao yagida sigalayani sabi yakonaiyau, kaboo katewakaka iyasana-pwaipwaikiyau. Yagu kamwasa mena gula sikeli na sibomayoi sibeku koina.

⁷ O Yaubada, sauga meuloina meyagu katepatu kaboo kani yawali yo yatobalanagiwo.

⁸ Kutolo, Yaluyaluwagu kutolo, kaboo yatolo yau kaba venu api yakalaili na dabwelo yayanoi.

⁹ Kaboo Guyau, kani yakawatoki koliwo kaba loinao luwali mena, yo besiele kani yatobalanagiwo tomo luwali mena.

¹⁰ Am mulolo ilalakisosi isae bulibuli mena, yo am kawa-elieliyam miyamiya yaina bulibuli ikabitonan.

11 O Yaubada, kuyakenayagiwo kowa kusae-sosi bulibuli mena yo am wasawasa meuloina yanuwa yaulina mena.

58

1 Komiu tolinoao nige sauga yabo loina namwanamwana wagiginauli. Yakato tomo meuloili kuyatalayagili dudulai mena?

2 Nigele. Katemiu mena naenaena kwanuwanuwatuili yo ami kaiwe koina unuyamate kwapaipaisowai yanuwa yaulina mena.

3 Tonaenaena ali miyamiya meuloina koina mumugana naenaena sipaipaisowai.

Ali mwakota iyatubu ali sauga kabi koina.

4 Naenaena sikalapowon besiele weso kelake-labasina, tenaliyao sikausili besiele weso tenana kolakolana.

5 Iya nige sowana igo toyuiyui kainana ibenalan yo nige sowana tokukula sonosonogana ana wali ibenalan.

6 O Yeoba yagu Yaubada, bwaite laiyon soka-sokaline mwakaliyao ugoluli.

7 Ilonamwayagili tem sikwalalele besiele waila tasuwe-gabaen yo besiele kawasi kamwasa mena tautu-yamateli.

8 Yo tabe besiele ilonamwayagili tem siya besiele sise gilolona koina sisanene sikwalalele yo besiele melumelune boiboitana sikabiyana na nige mayale igigitai.

⁹ Yo siya besiele kawasi sikinkin na kelepa mena tatomli yo kelepa ana laoma nige sikakatai. Yaubada ana munamunai kaikaiwena koina kani iyui-kalaili, na bwagana meyawasili kani sikwalalele molosi.

¹⁰ Kabo tonamwanamwali kani siyaliyaya saugana tem sigitai tonaenaeli kali maisa polopolowena silobai, yo kani sigayogayo tonaeaeli kwasineli luwana mena.

¹¹ Kabo tomo kani siwaloba, “Walo yawasosi, Yaubada imiyamiya yo iya yanuwa yaulina kana toyatala dudulaina mwa kani todudulai maisali namwanamwana silobai.”

59

Saulo tomo iyawasali na tem Deibida siunuyamate kabu Deibida same bwaite ilele

¹ O yagu Yaubada, kuleboyau kagu kaleyayao kolili, yo kutolo-kaukausiyau siya bwaite sikalekaleya koliyau.

² Kuleboyau bwaite tomone naenaeline yo tounuyamatene kolili.

³⁻⁴ O Yeoba, ugitai, siya siyaele sisanasana sabi unuiyau, tomo sokasokali silogogoma kaiwegu. Bwagana nige yabo nae o lopwano yagiginauli kolili na iyamo sikatukatububu tem siunuiyau.

⁵ O Yeoba, kowa Tokaiwesosi yo kowa Isileli ama Yaubada, kutolo yo kaba loinao naenaeli meuloili kuyamaisali yo ali yauyaule kaiwena kuyemwawasili, tabu ukwakate-kamkamnayagili.

6 Lolau molosi mena sipileyoima sikalakalagaga besiele bwauwa sokasokali yantuwa kamwasali kolili silolo-bwagabwaga.

7 Ee bwaine siya, walo naenaena yo sinali kolili gamwali sikalapowon yo gamwali mena sikalakalagaga. Sibatoko nige yabo ibebenalagili.

8 Na boda siya nige tomeliwo kowa Yeoba kumalumalu-wagili yo kaba loinao uloili kutalatalawasi-yagili.

9 O Yaubada, kowa yagu kaiwe yo yau kaba katepatu. Kani yatobalanagiwo kaiwena kowa yau kaba keno-wadam.

10 Yagu Yaubada kagu tomulolo kani ilaoma koliyau, kabo kagu tokaleyayao ikaiwe-gabaegili na ali belu yagitai.

11 O Yaubada, kowa ama ebeu, tabu kuunuyamate-mwayamwayau-wagili na yagu tomoyao ali kamkamna sigitai yo sinuwatu-kalatan. Na kuyamiya-tata-gwaligwalilimo yo am kaiwe mena ukwaiwe-gabaegili.

12 Naenaena iyaele sopali mena, ali walo meuloili walo naenaeli. Sowasowana sibomayoi ali gagasa koina sisipwa. Ali walo kawa-gula yo mwakota kaiwena, **13** kuunuili am munamunai koina kanasiga meuloili simwawasi. Kabo tomo meuloili sikatai kowa Yaubada am loina iyatubu Isileli koina na ilau dedei meuloili kolili.

14-15 Lolau molosi mena sipileyoima sikalakalagaga besiele bwauwa sokasokali yantuwa kamwasali kolili silolo-bwagabwaga

siloyaloya kan kaiwena. Na tem kali nige silolobai kani sikalakalagaga.

16 Na yau kani malala kaigeda kaigeda kainagu lalakina mena yawali-tobali am kaiwe yo am mulolo miyamiya yaina kaiweli. Kaiwena kowa yagu kaba keno-wadam yo yagu kaba kobwau sauga miyapolowe koina.

17 O Yaubada, kowa yagu kaiwe, kani yagu wali-tobali yawaliyan koliwo kaiwena kowa kagu tomulolo yo kagu totolo-kaukausi.

60

Yowabi tomo Idoma kali baibaiwa tuwelo tausan iunuyamateli kabo Deibida same bwaite ilele

1 O Yaubada, kusikotanagimai yo ukwaiwegabaegimaiko. Am munamunai kalotonanako na nuwanuwamai kupileyoima kolimai.

2 Kainam koina yanuwa itabubu yo bwatano itaigali itasoke. Bwatanone taigaliline kubwaluy-oili kaiwena sisalulu-gwalgwali.

3 Kai am tomoyao kowa kuyakamkamnmai lalakina, kabu ama kamkamna koina ama lokeikeile besiele tonuma-yauyaule ali lokeikeile.

4 Siya me ali yakasisi kaiwem kuyanuwapeilikona mesabana gipoyo kana wamali siyabubugabaegili.

5 Ama kawanoi kuyamaisali yo kuleboimai am kaiwe koina na tem kumulolo kolimai am sagu kalobai.

⁶ Ana dedei yakayakasisina koina Yaubada iwaloko iwaloba, “Me yagu yaliyaya yawui yo yanuwa Sekemi yayakasa na yasoian yagu tomoyao kolili. Besiele kani yaginauli Sakot kalogawana koina.

⁷ Dedei Giliyadi yo Manase siya yau gogo. Dedei Ipeleim koina kani yagu tokaleyayao yakalaili na dedei Yuda koina kani yagu kin yakalai.

⁸ Dedei Mowabe koina kani yagu topaisowao nuwanuwalobili yakalaili yo Idoma koina yagu topaisowa panpanli yakalaili. Yo me yagu yaliyaya kani yawui yoi kaiwena tomo Pilistiya yakaiwe-gabaegiliko.”

⁹ O Yaubada, na kani yaiya ikalaiyau ilawagau dedei Idoma kana taon lalakina kaikaiwena koina?

¹⁰ O Yaubada, yakato kusikotanagimai? Yakato nige ama tokaleyayao mekamkavao kwalau na wakaleya kama kaleyayaone kolili?

¹¹ Kusaguimai kama kaleyayao kolili kaiwena tomo ana sagu ibelusosi ginauli bwagabwaga.

¹² Na tem Yaubada imiyamiya ala dedei koina kani takaiwe yo kala kaleyayaone kani ikaiwe-gabaegili.

61

¹ O Yaubada, yagu valam yo yagu kawanoi kubenalagili.

² Kategu nuwanae ikalapowon kaiwena yamiya kelamamalawe yagu yanuwa koina, kabu yayoga koliwo.

Ukwalaiyau   kaba   keno-wadam
 namwanamwana koina,³ kaiwena kowa kagu
 totolo-kaukausi yo yagu nume kaikaiwena na
 kagu kaleyayao nige sowasowali siunuiyau.

⁴ Kutalamwagau na yamiyamiya am Nume
 Tabu mena yawasigu meuloina koina, na
 yakelolon pepem yaulina mena.

⁵ O Yaubada, yagu waloyameli kubenalagi-
 liko yo tawae ilonamwayagau kuyeyamako kai-
 wena yamiyamiya siya siyakasisi-yagiwo luwali
 mena yo kama yauyauya, am walo-mulolo,
 kalobaiyako.

⁶ Kin ana bolime kuyamamalawe yawasina
 koina, na kutalam imiyamiya sauga meuloina.

⁷ O Yaubada, sowasowana kin iloina sauga
 meuloina manim mena. Kutolo-kaukausi na
 imiyamiya am mulolo miyamiya yaina yo walo
 yawasosi kolili.

⁸ Kabo kani yawali-tobali koliwo yo yagu
 pwaoli yaeyawa kalyate kaigeda kaigeda besiele
 yagu waloyameli koliwo.

62

¹ Me yau kalakisiye yasanasa Yaubada ana
 lebo kaiwena. Iya ibomamo koina lebo ilaoma.

² Iya iboma kagu totolo-kaukausi yo kagu
 Tolebo, yagu nume kaikaiwena kabu nige sowasowana yamwasali.

3 Na kau kaleyayaone kolili yawaloba, “Toweya kana mamalawe besiele kani unuiyaune kwalopei kaiwena nige yagu kaiwe. Yau besiele gana yabo itatagwalgwali yo nige ana kaiwe ipapagan.

4 Nuwanuwamiumo wakele-gabaegau yagu kaba miya yakayakasisina koina. Mwakota ami kaba yaliyaya, mwa sopamiu mena kwaedeedede walo-mulolo kaiwena na katemiu mena wakawa-gulaiyau.”

5 Yaubada ibomamo koina yaduigenali, me yagu katepatu ana lebo yasanasanai.

6 Iya iboma kagu totolo-kaukausi yo kagu Tolebo, yagu nume kaikaiwena kabo nige sowasowana yamwasali.

7 Kagu lebo yo kagu yakasisi siyaele Yaubada koina, iya kagu totolo-kaukausi kaikaiwena yo iya yagu kaba kelolon.

8 O yagu tomoyao, kwameli Yaubada koina sauga meuloina. Kami polowe meuloiili kwawalo-masalagili koina, kaiwena iya ala kaba kelolon.

9 Yaubada manna mena tomo siya besiele yawasi kana yui-gabaen, bwagana esaliyao silalaki o nuwana esaliyao sikikiu na iyamo siya meuloiili besiele ginauli bwagabwaga. Tem tapeili Yaubada ana kaba liye koina kali polowe simalamalae molosi. Yaubada yawasina kana yui-gabaen ipolowe kabo muli mena tomo kali polowe.

10 Kabo tabu kutonatonan na am wasawasa ugiginauli kewali o tomo kali walo matamatausi koina. Bwagana am wasawasa ilalaki-isaesae tabu am meli kupepei kolili.

11 Yaubada iedeedede koliyau na yabenalan sauga ibaibaiwa yakato kaiwe Yaubada iya ana gogo.

12 Besiele tabe mulolo miyamiya yaina iya ana gogo. O Yeoba, walo yawasosi, tomo meuloili kani kuyamasaili ali paisowa ana lau koina.

63

Deibida imiyamiya ule bwagabwaga mena Yudiya dedeina mena kabo same bwaite ilele

1 O Yaubada, kowa yagu Yaubada, yaluyaluwagu galogalona imagu kaiwem. Yugu meuloina igadosisi-yagiwo. Besiele dedei leleyanna nuwanuwana lalakina galewa bwaine besiele yaluyaluwagu kana lotonan.

2 Kutalam yagitaiwo am dedei tabutabuna koina. Kutalam am kaiwe yo am wasawasa yagitaili.

3 Am mulolo miyamiya yaina inamwanamwasosi kabo muli mena yawasigu kana lotonan, mwa koina kani yatobalanagiwo.

4 Kani yagu kawatoki yaeyawa koliwo yagu miyamiya meuloina koina, kani yagu kawanoi koina nimagu yakeleisinagiliwa koliwo.

5 Yaluyaluwagu ana yaliyaya kaiwem ilalakisosi kabo muli mena kekan lalakina kana yaliyaya kabo kani yawali-tobali koliwo.

⁶ Saugana yakeno yagu kaba keno mena yanuwatu-kalatagiwo, boniyai meuloina koina yanuwanuwatu kaiwem, ⁷ kaiwena kowa sauga meuloina kagu tosagu. Yo pepem lolonna mena yawali me yagu yaliyaya.

⁸ Yaluyaluwagu ipatu koliwo yo nimam igitekalatan namwanamwaiyau.

⁹ Na siya analiyao sitonatonan yakato siunuiyau kani silobi boita dedeina mena.

¹⁰ Kani siboita kaleya kelepana koina na bwauwa sokasokali yoli sikanli.

¹¹ Na kin kani iyaliyaya kaiwena ana kaiwe kani ikalai Yaubada koina. Siya analiyao siwaloyamel Yaubada esana mena kani sitobali koina, na tomwakota gamwaliyao kani sikausili.

64

¹ O Yaubada, yau kawanoi kubenalan kaiwena yau yamiya-polowe. Yawasigu kuleboi, yamatausi kau kaleyayao kolili.

² Toyauyaule yo tonaenaeli bodaliyao ali nuwatu kagu unuyamate kaiwena kutolokaukausiyau.

³ Memenaliyao sivakilili simatage besiele kaleya kelepali, yo walo naenaeli siwalowegili koliyau besiele gipoyo siulagili.

⁴ Kabo siya mwayamwayau mena walo mwakomwakota siyadebalalali, tomo namwanamwali esaliyao sisibayanaeli ali etalapili koina.

⁵ Kalikavao nuwaliyao sikoili ali loina naenaeli kolili, siededede toweya koina kani ali

sipwasipwa sipeili. Na siwalo sibomamo kolili siba, “Kani nige yabo ala paisowa igigitai.”

⁶ Kabo ali nuwatu naenaeli sipaisowaili yo siwaloba, “Kani nige yabo ala paisowane inunuwatu-lobai.”

Siwalo besiele kaiwena tomo katena yo ana nuwatu sisonogasosi mwakota koina.

⁷ Na Yaubada kani isakonali ana gipoyo mena na mwayamwayau sisilae.

⁸ Ali walone kaiweli kani isibayanaeli, yo tomo meuloili kani kulukululi siyakwaleli saugana tosilaene sigitaili.

⁹ Kabo tomo meuloili kani simatausi, yo kani siwalo-masala tawae Yaubada iginauliyako yo sinuwanuwatu lalakina ana paisowane kaiwena.

¹⁰ Kabo todudulai meuloili kani siyaliyaya Guyau ana paisowa kaiwena yo kani silau sikeno-wadam iya koina.

Tomo namwanamwali meuloili kani sitobali koina.

65

¹ O Yaubada, am kaba miya Saiyon, ilonamwagyimai katobalanagiwo yo ama waloyamel koliwo kapaisowaili, ² kaiwena ama kawanoi kuyamaisali.

Tomo dedei meuloili kolili kani silaoma na sipwalou yo sipwaoli koliwo, ³ ali pwanoli kaiweli. Ama pwanoli sibaibaiwasosi siyamala ama kaba miyapolowe na iyamo kunuwatu-pwaikili.

4 Siya analiyao ugite-sipwaili kani siyaliyaya kaiwena ukwalailima na simiya am dedei yakayakasisina koina. Na kai ama kaba yaliyaya ginauli namwanamwali siyaele am nume koina, bwaimwa walo mulolo kalobaili am Nume Tabu mena.

5 Am paisowa kaba nuwapwanopwano kolili ama kawanoi maisana lebo kuyeyama. Tomo dedei meuloili kolili yo siya simiya-suwala kalita dedeina yabo mena ali meli sipei koliwo.

6 Am kaiwe koina koya kupeili ali kaba miya mena kaiwena kowa Tokaiwesosi.

7 Kalita ana yokoyoko yo bagolu ali guli daguguna kuyadaumwalili. Bwaine besiele tomo ali gamwapanapanawa kuyamwanouli.

8 Kabo ginauli lalakisosili kupaisowailikyo yanuwa yaulina tomonliyao sigitaili simatausagiwo, na tomo siya simiyamiya dabwelo ana kaba tunsae mena yo ana kaba sugu mena ginauli lalakisosiline sigitaili kabome ali yaliyaya siwui.

9 Am gite-kalatan kuyakenayagimai kaiwena galewa kuyawasayama italu na bwatano iwasawa yo imasuli. Yalubwasi kikiuli kulyapowonli waila kolili sididididi kabokan iyawatagili bwatano koina besiele ana nuwatu.

10 Na galewa lalakina kuyatalu bwatano meu-loina koina, yo bwatanone sigiyaliyako kuyabuta waila lalakina koina. Bwatanone kuyabiga na like lamli sipeili na sikin.

11 Am namwanamwa koina kelikeli namwanamwana silobai. Tem toweya koina kulau masuli lalakina imiyamiya.

12-13 Kawasi ilalaki simiyamiya koya yo tailabe kolili bulumakau yo sipi sikalapowon koina sikekakekan me ali yaliyaya. Kalogawa kolili witi koina sikalapowon. Ginauli meuloina siwaliwali yo siwuiwui me ali yaliyaya.

66

1 Komiu tomo meuloiimu yanuwa yaulina mena, Yaubada kwatobalan me ami yaliyaya.

2 Esana kwatobalan yo ana wasawasa kwawaliyan.

3 Kwawalo Yaubada koina kwawaloba,
“Am paisowa meuloili sinamwanamwasosi.
Am kaiwe ilalakisosi kaiwena mwa kam kaleyayao me ali matausi sipwalou koliwo.

4 Tomo meuloili yanuwa yaulina meuloina koina sipwalou koliwo, siwali-tobali koliwo yo wali siwaliyagili esam kaiwena.”

5 Kwalaoma yo wagitai tawae Yaubada ipaisowaiyako, ana paisowa namwanamwali tomo luwali mena.

6 Kalita ibui iyamala bwatano leleyanna kabotubulao koina silopanaisi kaekaeli mena. Bwaine koina esana sitobalan.

7 Ana loina kaikaiwena imiyayai yo manna ilau kaba loinao meuloili igitagitaili. Tabu togamwapapanapanawa sitotolo na tem sikaleya koina kisi sisilae.

8 Komiu tomo meuloiimu, ala Yaubada kwatobalan kainamiu lalakina mena.

⁹ Yawasila iya nimana mena yo nige sowasowana italam tabeku boita ana dedei koina.

¹⁰ O Yaubada, kutonagimaiko besiele siliba sigabu mayau wedowedolina koina kabo ikapwa.

¹¹ Kutalam kabeku ali sipwasipwa koina na kayakayale polopoloweli sipeili dagelamai mena.

¹² Kutalam kama kaleyayao sisagena pwatamai mena, kalau mayau wedowedolina luwana mena yo yalubwasi kalopanaisi, na sauga bwaite ukwalaimai yoi kalau dedei namwanamwana koina.

¹³ Mwa kani yagu pwaoli gabugabuna yakalaiyama am nume mena, kani yagu waloyameli kanna yaeyawa.

¹⁴ Tawae yawalo-yameliyako koliwo yagu sauga miyapolowe koina kani yaeyawa.

¹⁵ Bulumakau tataoliyao, gouti yo sipi kani yapwaoli-yagili am kaba gabu mena na bogauli kani sisaewa koliwo bulibuli mena.

¹⁶ Komiu meuloimiu Yaubada kwayakasisiyan, kwalaoma na kwabenali, kabu Yaubada ana paisowa koliyau kani yawalo-masalan kwabenalan.

¹⁷ Yavalam koina sagu kaiwena yo yatobalan wali kolili.

¹⁸ Tem pwanoline siya kategu mena yamulolo kolili, Yeoba kani nige ibebenali koliyau.

¹⁹ Na iyamo walo yawasosi Yaubada kainagu ibenalan mwa yagu kawanoi iyamaisa.

20 Kabo Yaubada yatobalan kaiwena yagu kawanoi nige isisikotanan yo ana mulolo miyamiya yaina nige inunuwai koliyau.

67

1 O Yaubada, ukwate-kamkamna-yagimai yo kuwalo-muloloimai. Ugite-laoma kolimai me am mulolo, **2** na mesabana yanuwa yaulina meuloina am nuwatu sikatai yo tomo meuloili sikatai yakato kowa Tolebolebo.

3 O Yaubada, sowasowana tomo meuloili sitobalanagiwo.

4 Sowasowana kaba loinao meuloili me ali yaliyaya siwaliwali kaiwena kowa tomo kuyatalayagili loina dudulaina koina. Na tomo meuloili yanuwa yaulina mena ali kamwasa kuyakenayagili.

5 O Yaubada, sowasowana tomo meuloili sitobalanagiwo.

6 Yaubada ala Yaubada iwalo-muloloilako mwa bwatano imasuli kelikeli kaiwena.

7 Yaubada iwalo-muloloilako kabo sowasowana tomo simiyamiya dedei meuloili kolili siyakasisi-yan.

68

1 Yaubada itolo kabo kana kaleyayao itawogwalingwalili. Siya analiyao sikalomagigilan ali kaiwe imwawasi yo siyabubu manna mena.

2 Saugana bogau ilaoma manla mena tayukalai. Bwaine besiele Yaubada iginauli kana

kaleyayao kolili. Besiele tem ginauli welowelona mayau wedowedolina salina mena iwelo, bwaimwa besiele tonaenaeli ali boita Yaubada manna mena.

³ Na todudulai siyaliyaya lalakina Yaubada manna mena kabo me ali yaliyaya siwuiwui.

⁴ Kwawali Yaubada koina, kwawali-tobali esana koina. Iya tomonane ana kaba mwalisae yaloyaloi, ana kamwasa wakatububunan. Iya esana Yeoba na kwayaliyaya manna mena.

⁵ Yaubadane iya mwa imiya ana Nume Tabu mena, iya kwabukwabuliwo yo sinasinageyao kali togite-kalatan.

⁶ Tomo siya nige kali togite-kalatan ali nume iwolegili. Yo siya nume pan koina simiyamiya ilivasili siyaliyaya. Na siya togamwa-panapanawa kani bwatano naenaena koina simiyamiya me kali guliyam.

⁷ O Yaubada, saugana am tomoyao kubagunayagili na kulawagilima ule mena, ⁸ yanuwa yaulina itabubu yo galewa lalakina italuma bulibili mena yo koya Sainai itabubu manim mena, kowa Isileli ali Yaubada.

⁹ O Yaubada, galewa lalakina kuyataluyamako bwatano mena kabo bwatano kuyanamwanamwa yoi.

¹⁰ Kabo am tomoyao simiya bwaine koina, na am namwanamwa koina tobubutumao kusaguili.

¹¹ Yeoba walo iyawasa kabo sinesineo sibaibaiwa kaleya wasana sikalaiyama siwaloba,

¹² “Kin me ali tokaleyayao siyabuyabubu.” Mwa sinesineo yanuwa mena gogo kaleya kolili sikalailima sisoi-yagili.

¹³ Bwagana tem tupwamiyao nige kwalalau kaleya koina na wakenokeno sipi luwali mena na iyamo gogo lalakina kwalobai soine koina besiele bunetutu siginauli siliba yo gole kolili siyamala ami nume kali pasa.

¹⁴ Saugana Yaubada Tomiyasaesosi kin me ali tokaleyayao itawo-gwalgwalili koya Salimon koina sinou iyasalulu sibekuma bwaine koina.

¹⁵⁻¹⁶ Kowa koya Basan, tawae kaiwena Yaubada ana koya kulamwa-poloweyan? Bwagana kowa koya malamalawena na iyamo koya Saiyon Yaubada igite-sipwaiyako iya ana kaba miyayai.

¹⁷ Yeoba me ana saliyota waga niuniuli tausan yo tausan koya Sainai ikwasa-gabaen ilau imiya yanuwa yakayakasisina koina.

¹⁸ Ikawasae koya Saiyon koina mekanakavao ana topaisowa panpanli yo siya kin togamwapapanapanawa ali mulolo sipei koina ilokalaili. Na Yeoba Yaubada kani imiya Saiyon koina.

¹⁹ Yeoba tatobalan, iya kala polowe tokalaina kaliyate kaigeda kaigeda kolili, kaiwena Yaubada iya kala tolebo.

²⁰ Na ala Yaubada iya tolebo, yo iya Yeoba ala Guyau iya kala tolebo boita koina.

²¹ Yaubada walo yawasosi kana kaleyayaao kani kulukululiyaao ikogaolili, siya analiyao tem mumugana naenaena kana kamwasa sisamasamalului.

²² Yeoba iwaloko iba, “Yau kani kami kaleyayaao yakele-yapileyoilima Basan koina, tabe kani yakele-yapileyoilima kalita gunna mena, ²³ na mesabana kaemiu kwayabutali kwasineliyaao kolili yo ami bwauwao kami kaleyayaone kwasineliyaao kolili sinuma.”

²⁴ O Yaubada, am kaiwe kaleyayaao kana kilakilala tomo meuloili kani sigitai am lau am lusae Nume Tabu koina.

²⁵ Towali sibaguna, tovenu simuliya na luwaluwalili mena sinesineo siya tambalin kana tokoikoi.

²⁶ Towali ali wali bwaite besiele, “Komiu Yakobo tubunao yo Yaubada ana tomoyao, Yeoba kwatobalan ami logogo koina.”

²⁷ Silusaema yakasa koina baguna Beniyamina ana susu, iya susu kikiuna, mulina mena Yuda tobagunao me ali bodao yo mulili mena Sebulon yo Napitalai.

²⁸ O Yaubada, am kaiwe kuyakenayan am tomoyao kolili kaiwene iya tauna kona kuyapaisowa kaiwemai.

²⁹ Kinyao mulolo sikalailima am Nume Tabu Yelusalema koina kaiwena am kaiwe sikilala.

³⁰ Am kaiwe kuyakenayagimai kabotipita kuyokoi-yagili kaiwena siya besiele bulumakau tataoliyao sokasokali me natuliyao

sinisoniso-lalaka kawasi malamalaweli luwali mena. Kuyokoyokoi-yagili kanasiga sipwalou na ali siliba siyeliwa koliwo.* Siya analiyao nuwanuwali lalakina kaleya kutawogwalingwalili.

31 Itipita kuyokoi-yagili kabu ali mulolo kopa sikalailima. Besiele Idiopiya kani nimali siyagayan koliwo me ali yakasisi na sinuwabui.

32 Komiu yanuwa yaolina ana kaba loinao, meuloi miu kwawali-tobali Yeoba koina.

33 Kwawali-tobali iya imwalisae yaloyaloi koina yo isagesagena bulibuli mena, bulibuline iyamayaleyako kaba yatubu koina. Kwabenali koina iyoga kainana kaikaiwena koina.

34 Yaubada ana kaiwe kwawalo-masalan, Isileli meuloina iloiloinayan, yo ana kaiwe iyaele bulibuli mena.

35 Iya Isileli ali Yaubada, yo saugana ana Nume Tabu koina ikaisulu iyamala kaba matamatausi kabu kaiwe lalakina iwolena ana tomoyao kolili.

Yaubada tatobalan.

69

1 O Yaubada, kuleboyau kaiwena yau besiele tomo yabo kikiunamo igalomwasi kabu yawalo yakato waila isaemako galogalogu mena.

2 Iyaele yasaralili kaiwena nige yau kaba utu kalatan kaekaegu kaiwena. Yau ele didiu mena na kikiunamo yagalomwasi bagolu kolili.

---

* **68:30** Na silibane siwolena Yaubada koina besiele takesi sipeipei tolinoao kolili bolime kaigeda kaigeda kolili

³ Kamnagu inae yagu valam koina, yo galoga-logu ikamkamna, mangu sikamkamna kaiwena yasananasana am sagu kaiwena.

⁴ Siya analiyao sikalomagigi-lagau sibaibaiwasozi kabu muli mena itogu kulukulugu mena kali baibaiwa. Ali kalomagigilagaune nige yaina ipapagan. Simwakota kaiwegu, sikaiwesosi yo nuwanuwali siunuiyau. Gogone nige yakeke-walili na siwalo tem yayapileyoili kolili.

⁵ O Yaubada, yagu yauyaule ukwataiyako, nige sowana imiya-wadam koliwo.

⁶ O Yeoba kowa Isileli ali Yaubada Tomiyasae-sosi, tabu kutatalam yabeku kaiwena tem yabeku siya analiyao ali meli sipei koliwo kani nuwaliyao sinae yo simwalimwaline.

⁷ Kaiwem sisinaliyauko mwa mwalmwaline mangu ikausi.

⁸ Yau yaemala taumana kaukavao kolili yo yagu susu kolili.

⁹ Yagu yakasisi am Nume Tabu kaiwena kategu mena iwedorwedoli besiele mayau. Na walo naenaeliyao kam tosinaliwo siwalowalo-wegili koliwo siwalowalo-wegili koliyau.

¹⁰ Tem guliyam yakalakisiye-yan na yanuwalobi tomo sitalawasi-yagau.

¹¹ Tem kwauya kwamana yakwamai simalumalu-wagau.

¹² Kamwasa mena sietalapili-yagau yo tonuma yauyaule waligu siwaliwaliyan ali kaba talawasi.

¹³ Na yau kaiwegu, kani yakawanoi Yeoba koliwo. O Yaubada, am sauga namwanamwana koina kainagu kuyamaisa. Am mulolo miyamiya yaina kaiwena am waloyameli ukabi-kalatan na kuleboyau.

¹⁴ Kuleboyau kau kaleyayao kolili kaiwena kagu lotonan besiele yasasalili kalita didididiuna koina.

¹⁵ Tabu bagolu sisusuwe pwaikiyau na tabu yasasalili yaboboita.

¹⁶ O Yeoba, kainagu kuyamaisa kaiwena am mulolo miyamiya yaina inamwanamwasosi koliyau. Am katekamkamna koina kutagelakeile manim ilaoma koliyau.

¹⁷ Tabu manim kuwawadam am topaisowa koina kaiwena yau naenaena koina yamiyamiya kabu kuwalo mwayamwayau koliyau.

¹⁸ Kulaoma koliyau na kuleboyau, na kusaguiyau kau kaleyayaone kolili.

¹⁹ Kau kaleyayao meuloili ukwatailiko yo ali kawa-naenae-yagau kubenalanako yo yagu mwalmimwaline ugitaliyako.

²⁰ Kawa-naenae kategu sisibayanae mwa polowe yakalapowon. Katekamkamna yaloy-loyai na nige yabo yalolobai.

²¹ Saugana yaguliyam kan kelakelabasina siyeyama, galogalogu imagu na waila malumaluna siyeyama.

²² Sowasowana ali kekan kolili Nume Tabu mena sibomayoi sisilae.

²³ Manliyao kuyagibuli, yo dagelaliyao kuya-beluli sauga meuloina.

²⁴ Am munamunai kusuwai kolili iunuili si-wedoli.

²⁵ Sowasowana meuloili kuyaboitali na ali kaba miya yo ali palai gaibuli.

²⁶ Sowasowana uginauli besiele kaiwena tonaenaeline silaoma na siya sisilae am loina koina ali kamkamna sietulan yoi yo sietalapili-yagili.

²⁷ Ali naenaena kunuwatu-kalatan na tabu am loina polopopolowena koina siyayabubu.

²⁸ Yawasi bukina koina esaliyao kusoke-gabaegili na tabu esaliyao kuyayasili-kaigedaili am tomoyao kolili.

²⁹ Na yau yakamkamna yo me yagu nuwapolowe kabu yakawanoi Yaubada koliwo ukele-yatoloyau yagu kamkamnane kolili na kuleboyau.

³⁰ Yaubada esana kani yatobalan wali mena, na yakeleisinan kawatoki koina.

³¹ Bwaite kani Yeoba ikabi-yaliyaya-yan kabu muli mena ana yaliyaya bulumakau tauna kana pwaoli kaiwena.

³² Na saugana tem siya sikamkamna yagu tobali yo yagu kawatoki sibenalan kani siyaliyaya yo siya sipwalou Yaubada koina kani ikabi-yakaiweli.

³³ Yeoba tobubutuma kainali ibenalagili yo ana tomo panpanli nige sowana isikotanagili.

34 Komiu bulibuli yo yanuwa yaulina yo komiu yamayamayale kwamiyamiya kalita kalona mena, Yaubada k watobalan.

35-36 Iya kani Yelusalema ileboi na yanuwane Yuda dedeina kalona mena ikabiyoili. Ana to moyao kani yanuwane sikalai yo me natuliyao yo tubuliyao simiya namwanamwa b waine koina kaiwena esana simulolo koina.

70

1 O Yeoba yagu Yaubada, kusaguiyau bwaite saugamo na kuleboyau.

2 Sowasowana siya sitonatonan tem siunuiyau ukwaiwe-gabaegili na nuwaliyao kuulapwanopwanolili. Yo siya siyaliyaya yagu miyapolowe kaiweli sowasowana kubui-keileli na simwalimwaline.

3 Na siya sitalatalawasi-yagau sowasowana ukwaiwe-gabaegili na simwalimwaline.

4 Sowasowana siya meuloili silaoma koliwo siyaliyaya lalakina. Sowasowana siya sikawatoki koliwo am lebo kaiwena sauga meuloina siwaloba, “Yaubada iya Tokaiwesosi.”

5 O Yeoba yagu Yaubada, yau yabelu yo yabubutuma, mwayamwayau kulaoma koliyau. Kowa kagu Tolebolebo kabu mwayamwayau mena kulaoma kusaguiyau.

71

1 O Yeoba, yalaoma koliwo na kutolokaukausiyau. Tabu sauga yabo kau kaleyayaо sikakaiwe-gabaegau.

² Mumugam dudulaina koina kusaguiyau, tenam kuyawali koliyau na kuleboyau.

³ Kowa yagu veku yau kaba keno-wadam yo yagu nume kaikaiwena koina lebo yalobai.

⁴ O Yeoba yagu Yaubada, toyauyaule yo tonae-naeli nimali mena kuleboyau, tabu ali munamunai kaikaiwena iunuiyau.

⁵ Me yagu katepatu yasanasana am lebo kaiwena. Kowa yagu kaba meli yagu sauga melumelu koina yo kanasiga kabona.

⁶ Yawasigu meuloina koina yamel koliwo, kowa ugite-kalatagau yagu sauga kabi koina kanasiga kabona, mwa kani sauga meuloina yatobalanagiwo.

⁷ Yawasigu iyamala kaba gite tomo meuloili kolili kaiwena kowa kagu totolo-kaukausi kaikaiwena.

⁸ Kaliyateliyao meuloili kolili yatobatobalanagiwo yo am wasawasa yayawayawasayan.

⁹ Tabu kisi kusikotanagau kaiwena yatautaubalako yo tabu kulologabaegau iyaele yabeluko.

¹⁰ Kau kaleyayao sietaetalapili-yagau yo sinuwantuwa sabi unuyamateyau kaiwena.

¹¹ Sibomayoi siwaloba, “Yaubada tomone isikotananako, tasagena mulina mena na takabikalatani kaiwena nige yabo kana tolebo.”

¹² O yagu Yaubada, tabu koliyau kumimiya suwala. Kulomwayamwayauma na kusaguiyau.

13 Sowasowana siya kagu toyakewao kaleya koina sibelu sisilae. Sowasowana siya analiyao nuwanuwali siyakamkamna-yau kuyamwalimwalineli.

14 Na yau kani me yagu katepatu yasanasa am lebo kaiwena, yagu tobali kani ilalalalaki sauga meuloina.

15 Mumugam dudulaina kani yawalo-masalan, am lebo kaliyate meuloina koina yaedeedededyan, kaiwena am paisowa kaiwegu ilalakisosi, kana liye nige yakakatai.

16 Kani am paisowa kaikaiweli yatobalanagili, yo kani tomo meuloili ali wasa yaolegili kowa kubomamo todudulai yo tonamwanamwa.

17 O Yaubada, yagu sauga kilakai mena kuyakenayagau, bwaine saugane koina yo kanasiga kabona am paisowa kaba nuwa-pwanopwano iyaelemo yawallowalo-masalagili.

18 O Yaubada, bwaite saugane yatautaubala yo itogu ilike, tabu kisi kulogabaegau. Kowa mekaukava na am paisowa kaikaiweli yawalo-masalagili yaso silalaoma meuloili kolili.

19 Am dudulai isae bulibuli ilobai.

Kowa ginauli lalakili kupaisowailiko kaiwena nige yabo besiele kowa.

20 Kowa naenaena yo kamkamna kuyawasalima koliyau, na iyamo kani yagu kaiwe kuyeyamayoi na tabu yaboboita.

21 Kani yagu kaiwe kuyalalaki yoi, yo kani ukabi-yaliyaya-yagau yoi.

²² O yagu Yaubada, kani yatobalanagiwo api koina. Tabe am walo yawasosi kani yatobalan. Yagu api koina kani yawali koliwo kowa Isileli ana tabu kaigedamo.

²³ Saugana yagu api yavenuvenu kani yogu meuloina koina yawali yo me yagu yaliyaya yawuiwui kaiwena kowa kuleboyau.

²⁴ Kani kaliyate meuloina koina am dudulai kaiwena yaedeededede, kaiwena siya analiyao sitonan tem siyakamkamna-yau ukaiwe-gabaegliko mwa simwalimwaline.

72

Solomoni ilele

¹ O Yaubada, loina namwanamwana yo mumugam dudulaina kuwolena kin koina, ² na mesabana am tomoyao mumugana dudulaina koina iloinayagili, yo loina dudulaina koina tomiya-polowe isaguili.

³ Sowasowana loina dudulaina imiyamiya yanuwane koina yo tomo ali tano siuwe namwanamwa siyaliyaya.

⁴ Sowasowana kin me ana loina dudulaina koina tobubutumao yo toeomao isaguili na kali tokalomagigiliwo iunuili.

⁵ O Yeoba, sowasowana am tomoyao ali pwalou koliwo imiyayai besiele dabwelo yo waikena silalalala nige ana kaba mwawasi.

⁶ Besiele tano siyaliyaya galewa kaiwena sowasowana tomo siyaliyaya kin kaiwena, iya kali tosagu namwanamwana.

⁷ Sowasowana kin yawasina meuloina koina ana loina idudulaisosi yo tomo meuloili me ali nuwadaumwali yo siyaliyaya na ilaulau besiele waikena ana lalalala.

⁸ Sowasowana Yaubada kin ana kaba loina iyatalaki, iyatubu kalita sopa yabo mena ilobi ilau kalita sopa yabo mena, isae waila Yupeleitisi koina yo ilobi yavana ana dedei koina.

⁹ Kabo kin kana kaleyayao meuloili, yo tabe besiele tomo uloili simiyamiya dedei leleyanna koina, meuloili kani sipwalou ala kin manna mena.

¹⁰ Kabo dedei kelamamalawe kali kinyao ala kin wasana ilalaki sibenalan kabo ali mulolo sikalaili silaoma siwolena koina, besiele Sipein ali kin yo bwanabwanao ali kin yo Siba yo Seba ali kinyao.

¹¹ Mwa kin meuloili kani sipwalou manna mena. Kaba loinao meuloili kani sipaisowa koina.

¹² Kaiwena ala kin kani tobubutumao yo toeomao yo siya nige kali togite-kalatan ipapagan ali valam ibenalan na ileboili kali polowe kolili.

¹³ Besiele kani siya tobelu yo tobubutuma ikatekamkamna-yagili yo siya toeoma yawasili kani ileboili, ¹⁴ meuloili kani ileboili ali polowe yo kamkamna kolili kaiwena kin manna mena tobubutumao yawasili ginauli lalakina koina.

¹⁵ Sowasowana kin ana miya imamalawe. Sowasowana tomo Seba ali mulolo gole sikalaiyama siwolena. Yo sowasowana tomo

sauga meuloina sikawakawanoi ala kin kaiwena na tem Yaubada ana walo-mulolo ilobai.

¹⁶ Sowasowana ala kin ana loina koina ala yanuwa masuli lalakina yo tabe besiele koya kolili kan imiyamiya besiele Lebanon ali koya. Sowasowana tomo sidebalala na ala yanuwa ikalapowon besiele kawasi.

¹⁷ Sowasowana kin esana tabu tanunuwagaaben na imiyayai. Sowasowana kin wasana imiyamiya besiele dabwelo ana lalalala, nige ana kaba mwawasi. Sowasowana kaba loinao meuloli walo-mulolo silobai besiele ala kin walo-mulolo ilobai Yaubada koina.

¹⁸ Yeoba iya Isileli ala Yaubada, tatobalan. Iya ibomamo ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili.

¹⁹ Esana wasawasana tatobalan kani nige ilolotom. Sowasowana yanuwa yaulina meuloina ana wasawasa ikalapowon. O besiele, o besiele.

²⁰ Bwaite Deibida iya Yese natuna ana kawanoi mwawamwawasina.

73

Asapi ilele

¹ Walo yawasosi, Yaubada inamwanamwa tomo Isileli kolili, tem siya analiyao kateliyao sikapwa.

² Na yau kaiwegu, yau katepatu yo yagu meli kikiunamo sikwalalele, ³ kaiwena yagitai togagasa yo toyauyaule siwasawasa mwa yalamwapolowe-yagili.

⁴ Nige ali kamkamna yabo, me ali kaiwe yo me ali namwanamwa.

⁵ Ali polowe yo ali katewakaka kikiuli, nige besiele tomo namwanamwali ali polowe.

⁶ Ali gagasa sigaloi besiele galogalo wasawasana na kali kaleko bwaimwa kaleya.

⁷ Kateliyao sisese naenaena koina na simasamuwe, kulukululi mena nuwatu yauyaulena ikalapowon.

⁸ Sitalatalawasi tomo kolili yo ali edeedede walo naenaena, me ali gagasa yo nuwanuwali tomo siyakamkamnali.

⁹ Yaubada sisinali yo me ali nuwasaesae siloina bwagabwaga tomo kolili.

¹⁰ Bwagana siyauyaule na iyamo Yaubada ana tomoyao toyauyaulene sitobalanagili yo sikawanamwanamwa-yagili.

¹¹ Toyauyaulene sigagasa siwaloba, “Yaubada nige ana katai yabo, ala paisowa naenaena Tomiyasaesosi nige inunuwa-mayaleyan.”

¹² Siya bwaine toyauyaulene mumugali. Ginalauli meuloina sowasowali na nuwanuwali tem yaboyoi.

¹³ Yakato mumugagu yagite-kalatan namwanamwai yo nige naenaena yagiginauli na maisagu nigele?

¹⁴ O Yaubada, kaliyate meuloina kuyakamkamna-yau, malala kaigeda kaigeda am yokoi iunuunuiyau.

¹⁵ Tem toyauyaulene ali nuwatu koina yalau yo yagagasa yo yaedeedede besiele siya kabo kagu lotonan yakato yau nige am tomo.

¹⁶ Yanuwanuwatusosi bwaite polowene kai-wena na iyamo nige sowasowagu.

¹⁷ Na saugana yalusae am Nume Tabu koina kabo nuwagu imayale kani tawae iyawatagili toyauyaulene kolili.

¹⁸ Kani kupeili dedei mala sanesanenena koina na kuyabekuli na sisilae molosi.

¹⁹ Ali sibayanae imalaesosi, ali silae imata-matausi molosi.

²⁰ Yawasili ali kwalalele besiele boniyai kenola takenoi na malala tatolo tanuwa-mwatainan mwayamwayau mena. O Yeoba, saugana kowa ukено-tolo kani yawasili nuwam imwatainagili tabe.

²¹ Saugana kagu lotonan inae yo kategu ikamkamna, ²² yagu nuwanuwatu besiele yakayakan ali nuwatu, nige yau katai yabo kaiwem.

²³ Na iyamo sauga meuloina yamiya salim mena na nimam mena ukabi-kalatagau.

²⁴ Am loina koina kuyabaguna-yagau, yo ana kaba mwawasi koina kani ukwalaiyau me am yakasisi.

²⁵ Saugana yalusae bulibuli kani nuwanuwagu kowamo. Tem kowa mekaukava, kani tawae yoi yanuwatui yanuwa yaulina mena?

²⁶ Bwagana yogu yo nuwagu sibelu na iyamo Yaubada iya yau kaba kaiwe yo yagu gadosisi meuloina iya kana toeyama.

27 Siya silo-dagedagela-yagiwo kani simwawasi, yo siya silau yaubada uloina koina kani sisibayanaeli.

28 Na yau kaiwegu, yau kaba yaliyaya tem Yaubada saligu mena. Tem Yeoba yagu Yaubada itolo-kaukausiyau kani me yagu yaliyaya lalakina ana paisowa meuloina yawalo-masalan.

74

Asapi ilele

1 O Yaubada, tawae kaiwena kusikotanagimai? Gubesi, kani am munamunai ilaulau am to moyao kolimai nige ana kaba mwawasi?

2 Kunuwatu-kalatagimai kai am tomoyao kai wena tubumayao ugite-sipwailiko sauga baguba gunana koina yo kubagna-yagili siyawatagili panpanna koina siyamala am tomoyao. Kabo am kaba miya bwaimwa koya Saiyon kunuwatu kalatan.

3 Kulokeikeile bwaite yanuwane sisibayanaene koina na ugitai kala kaleyayao ali paisowa, ginauli meuloina Nume Tabu kalona mena sisibayanaeyako.

4 Kam kaleyayao silusae am Nume Tabu kalona mena na me ali yaliyaya siwui ali kaiwe kaiwena. Imwawasi, ali kilakilala siyatololi na ali memenawa sikukeili yakato siya sikaiwesosi kabo kita.

5 Kaba lusalusae sitomli besiele mayau tokoi ule mena mayau sikoyagulili.

6 Nume kana bilibili sikogaogaolili ali kilam kolili.

7 Am kaba pwaoli siula-mosomoso yo Nume sisibayanae kabo sigabu iwedoli.

8 Nuwanuwali siutu-mutumutumai na kamwawasi molosi kabo kaba pwaoli yakayakasisili meuloili sigabu wolili ama yanuwa koina.

9 Ama gogo yakayakasisili meuloili simwawasiko yo nige yaboyoi ama palopita imiyamiya, yo nige yabo ikakatai kani tawanesana kabo bwaite imwawasi.

10 O Yaubada, toweya kana mamalawe besiele na kani kala kaleyayao sitalawasi-yagiwo? Yakato esamne kani sisinasinali ilaulau nige ana kaba mwawasi?

11 Tawae kaiwena kusikote genuwam kusaguimai? Na tawae kaiwena nimam kupeili dagelam mena?

12 Na kowa Yaubada ama kin sauga bagubaguna koina kanasiga kabona yo sauga ibaibaiwa kuleboimai.

13 Am kaiwe mena kalita kuigali-labuiyan yo siya sisagena kalita pwatana mena kulukululi kusapi-gaolili.*

14 Yo yamayamayale kali tobaguna matamatausina kalita mena kulukuluna kusapi-gaogaolili na yona boiboitana kuwolena yakayakan ule mena ali kaba kekan.†

* **74:13** Bwaite iwalowalo Pelo ana tokaleyayao ali waga niuniuli yo ali osi kaiweli. Wagitai Siyawatagili peina 14 koina

† **74:14** Bwaite iwalowalo Pelo kaiwena

¹⁵ Waila bunubunuwasili kusokeli, yalubwasi kikiuli sididi, na yalubwasi lalakili kuyagumali.

¹⁶ Kaliyate yo boniyai kuyamayaleli, dabwelo yo waikena ali kaba miya kolili kupeili.

¹⁷ Yanuwa yaulina kali sigasiga kupeili, sauga wedowedoli yo sauga tulutulu kuyamayaleli.

¹⁸ Na Yeoba, kunuwatu-kalatan bwaite, kam kaleyayao nige ali yakasisi mwa sitalatalawasi-yagiwo yo esam sikalomagigilan.

¹⁹ Kabo tabu am tomoyao kulologabaegimai kisi kama kaleyayao ali munamunai kalobai kaiwena siya besiele yakayakan sokasokali na kai nige kama tosagu yabo. Tabu nuwam imwamwatainagimai, kai am tomoyao kakamkamna.

²⁰ Kelabilabin kamwasanane uginauli kolimai kunuwatu-kalatan, kaiwena ama yanuwa mena ginauli matamatausili yo boniboniyai yo kaleya sikalapowon.

²¹ Tabu kutatalam na kai tokamkamna kamwamwalimwaline. Kusaguimai na kai tobubutuma yo toeoma kani esam katobalan.

²² O Yaubada, toyauyaule sitalatalawasi-yagiwo kaliyate meuloina koina, kabu kunuwatu-kalatan kutolo na ali talawasi-yagiwone kaiwena kuyamaisali.

²³ Kam tokaleyayao ali wui munamunai kunuwatu-kalatan iyaele ilaulau.

¹ O Yaubada, kakawatoki koliwo yo kawalomasa am lalaki kaiwena yo am paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano wasali kayawayawasa.

² Yaubada iwaloba, “Sauga yapeiyako yatala kaiwena yo loina dudulaina koina kani tomo yayatala-yagili.

³ Bwagana yanuwa yaulina inuku yo yamayamayale meuloi simatausi sitabubu na iyamo yanuwa yaulina kana wauwau kani yakabikalatagili.

⁴ Yawalo togagasa kolili tabu nuwasaesae, ⁵ yo walo gagasa silopei.”

⁶ Kaiwena yatala kani nige ilalaoma dabwelo ana kaba tunsae mena yo ana kaba sugu mena, nuwana teya yavana o nuwana teya bwauli, nigele.

⁷ Na Yaubada iya kani iyatala na iloina. Tupwaliyao kani ipei-yataluli na tupwaliyao kani ikeleisinagili.

⁸ Yeoba komwa nimana mena ikabi-kalatan ana munamunai koina ikalapowon. Yaubada ana munamunaine isuwai na toyauyaule meuloi simuma kanasiga meuloina siyemwawasi besiele tomo oine kaikaiwena sinuma.

⁹ Na yau kani nige yalolopei edeedede Isileli ama Yaubada kaiwena, kani nige yalolopei wali-tobali iya koina.

¹⁰ Tonaenaeli ali kaiwe kani itom-gabaen, na todudulai ali kaiwe kani iyalalaki.

76

Asapi ilele

¹ Dedei Yuda koina Yaubada meuloili sikatai yo dedei Isileli esana siyakasisi-yan.

² Ana kaba miya yanuwa Yelusalema koina bwaimwa koya Saiyon.

³ Bwaine koina kana kaleyayao ali gipoyo kana wamali igoluli, ali ebeu yo ali kaleya kelepali meuloili iyouli.

⁴ O Yaubada, am wasawasa ilalakisosi kabo muli mena koya lalakili ali wasawasa.

⁵ Kabo ali tokaleyayao kaikaiweli ali kaleya gogoliyao ukele-gabaegili kolili na sauga bwaite siyaele siboitako sikenokeno, tokaleyayaone meuloili ali kaiwe imwawasi nige sowasowali nimali siyapaisowaili yoi.

⁶ O Yaubada, kowa kai Isileli ama Yaubada, am yokoi koina osi yo kana tomwalisaewo sikanitu siboita.

⁷ Na kowa, Yeoba, tomo meuloili simatausagiwo. Yaiya sowasowana itolo manim mena sauga am munamunai ilalaki isasae?

⁸⁻⁹ Saugana bulibuli mena kutolo kuwalo-lobima yanuwa yaulina mena am yatala kaiwena kabo yanuwa yaulina imatausi yo imwanou na mesabana siya sikamkamna leboili kaiwena wasana sibenalan.

¹⁰ Siya sikamkamna am munamunai maisana sigitai kabo kam tobali siyalalaki.

¹¹ Kabo kuwolena Yeoba am Yaubada koina tawae kuwalo-yameliyako. Na komiu kaba

loinao salimai mena, ami mulolo wakalailima koina. Yaubada tomo meuloili iyamatausagili,
¹² mwa kinyao siya esaliyao silalaki iyamatausagili yo natuliyao tataoliyao iwalo sinuwalobi.

77

Asapi ilele

¹ Yavalam koyasili Yaubada koina kabokainagu ibenalan.

² Sauga miyapolowe kolili yakawanoi Yeoba koina, boniyai meuloina koina nimagu yakeleisin na yakawakawanoi na iyamo nige sagu yalolobai.

³ Yatonan tem Yaubada yanuwatui na iyamo yayabayaba, yatonan tem yanuwa-daumwali na iyamo yanuwa-belubelu.

⁴ Yaubada nige itatalam na yakeno boniyai meuloina, kategu iwakaka nige sowana yaedeedede.

⁵ Yanuwatu-vivila sauga simwawasiko kolili yo sauga beyabeyasosili kolili.

⁶ Boniyai meuloina koina yanuwanuwatu lalakina, yatonan tem yanuwa-daumwali mwa bwaite besiele yagu nuwatu,

⁷ “Gubesi, kani Yeoba isikotanagila sauga meu-loina? Kani nige sauga yaboyoi iyayaliyaya kolila?

⁸ Gubesi, ana mulolo kolila ilopei? Yakato ana waloyamel ikolila imwawasiko?

⁹ Gubesi, Yaubada ana katekamkamnawa kolila nuwana imwatainan? Yakato ana munamunai ana katekamkamna ikausi?”

¹⁰ Kabo yabomayoi yawaloba, “Yagu nuwapolowe bwaite, Yaubada Tomiyasaesosi nima ulaulana kaikaiwena kani nige iyayapaisowai yoi kaiwela.”

¹¹⁻¹² O Yeoba, kani am paisowa kaikaiweli yo am paisowa ginauli kaba nuwa-pwanopwano sauga beyabeyana koina yanuwatu-kalatagili, yo am paisowa meuloina kani yanuwanuwatuili.

¹³ O Yaubada, mumugam tabutabuna. Am kaiwe ilalakisosi kabu muli mena yaubadao meuloili ali kaiwe.

¹⁴ Kowa Yaubadanaele ginauli kaba nuwa-pwanopwano kupaisowaili, am kaiwe kuyakenayagili kaba loinao meuloili kolili.

¹⁵ Yo am kaiwe mena am tomoyao, Yakobo yo Yosepa tubuliyao kuleboili.

¹⁶ Saugana kalita yo bagolu sigitaiwo simatausi yo kalita gunna sitabubu simwasali.

¹⁷ Yaloyaloi galewa sisuwai ilobima, tutu itutu bulibuli mena na pigabu ipigabu ana kaba pigabu mena.

¹⁸ Tutu daguguna bwawa kalona mena, na pigabu mayalena koina yanuwa yaulina imayale yo mwanikiniki inuku.

¹⁹ Bagolu luwana mena kulau, kalita dididid-iuna kulopanaisi, na monam nige sowasowali sigitai.

²⁰ Tomo kubaguna-yagili besiele sipi togitekalatan ana paisowa, tomone siya Mosese yo Eloni ali loina yaulina mena silaulau.

78

Asapi ilele

¹ O yagu tomoyao, kwabenali yagu yakayakatai kolili. Tenamiyao kwasokeli na kwabenali tawae yawalowalowen.

² Kani walo sonosonogali kolili yaedeedede kolimiu na nuwatu wadawadaml sauga beyabeyana kolili yakabi-yamayaleli kolimiu,
³ siya edeededene tabenalagilik yo takataili edeededene siya tamalao siwalowegilik kolila.

⁴ Nige sowana tawadaml natulao kolili na kani tawalowen yaso waluwaluna kolili Yeoba ana kaiwe yo ana paisowa namwanamwali kaiweli.

⁵ Ana loinao iwolegili tubulao tomo Isileli kolili yo iwalo kolili loinaone siyakataili natuliyao kolili, ⁶ na mesabana yaso ilalaoma sikatai namwanamwali na siya tabe naga natuliyao siyakataili.

⁷ Bwaine kamwasane koina na mesabana ali meli sipei Yaubada koina yo sinuwatu-kalatan ana paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano na ana loinao siobigaili.

⁸ Kabo tabu siya besiele tubuliyao siya togamwa-panapanawa, kateliyao sikololo yo ali meli sikikiu yo silau yaubadao uloili kolili.

⁹ Tabu siya besiele Ipeleim tokaleyayao. Bwaganame ali kaleya gogona na iyamo saugana tem kaleya ilaoma siyabubu.

¹⁰ Yaubada ana kelabilabin kamwasana nuwali imwatainan, genuwali ana loinao siobigaili.

¹¹ Yo ana paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano sinuwa-mwatainagili.

¹² Tubuliyao manli mena Yaubada ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili Soan bubuna mena Itipita koina.

¹³ Kalita igali-labuiyan, yo iwalo waila sitolo besiele salibebe kabo tomo ibagunayagili silau silopanaisi.

¹⁴ Kaliyate mena ibagunayagili yaloyaloi koina yo boniyai koina mayau kalapulupululuna koina.

¹⁵ Veku lalakili ule mena iigalili sitasoke kabo waila iwolegili bwaimwa ilaomaya bwatano gunna mena.

¹⁶ Wailane ididi-yawatgilima veku mena besiele yalubwasi kikiuna imasumasuwema kabo iyamala yalubwasi lalakina.

¹⁷ Na iyamo ali yauyaule iyaelemo ilaulau, sigawagamwa-panapanawa Tomiyasaesosi koina.

¹⁸ Sauga meuloina siwalo kaiwe nuwanuwali kali na ali samalulu mumugana koina Yaubada ana kalakisiye sitonan.

¹⁹ Siwaloba, “Gubesi, sowasowana Yaubada kala iyeyama kolila bwaite ule bwagabwagane koina? Nuwana nigele.

²⁰ Bwagana vekune isapi na waila ididiyawatgilima koina besiele yalubwasi na iyamo nige sowasowana ana tomoyao kan iwolegili.”

²¹ Kabo saugana ali walo ibenalagili Yaubada imunamunai mwa ikaleya kolili mayau wedolina mena. Ana munamunai ilalaki isaesae,

²² kaiwena nige simemeli koina yo ali nuwatu yakato nige sowasowana ileboili.

²³ Kabo iwalo bulibuli kana gamwa itasoke,
²⁴ kabu mana sibekuma kali besiele galewa italu.

²⁵ Na mana besiele anelose kali kabu iwolegili sikekan na iyamo ilalakisosi.

²⁶ Yaubada ana paisowa koina bolibolime yo yavana silotalu, ²⁷ kabu man iyawasali silobima, kali baibaiwa besiele dekawa busu galagala mena, ²⁸ sibekuma ali kaba gogo luwaluwatalili mena, ali palai siyatakikilili.

²⁹ Kabo tomo sikekan diyaliyao sisu kaiwena iwolegili besiele tawae ali nuwatu.

³⁰ Na muliya kabu ali kekan imwawasi yo ali gadosisi kekanne kaiwena iyaelemo ilaulau,

³¹ Yaubada imunamunai tomo Isileli kolili mwa ali kilakai kaikaiweli iunuili siboita.*

³² Bwagana Yaubada ana paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano sigitailiko na iyamo nagamo naenaena signaginauli yo nige simemeli koina.

³³ Kabo yawasili iyui-yamateli yo ali boita kana koleya imatamatausi sosi.

³⁴ Saugana tupwali iunuyamateli kabu meu-loili sinuwabui sipileyoi koina yo me ali kaiwe sikawakawanoi.

³⁵ Yo sinuwatu-kalatan yakato Yaubada Tomiyasaesosi iya kali totolo-kaukausi yo kali tosagu.

³⁶ Na iyamo mwakota sopali mena siededede.

³⁷ Kateli mena nige siyayakasisi-yan yo ana kelabilabin kamwasana nige simumuliya.

---

* **78:31** Iwalowalo Numela 11:33 kaiwena

³⁸ Na iyamo ikatekamkamna-yagili yo ali nae-naena inuwatu-pwaiki kabo nige isisibayanaeli. Na sauga ibaibaiwa ana munamunai ikabikalatan yo nige iunuuli.

³⁹ Inuwatu-kalatan yakato siya tomo molosi ali miyamiya sauga kubwakubwanamo besiele yaumai sauga kubwakubwana koina itowa na imwawasi.

⁴⁰ Na ule bwagabwaga mena sauga ibaibaiwa sigamwapanapanawa mwa kaiwena katena ikamkamna.

⁴¹ Yo sauga meuloina ana kalakisiye sitonatonan mwa Isileli ali Yaubada tabutabuna katena siula-munamunai.

⁴² Ana paisowa meuloili nuwali imwatainagili, saugana ileboili kali kaleyaya kolili, ⁴³ yo ginauli kaba nuwapwanopwano meuloili ipaisowaili Soan bubuna mena Itipita koina.

⁴⁴ Kaba gite bwaite, ali yalubwasi siyamala kwasine kabo Itipita nige ali kaba numa waila, ⁴⁵ nonowala iyawasali silaoma siyamala tomo Itipita ali kaba okwatakwata, besiele kwekwe ali bwatano sisibayanae, ⁴⁶ besiele mwalimwali iyawasali silaoma na kali sisibayanaeli, ⁴⁷⁻⁴⁸ galewa pokopokoli lalakili sitalu kabo ali oine yo bulumakau isibayanaeli, mayau esana fig siboita wabumali kaiwena yo ali sipi siboita tutu yo pigabu koina, ⁴⁹ yo boita kana anelose iyawasali silaoma kabo ali paisowa koina Yaubada ana munamunai lalakina siyakenayagili mwa Itipita kamkamna lalakina silobai.

⁵⁰ Na paisowane koina ana munamunai nige ikakabi-kalatan na iunuuli muya yabo koina,

51 kabo Itipita natuliyao tatao tobagubagunao susu kaigeda kaigeda kolili iunuyamateli.

52 Imwawasi ana tomoyao ibagunayagili besiele sipi siyawatagili yo ali kamwasa iyakenayagili ule bwagabwaga mena.

53 Ali lau koina igite-kalatagili mwa nige sowasowana simatausi, na kalita bagoluna igolu kali kaleyayao pwatali mena.

54 Kabo ana tomoyao ikalaili ilawagili ana yanuwa yakayakasisina koina, bwaimwa koya Saiyonne iboma ikalaiyako kaiweli.

55 Kaba loinao uloili itawoili Isileli manli mena, ali bwatano iyakasali iwolegili ana tomoyao kolili simiya.

56 Na bwagana ginauli meuloina ipaisowai kaiweli na iyamo ana kalakisiye iyaelemo sitonantan, yo ali Yaubada Tomiyasaesosi sigamwanapanapanawa koina yo genuwali ana loin simuliya, **57** simiya-dagedagela-yan besiele tubuliyao ali paisowa. Mumugali inaesosi Yaubada nige sowasowana ana meli ipei kolili.

58 Kaba pwaoli siginaulili yaubadao uloili kolili yo kokotomo kolili sipwalou kabo Yaubada siulamunamunai.

59 Saugana mumugaline igitai kabo ana munamunai ilalaki isaesae kanasiga ana tomoyao Isileli isikote-molosagili.

60 Ana palai yanuwa Sailo koina ilogabaen bwaine koina beyabeyana imiyamiya ana tomoyao mekanakavao.†

---

† **78:60** Edeededene iyaele 1 Samuela 4:3,4

61 Kabo italam kali kaleyayao kelabilabin kamwasana kana dedewaga, bwaimwa ana kaiwe yo ana wasawasa kana kilakilala, sikwayai kaleyaya luwana mena silawan ali yanuwa mena.

62 Ana tomoyao siula-munamunai kabot italamwagili kali kaleyayao ali kaleyaya kelepana koina sietomtom-wagili.

63 Ali kilakaiwo siboita kabot Isileli vesalao nige ali kaba kawalulu.

64 Ali topwaoli siboita kaleyane koina yo ali kwabukwabuliwo nige sowasowali sinuwanae ali toboitao kaiweli.

65 Yeoba itolo, besiele tokeno yabo ikenotoloma ana kaba keno mena, besiele tomo kaikaiwena me ana kabaleya ikalekaleya me ana munamunai.

66 Kabo kana kaleyayao itubali-yavivilali yo ikaiwe-gabaegili me ali mwalimwaline.

67 Yosepa yo Ipeleim tubuliyao ali bodaosikotanagili.

68 Na Yuda tubunao ali boda igite-sipwaili siyamala ana tomoyao yo koya Saiyon iyamala ana kaba miya iya imulolososi koina.

69 Bwaine koina ana Nume Tabu ikabi, besiele ana nume bulibuli mena, yo ikabi-yakaiwe kabot ikaiwesosi yo imiyayai besiele yanuwa yaulina kana wauwau.

70-71 Deibida imiyamiya bubu mena ana sipi igitegite-kalatagili na Yaubada igite-sipwai mwa iyogan iyapaisowa iyamala Isileli ali kin na Yaubada ana tomoyao igite-kalatagili besiele sipi.

72 Me kate yawasosina koina igite-kalatagili yo ibagunayagili me ana katai.

79

Asapi ilele

1 O Yaubada, tomo siya nige tomeli silusae-mako am yanuwa mena yo am Nume Tabu sisibayanae yo Yelusalema taon sisibayanae molosan itata-gwaligwali.

2 Am tomoyao yoli boibotali siwolegili mage-subu kali ali kaba kekan, yo am topaisowao yakayakasisili kwapiliyao siwolegili yakayakan sokasokali kolili sikekan.

3 Am tomoyao siunuili kwasineliyao sididi besiele waila sisuwai Yelusalema meuloina koina. Nige yaboyoi tupwa tomo imiyamiya na toboita kwapiliyao ipuluili.

4 Kaba loinao meuloili salimai mena sitalatalawasi-yagimai, kaemala ali kaba malu.

5 O Yeoba, gubesi, kani am munamunai imiyayai kolimai kani nige ilolopei? Yakato am munamunai ilaulaumo na iwedorwedoli besiele mayau?

6 Am munamunaine kubui ilau kaba loinaone siya nige sipwapwalou koliwo yo tomo siya nige sikawakawanoi koliwo.

7 Kaiwena am tomoyao siunuyamateliko yo am yanuwa sisibayanae molosan.

8 Tabu kuyayamaisamai tubumayao ali pwanoli kaiweli, na bwaite sauga ukwate-kamkamna-yagimai kaiwena kai kamiyamiya yauli molosi mena.

9 O Yaubada, kusaguimai yo kuleboimai, ama pwanoli kunuwatu-pwaikili kaiwena kowa esam yakasisi.

10 Tabu kutatalam kaba loinao sinenelisamasamalulu kolimai siwaloba, “Ami Yaubada toweya?”

Kam gum kuyai kuyamaisali kaiwena am topaisowao siunuili yo kwasineliyao siyadidili. Am munamunai kuyakenayagili kolili na kagitai.

11 Topaisowa panpanli ali yaba kubenalan, na am kaiwe lalakina mena siya kikiunamo kani siboita kulivasili.

12 O Yeoba, kaba loinalone kuyamaisali me seben, ali walo sinasinali koliwo kaiwena kuyamaisali.

13 Kabo kai am tomoyao, am sipi bodana, kani kakawatoki koliwo sauga meuloina nige ana kaba mwawasi.

80

Asapi ilele

1 O Yeoba, kai Isileli kama togite-kalatan kowa, kai am sipi bodana yo kowa ama tobaguna, ama walo kubenalan. Kowa kumiyasio am kaba miya wasawasana koina na yaulim mena aneloseyao* simiyamiya.

2 Na kubomayoi kuyakenayagiwo boda Ipeleim, Beniyamina, yo Manase kolili na sikataiwo. Am kaiwe kuyakenayagimai yo kulaoma kuleboimai.

---

* **80:1** Anelosene bwaite kelabilabin kamwasana kana togite-kalatan

3-4 O Yeoba ama Yaubada Tokaiwesosi, am katekamkamna kuyakenayagimai na lebo kalobai. Isa sauga kana mamalawe kani am tomoyao ali kawanoi koina kumunamunai?

5 Kamkamna kuyeyama koina kakekan, yo matalilo komwana lalakina kanuma.

6 Kutalam kaba loinao uloili silaoma sibomayoi kolili sikalekaleya na tem ama bwatano sikalaili. Kama tokaleyayaone sibomamo kaloli mena sitalatalawasi-yagimai.

7 O Yaubada Tokaiwesosi, ukweleyavivilayoimai. Am katekamkamna kuyakenayagimai na lebo kalobai.

8 Itipita koina oine likena ukwalai kulaoma kabotomo kutawoili na ali yanuwa mena oine likenane ukumai.

9 Yanuwane kusepa kabooinene ikin lamna ilobi kabooidebalala yanuwa meuloina ikalai.

10 Kabo koya isumali lolonna koina yo lagalaganao silalakisosi kabomuli mena mayau lalakiliyao lagalagaliyao.

11 Tabelagalaganao iyagayanli silau kalita Mediteleininya koina yo tabe sisae teya kaluwabu mena Yupeleitisi wailana koina.

12 Na tawae kaiwena Yelusalema kana gana kusibayanae ibeku? Kabo sauga bwaite tomo meuloiili kamwasa mena silaulau sowasowali oinene sikewalili.

13 Polo ule oinene siutu-gwalagwalaili kabooinene iyamala yakayakan sokasokali ali kaba kekan.

14 O Yaubada Tokaiwesosi, kutagelakeile yoi na bulibuli mena ugite-lobima kolimai na kulaoma am tomoyao kuleboimai.

15 Kulaoma na bwaite oinene ukukumaine kuleboi, iya beyabeyana like waluwaluna na am gite-kalatan koina ilalaki ikin ikaiwe.

16 Kama kaleyayao silaoma na oinene sitom iguli kabu sigabu. Me am munamunai ugitaili na kusibayanaeli.

17 Am tomoyao gitegite-sipwaili kutolo-kaukausili kaiwena beyabeyana am gite-kalatan koina kaemala boda kaikaiwena.

18 Kani nige sauga yaboyoi dagelamai kaeyawa koliwo. Yawasimai kuyeyama na katobalanagiwo.

19 O Yaubada Tokaiwesosi, ukweleyavivilayoimai. Am katekamkamna kuyakenayagimai na lebo kalobai.

81

Asapi ilele

1 Kwawuiwui me ami yaliyaya Yaubada kala totolo-kaukausi koina, yo kwawali-tobali Isileli ala Yaubada koina.

2 Venu kwayatubu, tambalin wakoili yo api lalakili yo api kikiuli kwavenu-wagili na daguguna namwanamwali tabenalan.

3 Bwagigi kwayui kekan lalakina kana sauga koina nuwana waikena waluwaluna o nuwana waikena imatuwa kali sauga.

⁴ Nuwatu-kalatan kekanna bwaite iyamala tomo Isileli kali loinane na loinane ilaomaya Isileli ala Yaubada koina.

⁵ Kabo loinane iwolegili tomo Isileli kolili saugana ikaleya yanuwa Itipita koina.

Kaina yabo yabenalan, kainane nige yakakatai, iwalowalo koliyau iba,

⁶ “Kami kayakayale dagelamu mena yakele-gabaegiliko. Tabe yatalam bilikine kwapei-yataluli.

⁷ Saugana kwamiya-polowe Itipita koina kabu kwayoga koliyau sagu kaiwena mwa yaleboimiu. Kainagu iyamala tutu yaloyaloi luwana mena kabu ami yaba yayamaisa. Muli mena yatonag-imiu Meliba wailana koina.

⁸ O yagu tomoyao Isileli, yagu yanuwapei kolimiukwabenalan.

⁹ Tabu sauga yaboyoi yaubada yabo koina kwapwalou.

¹⁰ Yau Yeoba ami Yaubada, yau mwa yakalaimiu Itipita koina kwayawatagili. Gamwamiyao kwasaeili na yayakanmiu.

¹¹ Na iyamo yagu tomoyao Isileli nige sibebe-nali koliyau, genuwali kainagu siobigai.

¹² Kabo yatalam siboma ali nuwatu mena silau ali gamwapanapanawa kaiwena yo tawae nuwanuwali siginauli yatalamwagili.

¹³ Nuwanuwagu lalakina yagu tomoyao Isileli sibenali koliyau yo kainagu siobigai.

¹⁴ Tem siobigaiyau kani mwayamwayau kali kaleyayaone yakaiwe-gabaegili yo kali tokalomagigili yaunuili.

¹⁵ Siya sikalomagigi-lagau kani me ali matausi sipwalou mangu mena, kali maisa kani imiyayai.

¹⁶ Na kani yayakanmiu witi namwanamwasosina koina na diyamiyao sisu kamwakamwa koina.”

82

Asapi ilele

¹ Yaubada imiyasio ana kaba miya wasawasana koina bulibuli mena na mesabana yaubadao meuloili iyatalayagili yo kali loina iwolegili.

² Kabo iwaloba, “Loina dudulaina mena kwayatala, tabu sauga yaboyoi ami yatala koina toyauyaulene kwasaguili.

³ Loina dudulaina kwaolena tobubutumao, siya nige tamaliyao sipapagan, siya sikamkamna yo siya nige kali tosagu yabo, kali loina kaigeda.

⁴ Kwaleboili tonaenaeli ali kaiwe koina.

⁵ Komiu yaubadao kwabenali. Komiu toyauyaule, nige ami katai yabo. Komiu boniboniyai mena kwalolokeikeile kabu loina dudulaina kwasibayanaeyako.

⁶ Bwagana komiu yakato yaubadao yo yau Tomiyasaesosi natuguwao, ⁷ na iyamo kani kwaboita besiele tomo, yawasimiu kani yatomgabaen besiele kin natuna yabo yawasina.”

⁸ Kabo kai kawaloba, “O Yaubada, kutolo na yanuwa yaulina kuloinayan kaiwena kaba loinao meuloili siya am gogo.”

83

Asapi ilele

¹ O Yaubada, tabu kumimiya-mwanou.

² Kam kaleyayao yo kam tokalomagigiliwo ugitaili, siyaele sigamwagamwa-panapanawa koliwo.

³ Siyaele wadam mena ali loina naenaeli sin-awanuwatuili na tem am tomoyao, siya mwa kutolo-kaukausili, sikaleya kolili.

⁴ Siwaloba, “Kwalaoma na Isileli ali kaba loinane tasibayanae na mesabana Isileli nuwala imwatainan yawasosi.”

⁵ Kabo sitalam ali nuwatune koina mwa siboda kaigeda na sikaleya koliwo Yaubada.

⁶ Kam tokaleyayao esaliyao bwaite, tomo Idoma, Isimeli, Mowabe, Agaliniya,

⁷ Gibal, Amoni, Amaleki, Pilistiya yo Taiya.

⁸ Besiele tabe Asiliya silogogoma mekalikavao, yo tabe Amoni yo Mowabe, siya Lota tubunao.

⁹⁻¹⁰ Na uginauli kam tokaleyayaone bwaite kolili besiele tawae beyabeyana uginauliyako Midiya, Sisaliya yo Yabini waila Kisoni yo yanuwa Endola kolili.* Bwaine koina kusibayanaeli yo yoli meuloili sibowa bwatano mena.

¹¹ Kam tokaleyayaone ali tobagunao ukwaiwe-gabaegili besiele beyabeyana Olebi, Sibi, Seba

---

* **83:9-10** Wagitai Toloinao (Judges) Peina 4, 6, 7 yo 8

yo Salimuna ukaiwe-gabaegili, ¹² siya mwa beyabeyana siwaloba, “Yaubada ana bwatano kani takalai iyamala ala gogo.”

¹³ O Yaubada, kuyasulu-gwalgwalili besiele bwatano kauna yo besiele lei mosomosona yau-mai iyui-kalakalai.

¹⁴ Na besiele mayau kalapulupululuna iwedoli koya mena na ilau ule meuloina iwedoli isi-bayanae, ¹⁵ ee besiele uginauli kolili. Kutawoili am wowoli kaikaiwena koina yo am wediliya koina kuyamatausagili.

¹⁶⁻¹⁷ O Yeoba, mwalimwaline kuyakalapowonli manli mena na am kaiwe sikilala yo sikatai. Ukwaiwe-gabaegili na ali matausi simiyayai na ali mwalimwaline iunuili siboita.

¹⁸ Sowasowana sikatai yakato kowa Yeoba kubomamo Tomiyasaesosi yo kuloina yanuwa yaulina meuloina koina.

84

Kola natunao silele

¹ O Yaubada Tomiyasaesosi, yamulolo lalakina am Nume Tabu koina.

² Nuwanuwagu lalakisosina tem yau bwaine koina. Yagu kaba yaliyaya tem yau yamiyamiya kalona mena. Yagu yo yaluyaluwagu meuloina me ali yaliyaya siwali Yaubada meyawasina koina.

³ O Yeoba Tomiyasaesosi, kowa yau kin yo yagu Yaubada, kai meuloimai nuwanuwamai kamiyamiya salim mena yo tabe besiele man. Ali noi sipaisowaili am Nume koina besiele tabe siya

kitekitele yo buyali yo natuliyao sipeili am kaba pwaoli salina mena.

⁴ Siya analiyao simiya am nume mena siyaliyaya lalakina. Sauga meuloina kam tobali siwaliwali-yagili.

⁵ Siya analiyao ali kaiwe ilaomaya koliwo siyaliyaya lalakina, siya ali nuwatu sikaiwe tem silau koya Saiyon koina na sipwalou koliwo.

⁶ Saugana silaulau Baka* kalogawana leleyanna koina dedeinane iyamala waila bunubunuwasili sikalapowon simasumasuve kaiwena galewa naga kana sauga na italu baguna.

⁷ Mwa ali lau koina yoli sikaiwe yoi, kikiunamo yaubadao ali Yaubada kani sigitai Yelusalema koina.

⁸ O Yaubada Tomiyasaesosi, kowa kai Isileli ama Yaubada, yagu kawanoi kubenalan.

⁹ Ama kin kuwalo-muloloi iya mwa ugitesipwaiyako.

¹⁰ Tem yamiyamiya am Nume Tabu kalona mena kaliyate kaigeda koina kagu lotonan inamwanamwasosi kabo muli mena kaliyate ten tausan yagu yanuwa koina kagu lotonan. Yo tem yatolo Nume Tabu kana gamwa koina kagu lotonan inamwanamwasosi kabo muli mena yamiyasio toyauyaule ali nume wasawasali kaloli mena.

---

* **84:6** Baka kana katai kalogawa galogalo maguna

¹¹ Kaiwena Yeoba iya kala totolo-kaukausi yo ala Kin wasawasana, sauga meuloina iwalomuloloila, ikate-kamkamna-yagila yo isaguila.

Nige sowana ginauli namwanamwana yabo inuwai siya analiyao mumugana dudulaina sipaisowai.

¹² O Yeoba Tomiyasaesosi, siya analiyao simeli-yagiwo siyaliyaya.

85

Kola natunao silele

¹ O Yeoba, am mulolo ilalakisosi am yanuwa koina. Uginauli tomo Isileli sidebalala yoi yo ali tano sikin namwanamwa.

² Am tomoyao ali pwanoli meuloili kunuwatu-pwaikili.

³ Am munamunai kolili kulopei, yo am kaleya kuyamwanou.

⁴ O Yaubada kama Tolebolebo, ukweleyavivilamai yoi na am yokoi kupei-suwalan kolimai.

⁵ Gubesi, kani am munamunaine imiyayai kolimai? Yakato ilaulau yaso yo yaso kolili?

⁶ Ukwabi-yakaiweyoimai, na kai am tomoyao katobalanagiwo.

⁷ O Yeoba, am mulolo miyamiya yaina kuyakenayagimai, na lebo yo sagu kuyeyama kolimai.

⁸ Mwa yau yabenabenali koina, tawae Yeoba Yaubada iwalowalowen, daumwali iwaloyameli kolila, iboma ana tomoyao, tem nige tapipileyoi ala kamwasa yauyauleli kolili.

9 Walo yawasosi iya inonowako sabi lebo analiyao siya siyakasisi-yan, na ala yantuwa kani iloyapowon ana wasawasa koina.

10 Besiele tomo sielobelobe yo simulolo, Yaubada mumuganao, bwaimwa mulolo, walo yawasosi, mumuga dudulaina yo daumwali kani siginauli besiele.

11 Walo yawasosi kani ibunubunuwas iwatano koina na isae kewa mena. Mumuga dudulaina bulibuli mena kani igite-lobima yantuwa yaulina mena.

12 Yeoba kani iwalo-muloloila yo ala yantuwa imasuli na ala kelikeli inamwanamwa.

13 Kabo mumuga dudulaina kani ibaguna ilau Yeoba ana kamwasa ikatububun kaiwena.

86

1 O Yeoba, tenam kuyawali yo kainagu kuyamaisa kaiwena nige yagu kaiwe yabelusosi.

2 Kuleboyau boita koina kaiwena yau tomo yakayakasisina. Yau am topaisowa yo yagu meli yapei koliwo kabu kuleboyau.

3 Kowa yagu Yaubada, ukwate-kamkamnayagau. Kaliyate meuloina koina yakawanoi koliwo.

4 O Yeoba, am topaisowa ukwabi-yaliyaya kaiwena yagu kawanoi sisae wako koliwo.

5 Kowa kunamwanamwa kolimai yo ama pwanoli kunuwatu-pwaikili, am mulolo imiyayai siya analiyao sikawanoi koliwo.

6 O Yeoba, yagu kawanoi yo yagu valam sagu kaiwena kubenala gili.

⁷ Sauga miya polowe kolili yayoga koliwo kaiwena yagu kawanoi kuyamaisali.

⁸ O Yeoba, nige yaubada yabo besiele kowa, ali paisowa nige besiele kowa am paisowa.

⁹ Kaba loinao meuloili kowa kuyamayaleli kani silaoma sipwalou koliwo yo esam kani sitobalan na sikawa-wasawasa-yan.

¹⁰ Kowa tokaiwe yo ginauli kaba nuwapwanopwano kupaisowaili, mwa kowa kubomamo Yaubada.

¹¹ O Yeoba, kuyakataiyau tawae nuwanuwam yapaisowai na mesabana yaobigaiwo sauga meuloina. Kuyakenayagau na yapaisowa koliwo me yagu talam yawasosi.

¹² O Yeoba yagu Yaubada, kani yatobalanagiwo kategu meuloina mena yo am lalaki yawalommasalan sauga meuloina.

¹³ Am mulolo miyamiya yaina koliyau ilalakisosi kaiwena kikiunamo yaboita na kulaoma yo kuleboyau.

¹⁴ O Yaubada, tomo gagagagasali silalaoma sabi unuiyau, tomo naenaesosili bodaliyao sitonatonan tem siunuyamateyau, bodane bwaine genuwali kainam sibenalan.

¹⁵ Na Yeoba kowa tokatekamkamna yo tomulolo, sauga meuloina me am kalakisiye kunuwalobi yo kowa towalo yawasosi.

¹⁶ Manim ilaoma koliyau na ukwatekamkamna-yagau, ukwabi-yakaiweyau na kuleboyau kaiwena yau yapaisowa koliwo besiele sinagu ipaisowai koliwo.

17 O Yeoba, naga am namwanamwa kuyakenayagau na mesabana siya analiyao sikalomagigi-lagau kani simwalimwaline, saugana tem sigitai am miya saligu mena yo am saguiyau.

87

Kola natunao silele

1 Yeoba ana yantuwa lalakina ikabi ana koya yakayakasisina koina.

2 Yanuwa Yelusalema imulolososi koina kabu muli mena yantuwa meuloili kolili ana mulolo.

3 O Yelusalema, kowa Yaubada ana yantuwa lalakina, ginauli namwanamwali iwalowalo-wegili kaiwem kubenala-gili.

4 Yagu tomoyao siobiobigaiyau tupwaliyao siyaele Itipita koina, tupwaliyao Babilon, tupwaliyao Pilistiya, Taiya yo Idiopiya kolili kabu kani yayasilili yakato Yelusalema koina simiyamiya.

5 Na Saiyon kaiwena kani siwalo yakato tomo meuloili sikabili Saiyon koina. Yaubada Tomiyasaesosi ana yantuwa Saiyon kani ikabi-yakaiwe.

6 Na Yeoba kani ana tomoyao iyasilili yo kaigeda kaigeda kaiwena kani iwaloba, “Bwaite sikabiya Yelusalema koina.”

7 Siya kani siselo yo siwali ali wali walona bwaite besiele, “Saiyon iya ala walo-mulolo meuloili yaina.”

88

Kola natunao silele

¹ O Yeoba yagu Yaubada, yayoga sagu kaiwena kaliyate meuloina koina, na boniyai yavalamsaewa.

² Kutalam yagu kawanoil ilaowa manim mena yo tenam kuyawali yagu valam sagu kaiwena.

³ Polowe sibaibaiwa sitalu pwatagu mena kabo kikiunamo yaboita.

⁴ Yau besiele siya tupwaliyao boita dedeina mena silaulau, yau kaiwe meuloina imwawasi.

⁵ Silogabaegauko toboitao luwali mena, yau besiele siunuiyau yaboita na yakenokeno salai mena. Toboitaone kunuwa-mwatainagilik, kaiwena am sagu silogabaenako.

⁶ Ugabaegauko yalobi salai gunna mena, gula malamalawesosina yo boniboniyaina koina.

⁷ Am munamunai polopopolowena kupei pwatagu mena, besiele bagolu igolu pwatagu mena siunuiyau.

⁸ Kowa am paisowa koina mwa kaukavao silogabaegau, uginauli koliyau besiele boita bwalaina koliyau imiyamiya kabo simiya-suwala koliyau. Yalaomako naenaena polowena kalona mena nige sowasowana yayabubu-gabaen, ⁹ yo mangu ibelu kamkamna kaiwena.

O Yeoba, kaliyate kaigeda kaigeda yayogayoga koliwo yo nimagu yakeleisinagili koliwo kawakawanoi mena.

¹⁰ Gubes, yakato ginauli kaba nuwapwanopwano kupaisowaili toboita kaiweli? Na sitoloyoi sitobali koliwo? Nigele.

¹¹ Gubesi, yakato am mulolo miyamiya yaina kaiwena siedededeyan salai mena? Na am walo yawasosi siwalowalo-masalan sibayanae yanuwana koina? Nigele.

¹² Gubesi, yakato am paisowa ginauli kaba nuwapwanopwano sigitaili boniboniyai dedeina koina? Na am namwanamwa sigitai nuwanuwamwatain yanuwana koina? Nigele, nigele molosi.

¹³ O Yeoba, yayoga koliwo sagu kaiwena, malala kaigeda kaigeda yakawanoi koliwo.

¹⁴ Tawae kaiwena kusikotanagau? Tawae kaiwena kumiya dagedagela-yagau?

¹⁵ Yagu sauga kilakai koina, yakamkamna kikunamo yaboita, am loina polopolowena koina kamnagu inae.

¹⁶ Am munamunai kaikaiwena ikenokalatagau yo am kaleya isibayanaeyau.

¹⁷ Kaliyate meuloina koina sitakitakiki-lagau besiele yalubwasi idoga na ididi-takikilagau.

¹⁸ Am paisowa kaiwena, yagu eliyamwao namwanamwali silogabaegauko kaboniboniyaimo mekaukava.

89

Itani ilele

¹ O Yeoba, kani yawali am mulolo miyamiya yaina kaiwena, yo sauga meuloina am walo yawasosi kani yawalo-masalan.

² Kaiwena am mulolo kani imiyayai yo am walo yawasosi kani itolo-kaiwe besiele bulibuli ana tolo-kaiwe.

3 Kuwaloba, “Yagu kelabilabin kamwasana yaginauli yagu tomo gitegite-sipwaina koina, yagu kawalulu koina, yawaloyameli yagu topaisowa Deibida koina.

4 Tubumwao siya kani siyamiyalaewo sauga meuloina yo am kaba miya wasawasana kani yakabi-yakaiwe.”

5 O Yeoba, bulibuli siwaliwali am paisowa namwanamwali kaiweli, yo bulibuli kana tomiya siwaliwali am walo yawasosi kaiwena.

6 Nige yabo imiyamiya bulibuli mena besiele kowa, nige yabo itotoyatoyawa mekamkava.

7 Toyakayakasisi meuloolili simatausagiwo yo ali miyagogo koina kusaesosi kabo me ali yakasisi sitolo-takikilagiwo.

8 O Yeoba kowa Tomiyasaesosi, nige yabo ana kaiwe besiele am kaiwe, am paisowa meuloina ikalapowon am walo yawasosi koina.

9 Kalita ana yokoyoko kowa kuloiloinayan, ana bagolu munamunaili kuyadaumwalili.

10 Weso lalakina esana Labi* ukogaogaoli na iboita, yo kam tokaleyayao am kaiwe mena kutao-gwalgwalili.

11 Bulibuli yo yanuwa yaulina yo ginauli meuloina kalona mena siya am gogoyao kaiwena kowa kuyamayaleli.

12 Teya yavana yo teya bwauli kuyamayaleli, koya Tabo yo koya Elimon me ali yaliyaya esam sitobalan.

* **89:10** Iwalowalo Itipita kaiwena

Same 89:13

cli

Same 89:24

¹³ Kowa tubula am kaiwe. Nima ulaulam ikaiwesosi kabo muli mena tomo meuloili ali kaiwe.

¹⁴ Am kaba miya wasawasana kana wauwau bwaimwa mumuga dudulaina yo loina dudu-laina, am mulolo miyamiya yaina yo am walo yawasosi sibaguna-yagiwo am lau koina.

¹⁵ Siya analiyao sitapwalolo koliwo me ali walitobali siyaliyaya kaiwena kani silokeikeile am mayale koina.

¹⁶ Kaiwem siyaliyaya kaliyate meuloina koina yo am namwanamwa kaiwena sitobalanagiwo.

¹⁷ Ukabi-yakaiwemai kaleya koina, am saguimai kaiwena wasamai ilalaki.

¹⁸ Kaiwena kowa Yeoba Isileli ali Yaubada tabutabuna na kuyeyama kolimai ama kin iya kama totolo-kaukausi.

¹⁹ Beyabeyana kuedeedede am kenogite mena palopita yabo koina kuwaloba, “Pwaopwaom wasawasana yapeiyako tokaikaiwe kulukuluna koina iya mwa tomo luwali mena yagite-sipwai.

²⁰ Kabo yagu topaisowa Deibida olo tabutabuna koina yayaoloi yakato iya kin.

²¹ Yagu kaiwe yaolena koina na sauga meu-loina ikaiwesosi.

²² Kana tokaleyayao kani nige sikakaiwe-gabaen yo toyauyaule kani nige siyayamwal-imwaline.

²³ Siya analiyao sikaleya koina kani yakogao-gaolili yo kana tokalomagigiliwo kani yaunuili.

²⁴ Yagu mulolo miyamiya yaina yo yagu walo yawasosi kani yaolena koina yo sauga meuloina kana tokaleyayao kani ikaiwe-gabaegili.

²⁵ Ana kaba loina kani yayalalaki Kalita Mediteleiniya koina, bwaimwa dabwelo ana kaba sugu mena yo isae yalubwasi Yupeleitisi koina, bwaimwa dabwelo ana kaba mwalisae mena.

²⁶ Kani iwalo koliyau, ‘Kowa tamagu, yagu Yaubada, kagu totolo-kaukausi yo kagu Tolebo.’

²⁷ Iya kani iyamala natugu tobagubaguna, kin meuloili ali tokaiwe.

²⁸ Kani yagu mulolo miyamiya yaina yapeisuwalan iya kaiwena yo yagu kelabilabin kamwasana koina kani imiyayai.

²⁹ Tubumwao siya kani siyamiyalaewo sauga meuloina yo am kaba miya wasawasana kani yakabi-yakaiwe nige ana kaba mwawasi.

³⁰ Na tem natunao yagu loinao sisikotanagili yo ali miyamiya nige besiele yagu loinao, ³¹ yo tem yagu walo simiya-dagedagela-yagili yo nige yagu loinao sikakabi-kalatagili, ³² kani yayamaisali ali pwanoli kaiweli yo yasapili ali naenaena kaiwena.

³³ Na iyamo kani nige yagu mulolo miyamiya yaina yakekele-gabaen koina, yo kani nige yagu waloyameli koina yasosoke.

³⁴ Kani nige yagu kelabilabin kamwasana koina yakausi yo kani nige yagu waloyameli yabo yakekele-yavivilayoi.

³⁵ Yagu kawalulu esagu tabutabuna koina yawaloyameli kani nige sauga yabo yamwamwakota Deibida koina.

³⁶ Tubunao kani sauga meuloina sikabikabi silaulau yo ana kaba loin kani yagite-kalatan kanasiga dabwelo ana kaiwe imwawasi.

37 Loinane kani imiyayai besiele waikena ana miyamiya kewa mena.”

38 O Yeoba, na sauga bwaite kumunamunai am kin gitegite-sipwaina, kusikotananako yo kulogabaenako.

39 Am kelabilabin kamwasana koina ukausiyako yo kana pwaopwaom ugabaenako kau mena.

40 Ana yanuwa lalakina kana gana ukele-gwalgwalili, ana nume kaikaiweli kusibayanae-liko siyamala mosomoso.

41 Siya tolo-keikeile kamwasa mena ana gogo sikewalili, na kaba loinao siya simiyamiya salina mena sitalatalawasi-yan.

42 Kutalam na Isileli ali kin kana kaleyayaо silaoma sikaiwe-gabaen, na am paisowa koina ukabi-yaliyaya-yagili.

43 Ana kaleya gogoliyaone uginaulili siyamala ginauli bwagabwaga mwa kutalam sibeku kaleya koina.

44 Kin ana ginagina wasawasana ukele-gabaenako yo ana kaba miya wasawasana kutubali-yabeku ilobi bwatano mena.

45 Ana kilakai kana sauga kutom-yakubwa yo mwalmwaline koina kusuma.

46 O Yeoba, gubesи, kani kubomayoi kuwadamwo sauga meuloina? Toweya am munamunai kana mamalawe besiele kani iwewedoli?

Same 89:47

cliv

Same 90:4

47 Kunuwatu-kalatan yakato yawasigu nige imamamalawe ikubwaolimako yo kai kuyamayalemai tomomo.

48 Yaiya sowasowana tem imiyamiya nige sowana iboita? Yaiya sowasowana boita ana kaiwe iyabubu-gabaen?

49 O Yeoba, toweya am mulolo miyamiya yaina beyabeyana kuyeyama kolimai? Toweya am waloyameliwa Deibida koina ugiginauliwa?

50 Kunuwatu-kalatan yau, am topaisowa, tomo ali sinali yalobaili, yo ali kawa-gula yakalakisiye-yagili.

51 O Yeoba, kam tokaleyayao am kin gitegitesipwaina sikawa-naenae-yan. Toweya koina ilauya sitalatalawasi-yan.

52 Yeoba tatobalan nige ana kaba mwawasi. O besiele.

90

Mosese ilele

1 O Yeoba, kowa sauga meuloina kuyamala ama kaba miya.

2 Muli mena kabo yantuwa yaulina yo koya kuyamayaleli na kowa Yaubada miyamiya yaina kani nige ilolotom.

3 Tomo ali sauga boita kowamo kuloinayan kabo kuwaloba, “Kupileyoi bwatano kauna koina.”

4 Bolime tausan koliwo besiele kaliyate kaigeda, siya besiele laina, imwawasiko, besiele sauga kubwakubwana boniyai mena.

Same 90:5

clv

Same 90:13

⁵ Manim mena kai besiele ginauli bwagab-waga, kabo kai besiele tomo iyaluwan yalub-wasi kaikaiwena koina na ikwalalele, besiele kenola takenoi boniyai koina na mwayamwayau ikwalalele, yo kai besiele kawasi malala koina ikin isae, ⁶ yo ilalaki lalana ipei kabو ilau ilolau iweweka iboita.

⁷ Kai kusibayanaemai am munamunai koina, am kaleya iyamatausagimai.

⁸ Ama naenaena wadawadamli siyaele manim mena kupeili mayalem koina na ugitagitali.

⁹ Yawasimai kutom-yakubwali am munamunai koina, besiele balamumu ana kwalalele.

¹⁰ Ama bolime kuyeyama bwaimwa sebentimo (70), na tupwali tem sikaiwe kani silobai eiti (80). Na iyamo saugaline koina polowe yo kamkamna sikalapowon kabو ala miyamiya mwayamwayau simwawasi.

¹¹ Na yaiya sowasowana am munamunai lalakisosina ana kaiwe ilotonan? Yaiya sowasowana am kaleya kana matamatausi ikalakisiyeyan? Nigele.

¹² Kuyakenayagimai yakato ama miyamiya ikubwa, nige imamamalawe, na mesabana me ama nuwa sanapu.

¹³ Am munamunai toweya kani kana malawé besiele na imwawasi? O Yeoba, am topaisowao ukwate-kamkamna-yagimai.

¹⁴ Malala kaigeda kaigeda am mulolo miyamiya yaina koina kuloyapowonmai, na mesabana kawali yo kayaliyaya yawasimai meuloina koina.

¹⁵ Ama yaliyaya kana mamalawe kuyeyama yoi besiele ama kamkamna kana mamalawe kuyeyama sauga simwawasiko koina.

¹⁶ Kutalam kai, am topaisowao, am paisowa kaikaiweli kagitali, yo besiele kutalam na tubumayao am wasawasa kaikaiwena sigitai.

¹⁷ O Yeoba ama Yaubada, sowasowana am walo-mulolo silaoma kolimai yo am paisowa meuloina sinamwananamwa.

91

¹ Iya yaiya imiya Tomiyasaesosi ana tolokaufausi lolonna koina, ² sowasowana iwalo koina, “Kowa yagu kaba keno-wadam yo yagu nume kaikaiwena kaiwena kowa yagu Yaubada yameli koliwo.”

³ Iya kani igite-kalatagiwo kaba silae meuloili miyamiya wadamlili yo kasiebwa polopoloweli kolili.

⁴ Iya kani iyakaboboiwo pepenao kolili kabonana gite kalatan koina kunamwananamwa.

Ana walo yawasosi besiele ebeu na koina kani itolo-kaukausiwo.

⁵⁻⁶ Mwa yaluyaluwa biki ali paisowa naenaena kani nige sowana kumatausagili, nuwana siya ginauli matamatausina o muya boniyai koina, o nuwana kaliyate kana silae o sibayanae.

⁷ Yaubada kani igite-kalatagiwo. Bwagana tomo sibaibaiwa sibeku siboita salim mena na iyamo kani nige kusisilae.

⁸ Na tonaenaeli kali maisa kani ugital manim mena.

⁹ Kowa kutalamwagiwo Yeoba Tomiyasaesosi iyamala am totolo-kaukausi, ¹⁰ mwa koinaele kani nige naenaena yabo ikakabi-tonagiwo, yo kani nige polowe yabo ilalaoma am nume salina mena.

¹¹ Kaiwena ana aneloseyao kani ipeili kam togite-kalatan na sitolo-kaukausiwo tem toweya kulalau.

¹² Siya kani nimali mena sinapuiwo kisi kitalu veku mena na kaem kusibayanae.

¹³ Kani laiyon sokasokali yo weso naenaeli kutilusae pwatali mena na kuutuyamateli kaekaem mena.

¹⁴ Yaubada iwawalo, “Siya analiyao simulolo koliyau kani yaleboili yo siya sikataiyau kani yatolo-kaukausili.

¹⁵ Saugana siyoga koliyau kani yayamaisa kollili, yo saugana polowe silobai yau kani meka likava, yaleboili yo yayakasisi-yagili.

¹⁶ Kani maisali yaolegili yawasili simamalawe yo yaleboili.”

92

Sabati walina

¹ O Yeoba ama Yaubada Tomiyasaesosi kowa, tubula ana namwanamwa tem kakawatoki koliwo yo kawali-tobali esam koina.

² Tubula ana namwanamwa tem am mulolo miyamiya yaina kawalo-masalan malala kaigeda kaigeda yo am walo yawasosi kawalo-masalan boniyai kaigeda kaigeda.

³ Ama walo-masala mekanakava api lalakili yo kikiuli kainali namwanamwali kolili.

⁴ Yagu kaba yaliyaya bwaimwa am paisowa kaikaiweli, nimam ana paisowa kaiwena yawali me yagu yaliyaya.

⁵ O Yeoba, nimam ana paisowa sinamwanamwasosi kabu muli mena tomo meuloili ali paisowa. Am nuwatu sididiusosi kabu tomo meuloili ali nuwatu.

⁶ Toyauyaule yo tomo kabakabaleyali nige sowana nuwali simayale, ⁷ yakato bwagana tonaenaeli ali bodao ikin isaesae besiele kawasi ana kin, yo ali gogo wasawasa ilalalaki na iyamo Yaubada kani iyaboitali simwawasi.

⁸ Kaiwena kowa Yeoba kumiya-saesosi kani nige ilolotom.

⁹ Walo yawasosi, kam kaleyayao kani siboita, na siya tomo naenaeliyao kani simwawasi.

¹⁰ Yau kaiwe kuyalalaki besiele bulumakau tauna ana kaiwe yo kuwalo-muloloiyau yaliyaya koina.

¹¹ Yagitaiyako kagu kaleyayao ukaiwe-gabaegilikoy tomo naenaeliyao ali valam yabenalanako.

¹² Na todudulai kani sidebalala besiele tutube ali debalala Isileli koina yo kani sakin silalaki besiele Lebanon ali mayau kaikaiweli.

¹³ Siya todudulaine besiele mayau sikumaili Yeoba ana nume mena, na silala Yaubada ana Nume Tabu kalona mena.

¹⁴ Bwagana silikeko na iyamo uweli namwanamwali siyawawayawatagilima kolili, sauga meuloina sikalakalawa yo sikaikaiwe.

¹⁵ Bwaite iyakenayagila Yeoba iya todudulai yo nige yabo naenaena imiyamiya koina iya kagu totolo-kaukausi.

93

¹ Yeoba iya Kin, yakasisi yo kaiwe siyakwamai kolili. Na yanuwa yaulina imiya namwanamwa ana kaba miya mena na nige sowasowana imwasali.

² O Yeoba, am kaba miya wasawasana itolo-kaikaiwe imiyamiya kaba yatubu koina kanasiga kabona. Muliya kabo sauga itubu kowaele kumiyamiya.

³ Yalubwasi sididi yo kalita bagoluli ali guli daguguli silalaki, kainali isaewa besiele bagolu lalakili sigolugolu daguguli.

⁴ Yaubada kainana ikaiwesosi kabo muli mena kalita bagoluli ali golu daguguli, kaiwena iya Tokaiwesosi.

⁵ O Yeoba, am loinao simiyayai yo am Nume Tabu iya tabutabuna imiyayai.

94

¹ O Yeoba, kowa naenaena kana toyamaisayavivila, am munamunai kuyakenayan.

² Kowa yanuwa yaulina kana tololina, kutolo na kuyamaisa togagasa tawae ilonamwayagili.

³ O Yeoba, towefa kana mamalawe besiele kani tomo naenaeliyao siyaliyaya?

⁴ Towefa kana mamalawe besiele kani tololinalikwa sigagasa yo sinuwa-saesae ali naenaena kaiweli?

⁵ O Yeoba, am tomoyao siutu-yataluli, yo siya kumuloloili siyakamkamnali.

⁶ Kwabukwabuliwo yo tosinasinage siunuyamateli yo taumanao simiyamiya ala yanuwa mena siyaboitali.

⁷ Siwaloba, “Yeoba nige igigitaila, Isileli ali Yaubada nige ana katai ipapagan.”

⁸ Komiu toyauyaule, kwanuwatu namwanamwa. Sauga esana kabo nuwamiu simayale.

⁹ Yakato Yaubada iya totenakola? Iya mwa tenala ipaisowaili. Yakato iya toman-gibugibu? Iya mwa manla ipaisowaili.

¹⁰ Tem kaba loinao uloili meuloili iyakoi-yagili yawasosi kani isapimi tabe. Iya tomo meuloili kali toyakayakatai mwa ginauli meuloina ikatai.

¹¹ Yeoba ali nuwatu ikatailiko, ali nuwapwanopwano kani iyamala ginauli bwagabwaga.

¹² O Yeoba, siya analiyao kuyakataili siyaliyaya lalakina, am loinao kali katai ali kaba yaliyaya.

¹³ Sauga polowe kolili kaiyawasi kuwolegili kanasiga tem gula sikeli tonaeli ali kaba silae.

¹⁴ Yeoba ana tomoyao kani nige ilogabaegili, ana gogoyao yakayakasisili kani nige isisikotanagili.

¹⁵ Kaiwena loina dudulaina kani iyawatagili yoi yatala kolili, na tomo namwanamwaliyao meuloili kani sikawa namwanamwa-yan.

¹⁶ Tauna kona, saugana toyauyaule sikalekaleya koliyau, yaiya isaguiyau? Saugana tonaelaeli sigamwapakiki koliyau, yaiya itolo dedeigu mena?

¹⁷ Yeoba iya ibomamo. Tem Yeoba nige isasaguiyau kani yaboitako yo yaluyaluwagu ilobiko yanuwa mwanomwanouna koina.

¹⁸ Yawaloba, “Yau yabebeku”, na am mulolo miyamiya yaina ikeleisinagau.

¹⁹ Saugana tem yakatewakaka yo me yagu nuwapolowe ukwabi-yanuwadaumwali-yau yo ukwabi-yaliyaya-yagau.

²⁰ Nige am nuwatu ilalau tololina naenaeli kolili siya loina naenaena kana topaisowao, ²¹ yo siloinalikwa tomo namwanamwaliyao kolili yo todudulai siunuyamateli.

²² Na iyamo Yeoba yagu Yaubada iya yagu nume kaikaiwena yo kagu totolo-kaukausi.

²³ Ali naenaena kaiwena kani iyamaisali yo ali pwanoli kaiweli isibayanaeli. Yeoba ala Yaubada kani meuloili iyemwawasili.

95

¹ Talaoma Yeoba tatobalan wali yo yaliyaya koina kaiwenaele itolo-kaukausila yo ileboila.

² Talaoma tapwalou koina ala kawatoki taolena yo wali tobali yaliyaliyayali tawaliyagili.

³ Kaiwena Yeoba iya Yaubada kaikaiwena yo iya yaubadao meuloili ali kin.

⁴ Iya iloina yanuwa yaulina meuloina koina ana loina iyatubu gula gunmolosili mena yo isae koya malamalaweli kolili.

⁵ Kalita iya ana gogo kaiwena iya iyamayale. Besiele bwatano tabe iya ana gogo kaiwena nimana mena iginauli.

⁶ Talaoma na tapwalou koina, tutulila tatalusakonayagili kala toyamayale Yeoba manna mena.

⁷ Kaiwena iya ala Yaubada yo kita ana tomoyao mwa igite-kalatagila nimana mena besiele ana sipiyo.

Kwabenali kabona tawae iwalowalowen, ⁸ iba, “Tabu katemiyao sikokololo besiele tubumiyaowaisipaisowai yanuwa Masa yo Meliba koina, dekawa bwagabwaga ule mena.

⁹ Bwaine koina sitonagau. Bwagana yagu paisowa kaikaiweli sigitailiko na iyamo nige simemeli koliyau.

¹⁰ Bolime poti (40) kalona mena kagu lotunan inae tomoliyaone kolili. Kabo yawalo kaiweli yawaloba, ‘Siya togamwa-panapanawa, genuwali yagu loinao siobigaili.’

¹¹ Me yagu munamunai kabu yawalo kaiwe yakato bodane kani nige silulusaema yanuwane koina na mekaukavao kakaiyawasi.”

96

¹ Wali waluwaluna tawaliyan Yeoba koina, yanuwa yaulina meuloila tawali Yeoba koina.

² Tawali yo tatobali Yeoba koina. Kaliyate kaigeda kaigeda wasana namwanamwana tawayawasa yakato ileboila.

³ Ana wasawasa tayawasayan kaba loinao kolili, ana paisowa kaikaiweli tawalo-masalan tomo meuloili kolili.

⁴ Yeoba iya Tokaiwe yo iya kana lonamwa tobali. Kana matausi ilalakisosi kabo muli mena yaubadao meuloili kali matausi.

⁵ Kaba loinao meuloili ali yaubadao siya kokotomo, tomo nimali mena sipaisowaili. Na Yeoba iya bulibuli iyamayale.

⁶ Yakasisi yo wasawasa simiya-takikilan, besiele ana Nume Tabu kana koleya namwanamwana yo kaiwe kalona iloyapowon.

⁷ Komiu tomo meuloimi yanuwa yaulina mena, Yeoba kwatobalan, ana wasawasa yo ana kaiwe kwatobalan.

⁸ Yeoba esana wasawasana kwatobalan, mulolo wakalailima na kwalaoma ana Nume Tabu mena kwaolena koina.

⁹ Komiu tomo meuloimi yanuwa yaulina mena, me ami matausi yo me ami tabubu yo me ami yakasisi kwapwalou koina.

¹⁰ Kwawalo kabo loinao meuloili kolili kwawaloba, "Yeoba iya Kin." Yanuwa yaulina imiya ana kaba miya mena kani nige sowana imwasali, na iya kani tomo meuloili iloinayagili loina dudulaina koina.

¹¹ Komiu bulibuli yo yanuwa yaulina, kwayaliyaya. Besiele kowa kalita kuwui. Yo komiu yamayamayale meuloiimiu kalita kalona mena, kwayaliyaya.

¹² Besiele komiu bubu kwawui. Yo komiu yamayamayale wakekakekan bubu kaloli mena kwayaliyaya. Kabo ule mayauliyao meuloiili kani me ali yaliyaya siwali Yeoba manna mena.

¹³ Kaiwena ilalaoma na tomo yanuwa yaulina iyayatalayagili loina dudulaina koina, kani nige yabo isasabi-lauwan.

97

¹ Komiu tomo yanuwa lalakili kolili yo komiu tomo bwanabwana kolili kwayaliyaya, kaiwena Yeoba iya Kin.

² Yaloyaloj yo boniboniyai simiya-takikilan, loina dudulaina yo loina yawasosi siya ana kaba miya wasawasana kana wauwau.

³ Mayau kalapulupululuna ibagunayan yo kana kaleyayao igabuli siwedoli.

⁴ Ana pigabu koina yanuwa yaulina imayale, kabu yanuwa yaulina igitai yo itabubu.

⁵ Koya siwelo besiele polo katutuna iwelo mayau koina, siwelo Yeoba manna mena, iya tomo yanuwa yaulina ali Yaubada.

⁶ Bulibuli Yeoba ana dudulai siwalowalo-masalan yo tomo dedei meuloiili kolili ana wasawasa sigitai.

⁷ Siya analiyao sipwalou kokotomo kolili yo sigagasa ali yaubadao mwakomwakotali kolili

kani simwalimwaline, kaiwena yaubadao meu-loili kani sipwalou Yeoba manna mena.

⁸ O Yeoba, Saiyon tomonliyao yo Yudiya yanuwanao siyaliyaya am yatala kaiwena.

⁹ Kowa kumiya-saesosi yanuwa yaulina meu-loina koina, kaiwena esam ilalakisosi kabo muli mena yaubadao meuloili esaliyao.

¹⁰ Siya analiyao naenaena sikalomagigilan Yeoba imulolo kolili, ana tomoyao yawasili itolokaukausili yo ileboili tomo naenaeli ali kaiwe koina.

¹¹ Ana lebo mayalena ilala todudulai kolili yo ana yaliyaya mayalena ilala tonamwanamwa kolili.

¹² Ana paisowa namwanamwana kaiwena komiu todudulai kwayaliyaya yo ami kawatoki kwawalowen esana yakayakasisina koina.

98

¹ Wali waluwaluna kwawaliyan Yeoba koina, kaiwena ginauli namwanamwasosili ipaisowaili. Nima ulaulana koina yo ana kaiwe yakayakasisina koina kana kaleyayao ikaiwe-gabaegili.

² Kana kaleyayao ana kaiwe-gabaegili wasana iwalo-masalan yo ana lebo kana kaiwe iyawasayan kaba loinao meuloili kolili.

³ Mulolo miyamiya yaina tomo Isileli kaiweli yo ana walo yawasosi kolili inuwatu-kalatagili. Tomo dedei meuloili kolili Yaubada ana kaiwe kaleyayao koina sigitaiyako.

⁴ Komiu tomo yanuwa yaulina, me ami yaliyaya kwawali. Kwatobalan wali koina yo me ami yaliyaya kwawui.

⁵ Api kwavenu-wagili na daguguna koina kwawali-tobali Yeoba koina.

⁶ Bwagigi lalakili yo kikiuli kwayuili yo me ami yaliyaya kwawui Yeoba ala kin manna mena.

⁷ Kowa kalita kuwui yo komiu yamaya-mayale meuloiimu kalita kalona mena kwayaliyaya. Yo besiele kowa yanuwa yaulina kuwui yo komiu meuloiimu kwamiyamiya yanuwa yaulina pwatana mena kwawali.

⁸ Komiu yalubwasi nimamiyao wakoya-pweyapwesili, besiele koya meuloiimu kwawali toyawa me ami yaliyaya Yeoba manna mena.

⁹ Kaiwena ilalaoma na tomo yanuwa yaulina iyayatalayagili loina dudulaina koina, kani nige yabo isasabi-lauwan.

99

¹ Komiu tomo meuloiimu, me ami tabubu kaiwena Yeoba iya Kin. Kowa yanuwa yaulina kumwasali kaiwena Yeoba imiyasio ana kaba miya wasawasana koina na aneloseyao mepepeli siyaele kaba miyane yaulina mena.

² Yeoba iya ikaiwe Saiyon kalona mena yo tomo dedei meuloiili kolili esana siwaloseyan.

³ O Yeoba, kowa tabu, esam kaikaiwena yo matamatausina kani sitobalan.

⁴ Kin kowa Tokaiwesosi, dudulai kana tomulolo, loina dudulaina uginauliyako Isileli koina, yo am yatala koina nige yabo kusasabi-lauwan.

5 Yeoba ala Yaubada tatobalan yo tapwalou ana kaba miya wasawasana manna mena kaiwena iya yakasisi.

6 Mosese yo Eloni siya ana topwaoliwo, na Samuela iya yabo tokawanoine koina. Siya yoli yaiyonane siyoga koina yo kainali iyamaisa.

7 Yaloyaloi malamalawena mayamayalena koina iedeedede kolili, kabu ana loinao iwolena kolili siobigaili.

8 O Yeoba ama Yaubada, am tomoyao kainali kuyamaisali yo kuyakenayagiwo yakato kowa Yaubada tonuwatu-pwaiki, bwagana ali naennaena kaiwena kusapili.

9 Yeoba ala Yaubada kwatobalan yo kwapwalou ana koya yakayakasisina koina kaiwena iya tabu.

100

Mulolo walina

1 Komiu tomo yantuwa yaulina, kwawali Yeoba koina.

2 Kwapwalou koina me ami yaliyaya. Kwalaoma manna mena me ami wali yaliyaya.

3 Wakatai yakato Yeoba iya Yaubada. Iya mwa iyamayalela na kita iya ana gogo. Besiele kita ana tomoyao yo igite-kalatagila besiele sipi togite-kalatan ana sipi igite-kalatagili.

⁴ Me ami kawatoki kwalaoma Nume Tabu kana gamwa mena yo me ami tobali kwalusae. Na wakawatoki koina yo esana kwatobalan.

⁵ Kaiwena Yeoba inamwanamwa yo ana mulolo imiyayai yo ana walo yawasosi ilau yaso yo yaso kolili kani nige ilolotom.

101

¹ Kani yawali katekamkamna yo loina dudulaina kaiweli. Yeoba koliwo yawali meyagu tobali.

² Mumuga namwanamwana kani yalokeikeile koina kabo kani nige yabo ikakawa-naenae-yagau. Tawanesana kani kulaoma koliyau na am kamwasa dudulaina kuyakenayagau?

Yagu nume luwaluwalina mena kani yalokeikeile me kate kapwakapwagu koina.

³ Kani nige sowasowana ginauli naenaena yabo yapei mangu mena.

Tolopwano ali paisowa yakalomagigilan, tabu ikakabi-tonagau.

⁴ Yauyaule nuwatuna koliyau yasikotanan, genuwagu naenaena yabo ilaoma koliyau iwoyaiyau.

⁵ Yaiya kanakava ietalapiliyan kani yasi-bayanae yo tomone iya togagasa yo tonuwasesae kani nige yakakalakisiyeyan.

⁶ Siya ali meli sipei Yaubada koina kani yagite-lau kolili yo yayoganli simiyamiya mekaukavao yagu nume koina. Siya towalo yawasosi kani yatalamwagili sipaisowa koliyau.

⁷ Yaiya mumugana imwakomwakota nige sowasowana imiyamiya mangu mena yo yagu nume kalona mena.

⁸ Malala kaigeda kaigeda siya toyauyaule kani yasibayanaeli yanuwane koina, na mumugana naenaena kana topaisowao meuloili yatom-gabaegili Yeoba ana yanuwane koina.

102

Tolelelele ana kamkamna yo ana nuwapolowe iwalo-masalan bwaite samene koina

¹ O Yeoba, yagu kawanoi kubenalan, yagu valam sagu kaiwena ilaoa koliwo.

² Yagu sauga miyapolowe koina tabu manim kupepei-suwalan koliyau. Tenam kuyawali koliyau na yagu yoga kuyamaisa mwayamwayauwan.

³ Kaiwena yagu kaliyate sikwalakwalalele besiele bogau ikwalakwalalele yo yogu siwedowedoli besiele mayau lalakina iwewedowedoli.

⁴ Besiele kawasi tomo siutu-yapayapatu yo iweweka, besiele kagu lotonan kategu mena. Kekan kana nuwanuwatu kaiwena koliyau ik-walalele.

⁵ Yagu yaba kaiwena yapwagege yo tuwatuwa bwagabwagagu.

6 Yau besiele ule manna bowa kana tokekan iya iyaele dedei leleyanna koina yo tabe yau besiele gumo ule bwagabwaga mena.

7 Nige sowasowana yakenomate, yau besiele man nume pwatana mena yamiyamiya nige yagu eliyam ipapagan.

8 Kaliyate yo boniyai kagu tokalomagigiliwo siwalowalo-yanayanaeyau, yo siya kagu tosinali esagu siyapaisowa ali kaba kawa-gula.

9 Kau koina yakekan besiele pwalawa. Matalilogu sididididi sibeku kagu waila koina na yanumanuma.

10 Am munamunai lalakina koliyau kaiwena ukwalaiyau na ugabaegau.

11 Yagu kaliyate meuloili besiele lolau lolonna ana kwalalele yo yogu iweweka besiele kawasi.

12 Na kowa Guyau kumiyayai yo esam kani ilaulau yaso yo yaso kolili kani sinuwatu-kalatagiwo.

13 Na kowa kani kutolo na Saiyon ukwate-kamkamna-yan, kaiwena am katekamkamna kana sauga ilaomako yo bwaite kana sauga yawasosi.

14 Am topaisowao simulolo koina bwagana sisibayanae yo sikatekamkamna-yan bwagana itatagwaligwali.

15 Kaba loinao meuloili kani Yeoba esana simatausan yo yanuwa yaulina kana kinyao kani ana kaiwe siyakasisi-yan.

16 Kaiwena Yeoba kani Saiyon ikabi-walui yoi yo ana wasawasa iyakenayan kolili.

¹⁷ Tobubutumao ali kawanoi kani ibenalan yo ali nuwatu kani nige isisikotanan.

¹⁸ Lelelele bwaite kani imiyamiya na yaso ilalaoma siyasili na mesabana siya tomo naga sikakabili kani sitobalan.

¹⁹ Kabo sikatai Yeoba ana kaba miya waswasana bulibuli koina igitegite-lobima yauwua yaulina mena, ²⁰ na tomo panpanli ali yaba ibenalagili yo siya boita kaiwena sisanasana ilivasili, ²¹ na mesabana Yeoba esana siyawasayan Saiyon koina, yo sitobalan Yelusalema koina.

²² Sauganane koina tomo yo kaba loina meu-loili silogogo na sipwalou Yeoba koina.

²³ Nige naga yatatautaubala na Guyau iya-beluyau yo yawasigu ikabi-yakubwa.

²⁴ Mwa yawaloba, “O Yaubada, tabu ukekele-gabaegau nige naga yatatautaubala, kowa am bolime imiyayai ilaulau yaso yo yaso kolili.”

²⁵ Kaba yatubu koina yauwua yaulina kana wauwau kowa kupaisowai, yo nimam mena bulibuli kuyamayale.

²⁶ Kowa kani kumiyyayai na siya kani simwawasi. Kaiwena siya besiele kaleko beyabeyali, kani sitaigali kabo ugabaegili.

²⁷ Na kowa kani kaigedam nige sowasowam kumwawasi, kumiyyayai.

²⁸ Yo am topaisowao natuliyao yo tubuliyao kani simiya namwanamwa am gite-kalatan yaulina mena.

103

¹ Yaluyaluwagu, Yeoba kutobalan. Yogyu meuloina, esana yakayakasisina kutobalan.

² Yaluyaluwagu, Yeoba kutobalan na tabu kisi ana paisowa namwanamwali ipaisowailiko kunuwa-mwatainagili.

³ Yago naenaena meuloina inuwatu pwaikili yo kau kasiebwa meuloina kolili iwoisili.

⁴ Ana sagu koliyau na tabu yaboboita na iwalo-muloloiyau mulolo yo katekamkamna koina.

⁵ Yawasigu iloyapowon ginauli namwanamwali kolili, na yakilakai-yoi me yagu kaiwe besiele magesubu.

⁶ Yeoba loina dudulaina iginauli siya analiyao simiyamiya panpanna koina ilivasili.

⁷ Ana nuwatu iyamayale Mosese koina yo ana paisowa kaikaiweli iyakenayagili tomo Isileli kolili.

⁸ Yeoba iya tonuwabiga yo tokatekamkamna, ana munamunai iyoviya yo ana mulolo powopowonna imiyayai.

⁹ Nige sowasowana ana yokoi imamalawe yo ana munamunai nige sowana imiyayai.

¹⁰ Ala paisowa naenaena kaiwena ilonamwayagila isapila na manla iyabwakina na iyamo nige igingauli besiele.

¹¹ Ana mulolo ana sae kana lalaki besiele bulibili yanuwa yaulina isae-gabaen siya analiyao siyakasisi-yan kolili.

¹² Ala naenaena kolila ikele-gabaegili ipeisuwalagili besiele kana mamalawe tete bolibolime mena yo ilaoma ilau tete yalasi mena.

¹³ Besiele tama ana katekamkamna natunao kolili, mwa Yeoba ana katekamkamna besiele tem analiyao siya siyakasisi-yan kani iginauli besiele kolili.

¹⁴ Kaiwena iya ikatai gubesi ana yamaya-mayalela inuwatu-kalatan yakato kita talaomaya bwatano kaukauna koina.

¹⁵ Na kita yawasila besiele kawasi takin talala besiele ule mulana.

¹⁶ Na saugana tem yaumai itowa mulane iyui-kalai imwawasi nige sowana yabo igitai yoi.

¹⁷ Na siya analiyao Yeoba siyakasisi-yan ana mulolo kolili kani imiyayai, yo ana namwanamwa imiyayai yaso yo yaso kolili, ¹⁸ yo siya analiyao kolili ana kelabilabin kamwasana sinuwatu-kalatan yo ana loinao siobigaili.

¹⁹ Yeoba ana kaba miya wasawasana ipei bulibuli mena na iya tomo meuloili ali Kin.

²⁰ Komiu iya ana aneloseyao kaikaiweli, ana loinana kana tomuliyayao yo ana walo kana tobenaliyao, Yeoba kwatobalan.

²¹ Komiu bulibuli kana tokaiweyao yo ana topaisowao, yo komiu ana nuwatu kana topaisowao, Yeoba kwatobalan.

²² Komiu yamayamayale meuloiimiu iyamayalemi dedei meuloina kolili, Yeoba kwatobalan. Yaluyaluwagu, Guyau kutobalan.

104

¹ O Yaluyaluwagu, Yeoba kutobalan.

O Yeoba yagu Yaubada, kowa Tomiyasaesosi, yakasisi yo wasawasa koina kuyakwamao.

² Kubomayoi mayalem koina kusumao besiele kaleko, yo bulibuli kutabe-kalali silau besiele palai.

³ Na am nume kana pei-kaukausi kupei-seyagili bulibuli wailana pwatana mena, yo yaloyaloi kupaisowaili am waga niuniuli na yau-mai pepena mena kumwalisae kusagesagena.

⁴ Yaumai kupaisowaili am tosagenawasao yo mayau kalakala-pulupululuna pigapigabuna am topaisowao.

⁵ Yanuwa yaulina ukwalai yo kupei kana wauwau koina na tabu imwamwasali.

⁶ Kabo kalita ukwalai na yanuwa yaulina kuyakaboboi kalitane koina na waila sisae-pwaikili koya kolili.

⁷ Na am yokoi koina waila siyabubu yo am tutu koina sieva.

⁸ Wailane koya pwatali mena sididi, silobi kalogawa kolili yo sididi silau dedeiliyao ukatububunagilikoi kaiweli kolili.

⁹ Yo kali sigasiga kupeili na mesabana tabu simamasuwe-likwa na yanuwa yaulina sis-usumayoi.

¹⁰ Waila doelu kuyabunubunuwasili sididi kalogawa kolili, yo yalubwasi kuyadidi-yawatagilagili koya sonosonogali mena, ¹¹ na kolili yakayakan meuloili yo tabe besiele donki sokasokali sinumanuma.

¹² Yo mayau sitotolo yalubwasine salili mena koina man ali noi siginaulili yo siwaliwali.

¹³ Bulibuli mena galewa kuyataluyama koya kolili yo yanuwa yaulina meuloina am mulolo silobai.

¹⁴ Am paisowa koina bulumakau kali kawasi silobai yo tomo like silobaili na sikumaili sakin kali kaiwena, ¹⁵ kanna iyawatagilima oine bwaimwa ali kaba numa koina siyaliyaya, yo olo olibe bwaimwa ali kaba sau, yo pwalawa bwaimwa ali kaba kekan na koina sikaiwe.

¹⁶ Lebanon ali mayau kaikaiweli galewa lalakina silobai siya yakato Yeoba ana gogo ikumaili, ¹⁷ yo kolili man meuloili ali noi siginaulili.

¹⁸ Gouti sokasokaliyao simiyamiya koya malamalaweli kolili yo yakayakan tupwaliyao kikiuli sikenowadam veku gulali mena.

¹⁹ Dabwelo yo waikena kuyamayaleli kabo waikena sauga iyakeyakenayagila yo dabwelo ana sauga sugu yo ana sauga tunsae ikatailiko.

²⁰ Boniyai kuyamayale na koina yakayakan sokasokali siyawatagili silolokeikeile boniyaine koina.

²¹ Laiyon natuliyao kan kaiwena sikelokeloya yo sikalakalagaga, kanne Yaubada ikatububunan kaiweli siloyaloyaili.

²² Saugana dabwelo imwalisae kabo sipileyoi ali gula kolili sikaiyawasi.

²³ Yo tomo sitolo silau ali paisowa kolili na sipaipaisowa kanasiga dabwelo isugu.

²⁴ O Yeoba, ginauli sibaibaiwasosi am sonoga koina kuyamayaleli. Yanuwa yaulina ikalapowon am yamayamayaleo kolili.

25 Wagitai kalita iyaele, ana tabataba yo ana didididiu ilalakisosi, yo kalona mena yamayamayale sibaibaiwa simiyamiya, lalakili yo kikiuli.

26 Waga meuloili sikalakalau pwatana mena yo kalona mena ulaulasi lalakina esana Levitani ivenuvenu.

27 Meuloili kali silobalobai kowa koliwo saugana siguliyam.

28 Kali kuwolegili sikekan diyaliyao sisu.

29 Saugana kutagelakeile kulogabaegili simatausi yo saugana yawasili kutom-gabaegili siboita sipileyoi bwatano kauna koina.

30 Na saugana yawasi kuyui-panaisan kolili yanuwa yaulina yawasina waluwaluna kuyalalaki kolili.

31 Sowasowana Yeoba ana wasawasa imiyayai. Sowasowana Yeoba iyaliyaya ana yamayamayale paisowana kaiwena.

32 Saugana Yeoba yanuwa yaulina igitagitai kabu yanuwa yaulina itabubu, yo saugana koya ikabi-tonagili kabu bogau siyawatagili koyane kolili.

33 Kani yawaliwali Yeoba koina yawasigu meu-loina koina. Yo kani yatobatobalan kanasiga yaboita.

34 Sowasowana yagu wali ikabi-yaliyaya-yan kaiwena yagu yaliyaya yainaele iya.

35 Sowasowana tonaenaeli sisilae simwawasi yanuwa yaulina mena.

O Yaluyaluwagu, Yeoba kutobalan. Yeoba tatobalan.

105

¹ Takawatoki Yeoba koina, ana kaiwe tawalo-masalan, ana paisowa meuloina wasana tayawasayan kaba loinao uloili meuloili kolili.

² Tawali-tobali Yeoba koina, ginauli namwanamwaliyao meuloili iginauliliko taedeededede-yagili.

³ Esana yakayakasisina takeleisinan, komiu Yeoba kana topwalou kwayaliyaya.

⁴ Yeoba taloyai yo ana kaiwe, na sauga meu-loina taloyaloyai.

⁵⁻⁶ Komiu tomo Isileli, Yaubada ana tomoyao gitegite-sipwaimiu, ana topaisowa Abelamo natunao, ginauli yaiyona kwanuwatu-kalatagili bwaite, ana paisowa namwanamwali, ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili, yo siya analiyao Isileli siyakamkamnali kali maisa iwolegiliko.

⁷ Yeoba iya ala Yaubada, ana loinao siya tomo yanuwa yaulina meuloila kaiwela.

⁸ Ana kelabilabin kamwasana kani ipaisowa-kalatan yo ana waloyameli kani iginaulili nige ana kaba mwawasi.

⁹ Kelabilabin kamwasanane iginauli Abelamo koina yo iwaloyameli yoi Aisake koina kani ikabi-kalatan.

¹⁰ Kabo kelabilabin kamwasanane ikabi-yakaiwe yoi Yakobo koina mwa imiyayai,
¹¹ iwaloba, “Yanuwa Kenani kani yaeyawa, iyamala ami gogo.”

¹² Beyabeyana Yaubada ana tomoyao nige sibabaibaiwa sosi siya taumanaomo yanuwa Kenani koina, ¹³ sikwasakwasa-keikeile silau yanuwa yabo koina yo silau yanuwa yabo koina, ¹⁴ na nige itatalam boda yabo siyakamkamnali, yo kinyao iyanuwapeili iwalo kaiwe kollili, ¹⁵ iwaloba, “Yagu tomo yakayakasisili tabu kwaunuili kaiwena siya yagu palopitao.”

¹⁶ Kabo guliyam lalakina iyawasa yanuwa Kenani koina, kali meuloina itom-gabaen.

¹⁷ Na tomo yabo esana Yosepa iyawasa-bagunayan iya mwa sigimwalayan iyamala topaisowa panpanna.

¹⁸ Kaena siper-kalatagili sen mena, aeyan galogalonan mena sipei ¹⁹ kanasiga ana walowa silaoma siyamala yawasosi kabot Yeoba Yosepa itonan.

²⁰ Kabo kin Pelo, iya Itipita kana toloina lalakina Yosepa ilivasi, ²¹ ipei ana nume wasawasana kana togite-kalatan yo yanuwane kana gavana.

²² Itipita toloinao lalakili meuloili simiyamiya Yosepa ana loina yaulina mena.

²³ Muli mena tamana Yakobo ilaoma Itipita, bwaimwa esana labuina Ami, yo imiya-taumana yanuwane koina.

²⁴ Kabo Yeoba ana tomoyao sidebalala sosi siyamala boda lalaki-molosina kabot muli mena kali kaleyayao tomo Itipita.

²⁵ Yeoba Itipita toloinao kateliyao ibuili iyakolololi kabot ana tomoyao sikalomagigi-lagili yo mwakota mena siyakamkamnali.

²⁶ Kabo ana topaisowa Moses mekanakava Eloni igite-sipwaili iyawasali, ²⁷ na ginauli kaba nuwapwanopwano sipaisowaili Itipita koina bwaite besiele, ²⁸ boniboniyai iyawasa mwa yanuwa iboniboniyai, na iyamo Itipita Yeoba ana walo nige sioobigaili.

²⁹ Kali waila ibui iyamala kwasine mwa kali iye siboita, ³⁰ ali yanuwa meuloina kwekwe ikalapowon, yo tabe kin Pelo ana biliutusi besiele,

³¹ Yaubada iwalo kabu nonowala yo samwanigisi sidebarala dedei meuloina koina.

³² Iyawasa galewa pokopokona lalakili yo pigabu yanuwane ipwaiki, na galewa nigele, ³³ kabu mayau meuloili yo tabe oine mainaliyao isibayanaeli.

³⁴ Yaubada iwalo kabu mwalimwali silaoma kali baibaiwa nige sowasowana siyasillili.

³⁵ Ginauli meuloina sikinkin yanuwane koina sikanli kabu tomo nige kali ipapagan.

³⁶ Imwawasi kabu Itipita natuliyao tatao tobagubaguna meuloili iunuyamateli.

³⁷ Kabu Isileli ibagunayagili siyawatagili, gole yo siliba sitaulili, yo meuloili sinamwanamwa yo sikaiwe.

³⁸ Itipita Isileli simatausagili kabu ali yawatagli kaiwena siyaliyaya.

³⁹ Kabu ana tomoyao isumali yaloyaloi koina na boniyai koina mayau kalapulupululuna iwolegili ali mayale.

⁴⁰ Sikawanoi gwaba kaiwena kabu man yo mana iyawasalimaya bulibuli mena kolili sikekan.

⁴¹ Tabu veku yabo ikoi-igali kabu waila didiyawatagilima vekune koina iyamala yalubwasi ule bwagabwaga mena.

⁴² Iginauli besiele kaiwena ana waloyameli yakayakasisina ana topaisowa Abelamo koina inuwatu-kalatan.

⁴³ Ana tomoyao ibagunayagili siyawatagili kabu me ali yaliyaya siwuiwui yo siwaliwali.

⁴⁴ Boda uloili itawoili silau na ali bwatano yo ali tano siyamala tomo Isileli ali bwatano yo tanone kolili sikekan.

⁴⁵ Na iginauli besiele na mesabana tomo Isileli ana loinao meuloili siobigaili. Yeoba tatobalan.

106

¹ Yeoba tatobalan. Takawatoki koina kaiwena iya inamwanamwa yo ana mulolo imiyayai.

² Yaiya sowasowana Yeoba ana paisowa kaikai-weli meuloili iwalo-masalagili? Yo yaiya sowasowana ana tobali yawasosi iwolena koina?

³ Siya analiyao ana loinao siobigaili yo mumugali sidudulai sauga meuloina siyaliyaya.

⁴ O Yeoba, saugana am tomoyao kusaguili kunuwatu-kalatagau. Yo saugana kuleboili yau tabe kuleboyau, ⁵ na mesabana am tomoyao gitegite-sipwaili ali debalala yagitai yo ali yaliyaya koina yayaliyaya na mekaukavao am namwanamwa kaiwena kagagasa.

6 Kalopwano besiele tubumayao silopwano yo ama paisowa sinae, mumugamai siyauyaule.

7 Saugana tubumayao simiyamiya Itipita koina Yaubada ana paisowa namwanamwaliyao nige nuwali simamayaleyen. Sauga ibaibaiwa ana mulolo iyakenayagili na iyamo nuwali imwatainan. Kabo Kalita Balabalagiyana koina sigamwa-panapanawa Yaubada Tomiyasaesosi koina.

8 Na iyamo ileboili besiele ana waloyameli kolili na mesabana ana kaiwe iyakenayagili.

9 Kalitane iyokoian kabo iguma mwa bwatano leleyanna koina ana tomoyao ibagunayagili silopanaisi.

10 Siya analiyao sikalomagigi-lagili ileboili kolili.

11 Kali kaleyayao meuloili sigalomwasi kalitane koina, nige yabo meyawasina.

12 Kabo ana tomoyao simeli ana waloyameli kolili yo me ali tobali siwali koina.

13 Na iyamo mwayamwayau ana paisowa nuwali imwatainan yoi na nige sisasanai ana loina.

14 Na kan waluwaluna sigadosisiyan kabo Yaubada ana kalakisiye sitonan ule bwagabwaga mena.

15 Mwa ali kawanoi maisana iwolegili, na iyamo mekanakava muya naenaena, saugana tem sikekan kan simaliwe.

16 Tabé saugana simiyamiya ule bwagabwaga mena tomo Isileli Mosese yo Eloni silamwapolowe-yagili. Na Eloni iya Yaubada ana topaisowa tabutabuna.

17 Kabo bwatano itaigali mwa Datani yo Abilami yo ana susu sibeku kalona mena kabo bwatano ipuluili, **18** yo mayau kalapulupululuna ilobima yo kali tomuliyayao yauyauleli igabuli siboita.

19 Tabé koya Sainai ana dedei mena bulumakau natuna makamakayauna sipaisowai gole koina na koina sipwalou.*

20 Kamwasane koina Yaubada ana wasawasa siyamiyalaei yakayakan kawasi kana tokekan koina.

21 Kali tolebolebo Yaubada nuwali imwatainan iya mwa ileboili ana paisowa kaikaiweli kolili Itipita koina.

22 Tubula ginauli namwanamwali ipaisowaili yanuwane koina. Besiele ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili Kalita Balabalagiyana koina.

23 Na saugana Yaubada imunamunai ana to moyao kolili nuwanuwana isibayanaeli Mosese itolo iedeededede kaiweli yo itolo-kaukausili ana munamunai koina.

24 Kabo muli mena yanuwa namwanamwana Kenani sisikotanan kaiwena nige simemeli ana waloyameli koina.

---

* **106:19** Sainai esana labuina Olebi

²⁵ Simiyamiya ali palai kaloli mena na sibal-abalamumu, nige nuwanuwali sibenali Yeoba koina.

²⁶ Kabo ikawalulu kani iunuili ule bwagab-waga mena, ²⁷ yo tubuliyao sitata-gwaligwali yo simiya-suwalla siya nige tomeli bodaliyao luwali mena.

²⁸ Kabo muli mena Yaubada ana tomoyao sipatu Baal kana topwalouyao kolili yo yakayakan bulumaliyao sipwaoli-yagili Baal koina kolili sikekan. Na Baal kana topwalouyao sipwaopwaoli ali yaubadao kolili, yaubadaone siya kokotomo nige meyawasili.

²⁹ Kabo Yaubada imunamunai ginauli meu-loili bwaite kaiweli mwa muya naenaena yabo ilaoma kolili.

³⁰ Na Peniyasi itolo toyauyaulene iyatalayagili kabu muya bwaite ilopei.

³¹ Ana paisowa namwanamwana kani sinuwatu-kalatan sauga meuloina nige ana kaba mwawasi.

³² Kabo muli mena waila Meliba koina ali yauyaule kaiwena Yaubada imunamunai kolili yo Moses tabe koina.

³³ Tomo ali yauyaule kaiwena Moses imuna-munai lalakina kabu walo kololo iwalowegili.

³⁴ Kabo muli mena kaleya kana sauga koina Yaubada kali loina iwolegili iwaloba, “Kami kaleyayao meuloili kwaemwawasili.” Na iyamo nige sigignauli besiele.

³⁵⁻³⁶ Kali kaleyayao sinesineoliyao sikasolanagli yo sipwalou sinesineone ali kokotomo kolili na ali paisowane bwaite kaiwena sibeku yo sisilae.

³⁷ Yo tabe melumeluwo sipwaoli-yagili Kenani ali kokotomo kolili, ³⁸ melumeluwone nige ali pwanoli sipapagan na iyamo kwasineliyao siyadidi bwagabwagaili yanuwane meuloina koina.

³⁹ Kabo ali paisowa naenaena koina siyamala tomo bikibikili yo ali mulolo kokotomo kaiweli besiele ganawali Yaubada manna mena.

⁴⁰ Iya kaiwena Yeoba ana munamunai ilalaki ana tomoyao kolili mwa isikotanagili.

⁴¹ Kabo iwolegili tomo siya nige tomeli nimali mena na tem siloina-yagili, ⁴² yo ali loina polopolowena koina sikamkamna lalakina yo ali kaiwe simwawasi.

⁴³ Sauga ibaibaiwa Yeoba ileboili na iyamo ali gamwapanapanawa ilaulau yo ali naenaena isaesae.

⁴⁴ Bwagana ali yauyaule ilalaki na iyamo ali valam yo ali yaba ibenagalagili.

⁴⁵ Nuwanuwana isaguili, kabo ana kelabilabin kamwasana inuwatu-kalatan mwa ikatekamkamna-yagili yo ali naenaena inuwatupwaikili kaiwena ana mulolo imiyayai.

⁴⁶ Na Isileli kali toyakamkamnao Yeoba ali nuwatu ibui-keileli kabo simulolo kolili.

⁴⁷ O Yeoba ama Yaubada, kuleboimai kuyavivilamai yoi yanuwa uloili kolili na kakawatoki koliwo na esam tabutabuna katobalan.

⁴⁸ Yeoba Isileli ala Yaubada tatobalan nige ana kaba mwawasi. Kabo meuloila tawaloba, “O besiele.”

Yeoba tatobalan.

107

¹ Takawatoki Yeoba koina kaiwena iya in-amwanamwa yo ana mulolo imiyayai.

² Komiu meuloimiui ileboimiuko kami kaleyayao kolili, wakawatoki yoi ana namwanamwa yo ana mulolo kaiweli.

³ Iyavivilayoimiuko yanuwa uloili kolili, nuwana teya kaluwabu mena yo teya yavana mena, tete bolibolime mena yo tete yalasi mena.

⁴ Ami boda tupwaliyao silolo-bwagabwaga dedei leleyanna koina nuwanuwali lalakina tem simiya yanuwa lalakina kalona mena na iyamo yanuwa kana kamwasa nige silolobai,
⁵ siguliyam yo galogaloli simagu kabو ali kaiwe yo ali kalakisiye simwawasi.

⁶ Ali miyapolowe koina siyoga Yeoba koina kabо ilaoma ileboili.

⁷ Ibagunayagili silau kamwasa dudulaina koina kanasiga siyawatagili yanuwane koina simiya.

⁸ Kabo sowasowana Yeoba sikawa-toki koina ana mulolo miyamiya yaina yo ana paisowa namwanamwali meuloili ipaisowaili kaiweli.

⁹ Siya analiyao galogaloli simagu iyanumali yo siya analiyao siguliyam ginauli namwanamwaliyao kolili iyakanli.

¹⁰ Tauna kona ami boda tupwaliyao simiyamiya deli mena. Mekali sen simiyasio boniboniyai koina me ali kamkamna yo me ali nuwanae lalakina, ¹¹ kaiwena sigawapanapanawa Yaubada Tomiyasaesosi koina, genuwali ana walo sibenalan.

¹² Paisowa polopolowena kaiwena yoli sikamkamna yo sibeku, nige kali tosagu yabo.

¹³ Ali sauga miyapolowe koina sivalam Yeoba koina kabu ali kamkamna yo ali nuwanae ikelegabaegili, ¹⁴ ikalaili siyawatagili boniboniyai koina yo kali sen iutusili.

¹⁵ Kabo sowasowana Yeoba sikawa-toki koina ana mulolo miyamiya yaina yo ana paisowa namwanamwali meuloili ipaisowaili kaiweli.

¹⁶ Gamwa kali gulu kaikaiweli siginauli kopa koina Yeoba isibayanaeli yo tomlape kana kokaukausi aeyan iyouli.

¹⁷ Ami boda tupwaliyao sikamkamna ali yauyaule kaiwena, ali naenaena ipileyoi kolili yo iunuili.

¹⁸ Mwa nige sowasowali kan sikekan, kikiunamo siboita.

¹⁹ Ali sauga miyapolowe koina sivalam Yeoba koina kabu ali kamkamna yo ali nuwanae ikelegabaegili, ²⁰ ana walo koina iwoisili yo ileboili boita koina.

²¹ Kabo sowasowana Yeoba sikawa-toki koina ana mulolo miyamiya yaina yo ana paisowa namwanamwali meuloili ipaisowaili kaiweli.

22 Sowasowana ali pwaoli kolili sikawa-toki koina yo yaliyaya walili kolili ana paisowa meu-loina siwalo-masalan.

23 Ami boda tupwaliyao sikalakalau waga mena yo gogo sitaulili gimwala kaiwena.

24 Yeoba ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili kalita mena sigitailiko.

25 Kaiwena ana walo koina yaumai kaikaiwena ilotalu yo bagolu lalakili siguli, **26** kabo ali waga bagolu ikeleisinagili yo ipei-yataluli simatausi lalakina mwa wowoline kaiwena ali katepatu imwawasi, **27** kaekaeli siyetupanli sibeku besiele tomo sinuma kabaleya. Ali katai nige isasaguili, **28** mwa ali sauga miyapolowe koina sivalam Yeoba koina kabo ali kamkamna yo ali nuwanae ikele-gabaegili, **29** kalita ana yokoyoko iyadaumwali yo wowoli iyalopei.

30 Tokalakalaune siyaliyaya daumwali kaiwena kabo Yeoba ilawagili siulisi yanuwane nuwanuwali silau koina.

31 Kabo sowasowana Yeoba sikawa-toki koina ana mulolo miyamiya yaina yo ana paisowa namwanamwali meuloili ipaisowaili kaiweli.

32 Sowasowana esana sitobalan ana tomoyao ali miyagogo koina.

33 Yeoba yalubwasi ibuili siyamala dedei leleyanli yo doelu ikausili ali didi silopei.

34 Bwatano namwanamwana ibui iyamala bwatano kalikalitana yanuwane tomonliyao ali yauyaule kaiwena.

³⁵ Dedei leleyanli ibuili siyamala waila kipukipuliyao.

³⁶ Italam toguliyam silaoma na simiya bwaine koina kabo yanuwa lalakina sikabi ali kaba miya.

³⁷ Ali tano sigiyalili yo oine likena sikumaili kabo muli mena ali kelikeli ilalaki yo ikalapowon masumasuwe.

³⁸ Ana tomoyao iwalo-muloloili yo sidebalala natuliyao sibaibaiwa yo ali yakayakan sibaibaiwa sauga meuloina.

³⁹ Saugana ana tomoyao sikamkamna lalakina yo simiya-polowe, ⁴⁰ kabo kali toyakamkamnaone ikalomagigi-lagili yo itawoili na silolo-bwagabwaga ule mena.

⁴¹ Na tobubutuma ileboili ali kamkamna koina yo iwalo-muloloili sidebalala besiele sipi.

⁴² Kabo todudulai Yaubada ana paisowa sigitai mwa siyaliyaya, na toyauyaule meuloili iyamwanouli.

⁴³ Na siya me ali katai ilonamwayagili tem ginauliline sinuwanuwatuili yo sowasowana Yeoba ana mulolo miyamiya yaina iyamala ali kaba nuwanuwatu.

108

¹ O Yaubada, me kate-yawasosigu. Kani yavenu me yagu wali yatobalanagiwo. Yaluyaluwagu, kutolo.

² Kani yagu api kolili yavenuvenu na dabwelo yayanoi itunsaе.

³ Yeoba, kani yakawatoki koliwo na tomo meuloili sibenali, kani yawali-tobali koliwo kaba loina meuloili luwali mena.

4 Am mulolo miyamiya yaina isaesosi bulibuli isae-gabaen yo am kalakisiye isae yaloyaloi kolili.

5 O Yaubada, esam yakeleisin kaiwena kumiya-saesosi bulibuli kewana mena na am wasawasa mayalena yanuwa yaulina meuloina pwatana mena.

6 Yagu kawanoi kuyamaisa na kusaguiyau nima ulaulam mena kabo yau kumulolo koliyau kuleboyau.

7 Yaubada ana kaba miya wasawasana koina iedeedede iba, “Kani yakaleya Sikemi kolili kabo meyagu yaliyaya ali yanuwa yo kalogawa esana Sakot yayakasa yasoian yagu tomoyao kolili.

8 Giliyadi yo Manase siya yagu bodoa na Ipeleim kagu pwaopwaom kaikaiwena na Yuda yagu wasawasa kana kilakilala.

9 Na Mowabe kani iyamala yagu gaeba nimagu kaba deulina na Edom kani iyamala kaegu kana suma kaba peina yo Pilistiya kaiwena kani yawuiwui kaiwena yakaiwe-gabaegili.”

10 O Yaubada, na kani yaiya ikalaiyau ilawagau dedei Idoma kana taon lalakina kaikaiwena koina?

11 O Yaubada, yakato kusikotanagimai? Yakato nige ama tokaleyayao mekamkavao kwalau na wakaleya kama kaleyayaone kolili?

12 Kusaguimai na kama kaleyayao kakaiwe-gabaegili, nige tomo yabo sowasowana is-aguimai, kowa kubomamo.

¹³ Tem Yaubada mekalakava sowasowana kala kaleyaone takaiwe-gabaegili, iya mwa kani iutu-lobilobiyegili.

109

¹ O Yaubada, yatobalanagiwo, na tabu kumwamwanou-wagau.

² Kaiwena toyauyaule yo tomwakomwakota sikawa-naenae-yagauko, sietalapili-yagau, ³ yo bwagana nige yagu nae yabo ipapagan na iyamo walo naenaeli siwalowalo-wegili koliyau.

⁴ Bwagana yakawanoi kaiweli yo yamuloloili na iyamo siyakeyakewai-yau.

⁵ Mulolo yo namwanamwa siyamaisayama kalomagigili yo naenaena kolili.

⁶ Sowasowana toyatala naenaena kupei na kau kaleya iyatalayan. Sowasowana Seitani kau kaleyane iyakewai, ⁷ na toyatalane ikawa-naenae-yan yo iyamaisa. Sowasowana ana paisowa meuloina yo tabe ana kawanoi Yaubada koina sikawa-naenae-yagili.

⁸ Sowasowana yawasina sitom-gabaen yo miyalaena sipei na ana paisowa ikalai, ⁹ natunao siyamala sinasinageyao yo wainena iyamala kwabukwabuli.

¹⁰ Sowasowana natunao sibubutuma molosi yo sauga meuloina sikawakawanoi mane kaiwena yo sitawoili ali nume beyabeyali kolili.

¹¹ Sowasowana mane tanuwagaliyao iya nige ikakataili silaoma na ana gogo meuloina sikalaili, gogone iya ana paisowa uwenaao meuloiili sikalaili.

12 Na tabu tomo yabo isasagui yo tabu tomo yabo natunao igigite-kalatagili.

13 Sowasowana tubunao meuloili siboita yo esana ikwalalele yaso ilalaoma koina.

14-15 O Yeoba, tomone tamanao yo sinanao ali pwanoli kunuwatu-kalatagili, na esaliyao sik-walalele yawasosi.

16 Tomonane nige ana katekamkamna mwa tobubutuma iyakamkamnali yo iunuyamateli. Besiele iginauli toeoma yo tonuwalobi kolili.

17 Ana kaba yaliyaya tem tomo ikawa-gulaili, kabo sowasowana tomo sikawa-gulai. Tabé genuwana tomo iwalo-muloloili, kabo tabu tomo yabo iwawalo-muloloi.

18 Besiele mwayamwayau mena kana kwama ilikwa, mwayamwayau mena tomo ikawa-gulaili. Kabo sowasowana ibomayoi igalomwasi ana kawa-gula kolili na silusae yona koina besiele waila yola iyabuta yo besiele olo ilusae tuwatuwala koina.

19 Sowasowana kawa-gulane yona sisuma besiele kabobo yo diyana siperan besiele beleti.

20 O Yeoba, polowe meuloiline bwaite kusuwai kau kaleyayaone kolili siya mwa sikawa-naenae-yagau.

21 Na Yeoba kowa yagu Yaubada, uginauli besiele am waloyameli na kusaguiyau yo am mulolo miyamiya yaina kana namwanamwa kaiwena kuleboyau.

22 Kaiwena yabubutuma yo kategu ikamkamna lalakina.

²³ Yau besiele lolau lolonna kaiwena kik-iunamo yakwalalele yo yaumai iyui-kalaiyau yamwawasi.

²⁴ Tutuligu sikamkamna guliyam kaiwena, yapwagege yo yogu ibelusosi.

²⁵ Saugana tomo sigitaiyau sitalawasi-yagau yo me ali sinali kulukululiyo siyakwayakwaleli.

²⁶ O Yeoba yagu Yaubada, am mulolo miyamiya yaina kaiwena kusaguiyau.

²⁷ Kau kaleyayaone kuyakenayagili yakato kowa mwa kuleboyau.

²⁸ Siya sikawa-gulaiyau na kowa kani kuwalomuloloiyau. Kagu toyakamkamnao ukwaiwegabaegili na yau am topaisowa kani yayaliyaya.

²⁹ Sowasowana kau kaleyayao mwalimwaline lalakina koina kuyakaboboili.

³⁰ Kabo kainagu lalakina mena yagu kawatoki yawalowen Yeoba koina yo yatobalan ana to-moyao ali miyagogo koina, ³¹ kaiwena tobubutumao itolo-kaukausili yo ileboili kali tounuyamateyao kolili.

110

¹ Yeoba Yaubada iwalo yagu Guyau koina, ulaulagu mena kumiayasio, kanasiga kam tokaleyayao yapeili kaekaem yaulina mena.

² Yeoba kani am kaba loina ikabi-yalalaki ilaoma Saiyon koina ilau na kani kuloina kam kaleyayao luwaluwalili mena.

3 Am sauga kaleya kana kaliyate koina am tomoyao kani silaoma me ali kate-talam yawsosi silusaema am tokaleya bodana kalona mena. Besiele malala wabumalina ana laoma kani ami kilakaiwo ali yawatagilima besiele.

4 Yeoba iwaloyameliyako mwa nige sowasowana ana waloyameli ibui iba, “Kowa kani kuyamala topwaoli besiele Melekisedeki yo kumiayai tabe.”

5 Yeoba itolo ulaulam mena. Na kani kin meuloili ikogaogaolili ana sauga munamunai kana kaliyate koina.

6 Yo kaba loinao kani iyamaisali kabo ali dedei meuloina boita ikalapowon. Yo yanuwa guyauliyao kulukululiyao kani isapi-gaogaolili yanuwa yaulina mena.

7 Kabo kin kani ana laune koina waila inuma yalubwasi koina yo yawasina ikalai kulukuluna imayasi.

111

1 Yeoba yatobalan, kate-yawasosigu mena yakawatoki koina ana tomoyao meuloili ali miyagogo tapwalolo luwana mena.

2 Yeoba ana paisowa kaikaiweli lalakili kaba nuwayai. Siya meuloili siyaliiyaya paisowa kaikaiwelina kaiwena nuwanuwali me ali nuwamayale.

3 Kaiwena ana paisowane meuloina ipowon yakasisi yo wasawasa, yo ana dudulai imiyayai.

⁴ Mwa ana paisowane ipaisowaili na siyamala ala kaba nuwatu kalatan, Yeoba iya tomulolo yo tokatekamkamna.

⁵ Siya analiyao siyakasisi-yan isaguili kan koina kaiwena nige sowasowana ana kelabilabin kamwasana inuwa-mwatainan.

⁶ Ana kaiwe iyakenayan ana tomoyao kolili kaiwena boda uloili ali yanuwa iwolena kolili.

⁷ Ana paisowa meuloina koina iya me ana kalakisiye yo me ana loina dudulaina. Sowasowana ana loinao meuloi tameliyagili, ⁸ me ali kaiwe simiyayai kaiwena iwolegili walo yawsosi yo namwanamwa koina.

⁹ Ana tomoyao iyamaisali ilivasili, yo ana kelabilabin kamwasana miyamiya yaina ipaisowai kolili. Iya tabu yo tokaiwesosi.

¹⁰ Yeoba kana matausi koina katai yawsosi yo sonoga iyawatagili, yo siya analiyao ana loinao simuliya yo siobigaili ali katai inamwanamwa. Mwa iya kana tobali imiyayai.

112

¹ Yeoba tatobalan. Tem yaiya Yeoba imatausan yo ana loinao iobigaili me ana yaliyaya kani inamwanamwa.

² Natunao kani sikaiwe yanuwane koina yo yasone siya sidudulai kani iwalo-muloloili.

³ Ali nume kalona mena kani gogo wasawasa simiyamiya mwa ana namwanamwa kani imiyayai.

⁴ Mwa siya todudulai bwagana boniboniyi koina kani mayale itun sae kolili, kaiwena iya

tomo dudulaina me ana katekamkamna yo me ana mulolo.

⁵ Namwanamwa kani ilaoma tomone koina tem iyauya bwagabwaga yo mumugana in-amwanamwa yo idudulai.

⁶ Tomo dudulainane kani nige sowasowana ibelu, ana nuwatu-kalatan kani imiyayai.

⁷ Nige sowasowana wasa naenaeli kaiweli imatausi kaiwena katena mena imiyamiya Yeoba kana meli.

⁸ Kani nige sowasowana katena iwakaka yo imatausi mwa kani itolo kaiwe kanasiga kana kaleyayao ikaiwe-gabaegili.

⁹ Yo me ana talam yawasosi iyauya siya tobubutumao kolili mwa ana namwanamwa imiyayai yo kani esana sikeleisinan me ali yakassis.

¹⁰ Mwa tonaenaeli sigitai simunamunai mwa mwakali siyonisi munamunai yoli iulasawosawowolili yo ali nuwatuwa iyamala ginauli bwagabwaga.

113

¹ Yeoba kwatobalan, kwatobalan komiu Yeoba ana topaisowao, esana kwatobalan.

² Yeoba esana kwatobalan sauga kabona yo sauga meuloina kani nige ilolotom.

³ Yeoba esana kwatobalan dabwelo ana kaba tunsae mena yo ana kaba sugu mena.

⁴ Iya esana kaba loina meuloina isae-gabaegili yo ana wasawasa isaesosi bulibuli kewana mena.

⁵ Yaiya besiele Yeoba ala Yaubada? Iya ibomamo imiyamiya kewa molosi mena.

⁶ Bwaine koina manna ilobilobima bulibuli yo yanuwa yaulina igitagitaili.

⁷ Tobubutuma ikele-yatololi bwatano kauna koina yo siya toguliyam ikeleisinagili mosomoso mena, ⁸ na ipeili simiyasio towasawasao salili mena siegelugelu-wagili.

⁹ Yo sinesineo miyamiya yaili ali nume iwolegili, na siyamala melumeluwone sinali ana kaba yaliyaya.

Yeoba kwatobalan.

114

¹ Saugana tomo Isileli siya Yakobo tubunao Itipita silogabaen kaina uloina koina siyawatagilima, ² kabu dedei Yuda iyamala Yeoba ana yanuwa yakayakasisina, yo dedei Isileli iyamala iboma ana gogo.

³ Kalita balabalagiyana Yeoba ana kaiwe igitai mwa iyabubu, yo tabe Yolidan yalubwasi ididi-keile.

⁴ Koya lalakili sikapusele besiele gouti yo koya kikiuli sikapusele-takitakikili besiele lami.

⁵ Kowa kalita, tawae kaiwena kuyabubu? Na kowa Yolidan, tawae kaiwena kudidi-keile?

⁶ Komiu koya lalakili, tawae kaiwena wakapusele besiele gouti? Yo komiu koya kikiuli tawae kaiwena wakapusele-takikili besiele lami?

⁷ Kowa yanuwa yaulina, kutabubu Yeoba ana laomane koina kaiwena iya Yakobo ana Yaubada.

⁸ Iya veku ibuili siyamala waila kipukipuli yo veku mala naenaeli kolokolololi siyamala waila doelu sididididi.

115

¹ O Yeoba, kowa esam ukeleisinan yo kuwasawa. Na kai besi, kaiwena meuloili sitobalanagiwo am mulolo miyamiya yaina yo am walo yawasosi kaiwena.

² Tawae kaiwena kaba loinao sineli-yagimai siba, “Ami Yaubada toweya iyaele?”

³ Kabo kainali kayamaisali kawaloba, “Ama Yaubada iyaele bulibuli mena, yo tawae nuwanuwana iginauli ipaisowai.”

⁴ Na siya ali kokotomo sipaisowaili siliba yo gole tomo nimali mena.

⁵ Bwagana me gamwali na iyamo nige sowasowali sieeedede, bwagana me manli na iyamo nige sowasowali sigitai.

⁶ Bwagana me tenali na iyamo nige sowasowali sibenali, bwagana me isuli na iyamo nige sowasowali bwalai sibenalan.

⁷ Bwagana me nimali na iyamo nige sowasowali ginauli yabo sikabitonan, bwagana me kaekaeli na iyamo nige sowasowali silokeikeile yo nige sowasowali galogaloli mena sikalayasasa.

⁸ Mwa siya analiyao sipaisowailine siya besiele kokotomone, yo siya analiyao simeli kokotomone kolili siyamala ginauli bwagabwaga, besiele siya.

⁹ Komiu tomo Isileli, Yeoba kwameliyan. Iya kami tosagu yo ami ebeu.

¹⁰ Komiu Eloni tubunao, Yaubada ana top-waoliwo, Yeoba kwameliyan. Iya kami tosagu yo ami ebeu.

¹¹ Komiu meuloimiu kwapwalopwalou koina, Guyau kwameliyan. Iya kami tosagu yo ami ebeu.

¹² Kaiwena Yeoba inuwatu-kalatagila yo kani iwalo-muloloila, kani ana tomoyao Isileli iwalo-muloloili yo tabe besiele Eloni tubunao.

¹³ Siya meuloili siyakasisi-yan, kani iwalo-muloloili, nuwana tomo lalakili o nuwana kikiuli meuloili sitoyatoyawa.

¹⁴ Sowasowana Yeoba melumelu iyeliwa komiu yo natumiya.

¹⁵ Sowasowana iwalo-muloloimiu kaiwena iya bulibuli yo yanuwa yaulina kana toyamayale.

¹⁶ Bulibuli iya Yeoba ana gogo na yanuwa yaulina iwolena tomo yo natuliyao kolili.

¹⁷ Toboita yo siya silobi yanuwa mwanomwanouna koina nige sowasowali Yeoba sitobalan.

¹⁸ Na kita meyawasila kani takawatoki koina kabona yo ilau nige ana kaba mwawasi. Yeoba tatobalan.

116

¹ Yeoba koina yamulolo, kaiwena kainagu ibenalan yo yagu kawanoi ibenalagili.

² Tenana iyawali koliyau mwa koina kani yayogayoga koina yawasigu kana sauga meuloina koina.

³ Boita iyaele mangu mena yo iyatakikilagau, salai matamatausina ikabi-kalatagau mwa yamatausi yo nuwagu inae.

⁴ Kabo yayoga Yeoba esana koina yawaloba, “O Yeoba, yakawanoi koliwo, yawasigu kuleboi.”

⁵ Yeoba iya tomulolo, todudulai yo tokatekamkamna.

⁶ Tonuwalobi meuloili igite-kalatagili kabosaugana kikiunamo yasilae na ileboyau.

⁷ O kategu, me am daumwali kaiwena Yeoba ginauli namwanamwali ipaisowailiko koliwo.

⁸ O Yeoba, yaluyaluwagu kuleboyako boita mena, yo matalilo mangu koina kusae-gabaegiliko, kuleboyauko mwa nige kaegu yayatupan yabebeku.

⁹ Yalolokeikeile Yeoba manna mena yanuwa meyawasina koina.

¹⁰⁻¹¹ Bwagana yakamkamna yo yamatausi yo yawaloba, “Yagu nuwanae ipolowesosi, nige sowasowana tomo yabo isaguiyau”, na iyamo yagu meli iyaelemo ilaulau.

¹² Tawae kani yaolena Yeoba koina ana namwanamwa meuloina koliyau kaiwena?

¹³ Mwa kani oine yasuwai koina ana kaba pwaoli kaiwena yo yakawa-toki esana koina, kaiwena ileboyauko.

¹⁴ Kani yagu waloyameli yaginauli koina ana tomoyao ali miyagogo kalona mena.

¹⁵ Tem ana topaisowa obiobigana yabo iboita, Yeoba me ana nuwanae.

16 O Yeoba, yau am topaisowa, besiele sinagu, kaiwena kagu pan koina kuleboyauko.

17 Kabo kani kawatoki pwaolina yapwaoliyan koliwo na yagu kawanoi yaeyawa.

18-19 Kani yagu waloyameli yaginauli koliwo am tomoyao ali miyagogo Nume Tabu mena Yelusalema koina. Yeoba tatobalan.

117

1 Kaba loina meuloimiu, Yeoba kwtobalan. Komiu tomo meuloimiu esana wakeleisinan.

2 Kaiwena ana mulolo miyamiya yaina kolila ilalakisisi, yo ana walo yawasosi nige sowasowana imwawasi.

Yeoba tatobalan.

118

1 Kawatoki kwaolena Yeoba koina kaiwena iya inamwanamwa yo ana mulolo imiyayai.

2 Komiu tomo Isileli kwawalo kwaba, “Ana mulolo imiyayai.”

3 Komiu Eloni ana susuyao, Yaubada ana topwaoliwo, kwawalo kwaba, “Ana mulolo imiyayai.”

4 Komiu meuloimiu kwapwalou koina kwawalo kwaba, “Ana mulolo imiyayai.”

5 Yagu nuwapolowe koina yayoga Yeoba koina na yagu kawanoi iyamaisa yo yagu nuwapolowene koina ilivasiyau.

6 Yeoba iya mekaukava mwa nige sowasowana yamatausi. Kabo tawae tem tomo sowasowali siginauli koliyau?

⁷ Yeoba iya mwa isagusaguiyau, kabo kani kagu tokalomagigiliwo yakaiwe-gabaegili.

⁸⁻⁹ Inamwanamwasosi tem Yeoba tameliyan ana gite-kalatan kaiwena kabotomo o nuwana tem tolinoao kaikaiweli.

¹⁰⁻¹¹ Kaba loinao meuloili siyatatakikilagau dedei kaigeda kaigeda kolili, na iyamo Yeoba ana kaiwe mena yakele-gwalingwalili.

¹² Sieva-takitakiki-lagau besiele gimabowa, na iyamo Yeoba ana kaiwe mena yasapi-gwalingwalili kabiali kaiwe ikwalalele besiele mayau wedolina tagabu-lawan samasamali gwauna koinana ikalapulupululu mwayamwayau imwawasi.

¹³ Ali kaleyaiyau kana koleya ikaiwesosi yo imatamatausi sosi kikiunamo yabeku na iyamo Guyau isaguiyau.

¹⁴ Yeoba yagu kaiwe iyeyama yo ikabi-yakaiweyau mwa ileboyau.

¹⁵ Kwabenali, Yaubada ana tomoyao siyaele ali palai kaloli mena siwuiwui me ali yaliyaya, siyogayoga siba, “Yeoba iya ana paisowa kaiwena ikaiwesosi.

¹⁶ Iya ana kaiwe koina takaiwe-gabaegilikokaiwena ibagunayagilako kaleya koina.”

¹⁷ Nige yaboboita na kani meyawasigu yamiyamiya na yawalo-masala tawae Yeoba ana paisowa.

¹⁸ Yeoba iyokoi-yagau lalakina, na iyamo nige itatalamwagau yaboita.

19 Mumugana dudulaina kana gamwa kwasoke na yalusae Nume Tabu koina na yagu kawatoki yawalowen Yeoba koina.

20 Gamwane bwaite Yeoba ana gogo mwa siya analiyao mumugana namwanamwana sipaipaisowai sowasowali silusae koina.

21 O Yeoba, yatobalanagiwo kaiwena yagu kawanoi kuyamaisa mwa kuleboyau.

22 Tokabikabi veku yabo sikalai yakato nume sikabi koina na vekune sikawa-naenae-yan yo sisikotanan. Na Guyau vekune ikalai iyatolo-bagunayan yakato veku meuloili iloinayagili yo sikaiwe.

23 Bwaite Guyau ana paisowa namwanamwassosina manla mena.

24 Kabona bwaite iyeyamako, tayaliyaya yo tatobalan.

25 O Yeoba, kakawanoi koliwo, kuleboimai yo ama paisowa meuloina koina kuwalomuloloimai na kabaguna.

26 Osana, Guyau tatobalan, Yaubada iwalo-muloloi iya ilaoma Guyau esana mena, Yaubada iwalo-muloloiwo.

27 Yeoba iya ala Yaubada yo iya mayale iyeyama kolila. Tayatubu na tayaliyaya kabu mayau liguliyao wakalaili nimamiu mena na kaba pwaoli kwalotakikilan.

28 Yeoba kowa yagu Yaubada, kani yagu kawatoki yaeyawa koliwo yo esam yakeleisinan.

29 Ami kawatoki kwaolena Yeoba koina kaiwena inamwanamwasosi yo ana mulolo imiyayai.

119

1 Siya analiyao ali miyamiya idudulaisosi yo Yeoba ana loina simulimuliya siyaliyaya.

2 Siya analiyao ana walo meuloili sikabikalatagili yo siloyaloyai kateli meuloina koina siyaliyaya, **3** naenaena sisikotanan sauga meu-loina yo silokeikeile Yeoba ana kamwasa koina.

4 O Yeoba, kama loinao kuyelimako kolimai yo kuwalo yakato kaobigaili.

5 Sowasowana loinane meuloili yaobigaili yawasigu meuloina koina.

6 Tem am walo meuloili yabenalagili kani nige yamwamwalimwaline.

7 Saugana am loina dudududulaili kuyakataili koliyau kani me kate kapwakapwagu yatobalanagiwo.

8 Tabu kulologabaegau, loinane kani yaobi-gaili.

9 Tem kilakai yabo nuwanuwana mumugana ikapwa tawae ipaisowai? Am walo iobigaili.

10 Kate yawasosigu mena yatonatonan yapa-isowa kaiwem. Kabo kusaguiyau kisi am walo meuloili nige yaoobigaili.

11 Am loina yapeiyako kategu mena na mesabana tabu yalolopwano koliwo.

12 O Yeoba, yatobalanagiwo, am loina kuyakatai koliyau.

13 Sopagu mena kani am loinao yawalowegili.

¹⁴ Yagu kaba yaliyaya am loinao kana muliya kabo muli mena wasawasa lalakina kana kalai.

¹⁵ Am walo meuloili yanuwanuwatuili, yo am yakayakatai yagu kaba nuwanuwatu.

¹⁶ Am loinao sikabi-yaliyaya-yagau yo kani nige yanunuwa-mwatainagili.

¹⁷ Sowasowana mumugam inamwanamwa koliyau yau am topaisowa na mesabana yamiya namwanamwa yo am yakayakatai yaobigaili.

¹⁸ Mangu kuyalalali na am loinao kali dudulai yo kali namwanamwa yagitaili.

¹⁹ Yamiyamiya yanuwa yaulina mena sauga kubwakubwana koina, tabu am loinao kuwawadamli koliyau.

²⁰ Kategu ikamkamna kaiwena yagu gadosisi nuwanuwagumo am loinao yakataili sauga meu-loina.

²¹ Togagasa kuyokoi-yagili yo siya am loinao sisikotanagili ukawa-gulaili.

²² Am loinao yaobiobigaili kabo kulivasiyau togagasa ali kawa-naenae kolili.

²³ Toloinao simiya-gogo sinuwanuwatu kagu unuyamate kaiwena siloina, na am loinao kani siyamala yau kaba nuwanuwatu.

²⁴ Yagu kaba yaliyaya am loinao siya mwa yagu kamwasa siyakena-yagau.

²⁵ Yabeluko mwa yakenokeno bwatano kauna koina. Kulowaluiyau yoi besiele am waloyameli.

²⁶ Yagu paisowa naenaena yawalo-masalagiliko koliwo yo kainagu kuyamaisa. Am loinao kuyakataili koliyau.

Same 119:27

ccv

Same 119:38

²⁷ Kusaguiyau na me yagu katai am loinao kai-weli na am paisowa namwanamwali siyamala yagu kaba nuwanuwatu.

²⁸ Yagu nuwanae ilalakisosi kabu ukwabi-yakaiweyau besiele am waloyameli.

²⁹ Tabu kutatalam yalolosuwala, na am namwanamwa koina am loina kuyakatai koliyau.

³⁰ Yagu nuwatu ikaiwe kani yaobigaiwo. Am loinao siyaele yagitagitali mangu mena.

³¹ O Yeoba, am walo meuloili yakabi-kalatagili, kabu tabu kutatalam mwalmwaline yalolobai.

³² Kani yasagena am loinao kali kamwasa koina kaiwena yagu katai kani kuyalalaki.

³³ O Yeoba, am loinao kali katai ukwabi-yamayale koliyau na yaobigaili sauga meuloina.

³⁴ Am loina kana katai kulivasi koliyau na yakabi-kalatan kategu kalona mena.

³⁵ Kusaguiyau na am loinao yaobigaili kaiwena siya yagu kaba yaliyaya.

³⁶ Kam nuwanuwatu ukwabi-yakaiwe koliyau na am loinao kali obiga kana nuwatu ilalaki koliyau kabu muli mena wasawasa kana nuwanuwatu.

³⁷ Tem mangu silau ginauli bwagabwaga kolili kuyatagelakeileyau. Yawasigu kuyawalui yoi besiele am waloyameli.

³⁸ Am waloyameli, bwaimwa uginauli siya sio-bigaiwo kolili, kunuwatu-kalatan kaiwegu kaiwena yau am topaisowa.

39 Tomo ali walo naenaeli siulamatamatausagau kabo kuleboyau kolili kaiwena am loinao sinamwanamwasosi.

40 Nuwanuwagu lalakina tem am loinao yaobi-gaili kabo yawasigu kulowalui yoi kaiwena kowa todudulai.

41 O Yeoba, am mulolo koliyau kana lalaki kuyakenayagau yo kuleboyau besiele am waloy-ameli.

42 Kabo me yagu katepatu kagu tosinaliwo kainali yayamaisali kaiwena yagu meli yapeiyako am walo koina.

43 Kusaguiyau na sauga meuloina yawalo yawasosi kaiwena me yagu katepatu am loina yasanasanai.

44 Kani am loina sauga meuloina yaobigai nige ana kaba mwawasi.

45 Kabo yamiyamiya yaliyaya koina me yagu nuwadaumwali, kaiwena yatonatonan tem am yakayakatai yaobigaili.

46 Am walo meulooili kani yawalo-masalagili kin kolili yo nige sowana yamwalimwaline.

47-48 Am loinao kali obiga yagu kaba yaliyaya kaiwena yamuloloili yo yayakasisi-yagili. Kabo kani yanuwanuwatuili sauga meuloina.

49 Sowasowana am waloyameli koliyau kunuwatu-kalatan kaiwena me yagu katepatu am waloyameli yasanasanai.

50 Bwagana yakamkamna na iyamo me yagu nuwadaumwali kaiwena am waloyameline yawasigu ikabi-yakaiwe.

⁵¹ Sauga meuloina togagasa sikawa-naenae-yagau na am loina nige yasisikotanan.

⁵² Saugana yanuwanuwatui am loinao beyabeyali kaiweli kabo me yagu nuwadaumwali.

⁵³ Na saugana yagitai toyauyaule am loinao silikwalikwaili kabo yamunamunai lalakina.

⁵⁴ Yagu miya yanuwa yaulina koina wali yaleleli am loinao kaiweli.

⁵⁵ O Yeoba, boniyai mena yanuwatu-kalatagiwo yo am loina yagu kaba nuwanuwatu.

⁵⁶ Am loinao kali obiga yagu kaba yaliyaya.

⁵⁷ O Yeoba, nuwanuwagumo kowa mwa yawaloyameli koliwo kani am loinao yaobigaili.

⁵⁸ Kategu meuloina koina yakawanoi koliwo tem ukwate-kamkamna-yagau besiele am waloy-ameli.

⁵⁹ Mumugagu beyabeyana yagitaiyako kabo yawaloyameli koliwo am walo koliyau kani yamuliya.

⁶⁰ Mwayamwayau mena nuwanuwagu am loinao yaobigaili.

⁶¹ Toyauyaule sipwasipwa sikatububu-nanako kaiwegu na am loina kani nige yanunuwa-mwatainan.

⁶² Boniyai luwaluwalina mena yatolo na yatobalanagiwo am loinao dudududulaili kaiweli.

⁶³ Tomo meulooli sipaisowa koliwo yo am loinao meulooli siobigaili siya yagu eliyamwao.

⁶⁴ O Yeoba, yanuwa yaulina ikalapowon am mulolo miyamiya yaina koina kabo am loinao kuyakataili koliyau.

⁶⁵ Mumugam namwanamwana uginauliyako yau am topaisowa koliyau besiele am waloy-ameli.

⁶⁶ Sonoga yo katai kuyelima kaiwena yagu meli yapei am loinao kolili.

⁶⁷ Beyabeyana kusapiyau kaiwena yalosuwala na sauga bwaite am walo yaobigai.

⁶⁸ Mumugam inamwanamwa kaiwena kowa tonamwanamwa. Am loinao kuyakataili koliyau.

⁶⁹ Togagasa sietaetalapili-yagau na kategu meuloina koina am loinao yaobigaili.

⁷⁰ Togagasane nige ali nuwamayale yabo, na am loina yagu kaba yaliyaya.

⁷¹ Am sapiyaune yau kaba namwanamwa yo isaguiyau na mesabana am loinao yakataili.

⁷² Loinane kuyeyama inamwanamwasosi koliyau kabu muli mena yanuwa yaulina ana gogo wasawasa.

⁷³ Yau kuyamayaleyau yo ugite-kalatagau kabu nuwamayale kuyeyama na mesabana am loinao yakataili.

⁷⁴ Siya analiyao siyakasisi-yagiwo saugana sig-itaiyau kani siyaliyaya kaiwena yagu meli yapei am waloyameli koina.

⁷⁵ O Yeoba, yakatai am loina idudulai kabu kusapiyau kaiwena kowa towalo yawasosi.

⁷⁶ Sowasowana am mulolo miyamiya yaina iyanuwa-daumwaliyau besiele am waloyameli koliyau yau am topaisowa.

⁷⁷ Ukwate-kamkamna-yagau kabu yamiya namwanamwa kaiwena am loinao yagu kaba yaliyaya.

⁷⁸ Togagasa siyakewa-mwakomwakota-yagau kabu sowasowana simwalimwaline. Na yau kani am loinao yanuwanuwatuili.

⁷⁹ Siya siyakasisi-yagiwo yo am loinao sikataili, sowasowana silaoma koliyau na kaedeedede am loinao kaiweli.

⁸⁰ Sowasowana am loinao yamuliya yawasosi na koina mwalimwaline yayabubu-gabaen.

⁸¹ O Yeoba, yaluyaluwagu kamnana inae na iyamo me yagu katepatu am lebo yasanasanai besiele am walo.

⁸² Mangu sikenokeno kaiwena am waloyameli kanna yasanasanai sauga imamalawe. Kabo yaneli yaba, “Toisabo sauga kani kusaguiyau?”

⁸³ Kagu lotonan yakato nige yagu namwanamwa ipapagan na iyamo am loinao nige yanunuwa-mwatainagili.

⁸⁴ Toweya kana mamalawe besiele kani yasanasanai? Sauga esana kagu toyakamkamnao kani kuyamaisali?

⁸⁵ Togagasane siya mwa am loina sisikotanan gula sikeli na tem yabeku koina.

⁸⁶ Am loinao sowasowana kameliyagili.
Kau kaleyayao ali mwakota koina siunuunuiyau, kusaguiyau.

⁸⁷ Ali paisowa naenaena kaiwena kikiunamo yaboita, na am loinao nige yalologabaegili.

⁸⁸ Am mulolo miyamiya yaina koina kutalam meyawasigu na mesabana am loinao yaobigaili.

⁸⁹ O Yeoba, am walo kani imiyayai bulibuli mena.

⁹⁰ Am walo yawasosi imiyayai yaso yo yaso kolili kaiwena kowa yanuwa yaulina kupei ana kaba miya koina imiyamiya.

⁹¹ Yo kabona ginauli meuloili simiyamiya ali kaba miya mena am walo kaiwena, kaiwena siya nimam yamayamayale-liyao meuloili am topaisowao.

⁹² Tem am loina koina nige yayayaliyaya kabo tauna kona yaboitako yagu kamkamna kolili.

⁹³ Kani nige sauga yabo am loinao yasisikotanagili kaiwena siya kolili yamiyamiya meyawasigu.

⁹⁴ Yau am gogo kabo kuleboyau kaiwena yatonan kaiwe tem am loinao yaobigaili.

⁹⁵ Toyauyaule sisanasana na tem siunuya-mateyau, na am loinao kani yanuwanuwatuili.

⁹⁶ Ginauli meuloili me kali sigasiga na am loina nigele, inamwanamwasosi yo imiyayai.

⁹⁷ O Yeoba, am loina yamulolo koina. Kaliyate meuloina koina yagu kaba nuwanuwatu.

⁹⁸ Sauga meuloina am loinamekaukava kabo yagu sonoga ilalakisosi kabo kau kaleyayao ali sonoga.

⁹⁹ Yagu katai yagu toyakayakatai ali katai ilalaki-gabaen kaiwena am loinao yanuwanuwatu-kalatagili sauga meuloina.

¹⁰⁰ Yagu sonoga ilalakisosi kabo tautaubalao ali sonoga kaiwena am walo yaobigaili.

¹⁰¹ Mumugana naenaena meuloina yasikotananako kaiwena nuwanuwagu am walo yaobigai.

¹⁰² Nige sowana am loinao yasikotanagili kai-wena kowa kubomamo yagu toyakayakatai.

¹⁰³ Am walo siluviluvi sosi kabo muli mena kamwakamwa ana luviluvi.

¹⁰⁴ Am loinao kolili sonoga yalobai kabo mu-mugana naenaena meuloina yakalomagigilan.

¹⁰⁵ Am walo iyamala yagu mayale na yagu kamwasa iyakenayagau.

¹⁰⁶ Yakawalulu koliwo yakato yagu waloy-ameli koliwo yanuwatu-kalatan kani am loinao dudududulaili yaobigaili.

¹⁰⁷ O Yeoba, yagu kamkamna ilalakisosi. Na kutalam meyawasigu besiele am waloyameli koliyau.

¹⁰⁸ Yagu kawatoki kawanoina ukwalai na am loinao kuyakataili koliyau.

¹⁰⁹ Yagu miya koina kaba silae sibaibaiwa na am loinao nige yanunuwa-mwatainagili.

¹¹⁰ Toyauyaule sipwasipwa sikatukatububu kaiwegu na nige sowana am loinao yasikotanaglii.

¹¹¹ Am loinao yagu gogo miyamiya yaili yo siya kategu ana kaba yaliyaya.

¹¹² Yagu nuwatu ikaiwe yakato am loinao yaobigaili kanasiga yaboita.

¹¹³ Tonuswa-labulabui yakalomagigi-lagili na am loina yamulolo koina.

¹¹⁴ Kowa kagu totolo-kaukausi kabo me yagu katepatu am waloyameli yasanasanai.

¹¹⁵ Komiu tomo naenaeli, kwalogabaegau. Yagu Yaubada ana walo kani yaobigaili.

¹¹⁶ Kaiwe kuyeyama besiele am waloyameli koliyau na meyawasigu, na tabu me yagu katepatu yasanasa ginauli bwagabwaga kaiwena kisi yamwalimwaline.

¹¹⁷ Ukwabi-kalatagau na mesabana yanamwanamwa yo am loinao yaobigaili sauga meuloina.

¹¹⁸ Siya analiyao am loinao sisikotanagili kowa kusikotanagili yo ali sonoga yauyauleli iyamala ginauli bwagabwaga.

¹¹⁹ Toyauyaule meuloili ukuya-gabaegili mosomoso kaba taulina koina, mwa am walo meuloili yamulolo kolili.

¹²⁰ Yogyu meuloina sitabubu kam yakasisi kaiwena yo am yatala kaiwena me yagu matausi lalakina.

¹²¹ Tawae inamwanamwa yo idudulai yapaisowaiyako kabo tabu kupepeiyau kau kaleyayao nimali mena.

¹²² Ukawalulu koliyau yakato kani kusaguiyau yau am topaisowa, na tabu siya nige tomeli siyayakamkamna-yau.

¹²³ Beyabeyana kuwaloyameli sagu yo lebo kaiwena mwa yasanasanai mangu sikenokeno.

¹²⁴ Kupaisowai koliyau besiele am mulolo miyamiya yaina yo am loinao kuyakataili koliyau.

¹²⁵ Yau am topaisowa kabo nuwamayale kuyeyama na am loinao yakataili.

¹²⁶ O Yeoba, tomo am loina nige simumuliya kabo saugamo kutolo kali maisa kuwolegili.

¹²⁷ Yagu mulolo am walo kaiweli ilalakisosi kabu muli mena yagu mulolo gole namwanamwasosina kaiwena.

¹²⁸ Kabu am loinao meuloili yamuliya. Kamwasa naenaeliyao yakalomagigi-lagili.

¹²⁹ Am yakayakatai sinamwanamwasosi mwa kategu meuloina koina yaobigaili.

¹³⁰ Mayale iyawatagili am yakayakatai kali livasi koina yo siya nige me ali katai nuwali simayale.

¹³¹ Besiele bwauwa yabo iguliyamsosi kan kaiwena besiele yau yaguliyamsosi am loinao kaiweli.

¹³² Kutagelakeile na ukwate-kamkamna-yagau besiele uginauli siya meuloili simulolo koliwo.

¹³³ Besiele am waloyameli, yagu lau ugitekalatan tabu kisi yabeku na naenaena ikaiwe-gabaegau.

¹³⁴ Siya nuwanuwali siunuiyau kolili kuleboyau na mesabana am loinao yaobigaili.

¹³⁵ Am mulolo koina ugite-lobima koliyau na am loinao kuyakataili koliyau.

¹³⁶ Matalilogu ali didi besiele yalubwasi ana didi kaiwena tomo am loina sisikotanan.

¹³⁷ O Yeoba, kowa todudulai yo am loinao sidudulaisosi.

¹³⁸ Dudulai mena yo walo yawasosi mena am loinao kupeili.

¹³⁹ Yagu munamunai iwedorwedoli kalogu mena kaiwena kau kaleyayao am walo nuwali imwatainagili.

¹⁴⁰ Am waloyameli walo yawasosi kabo yamu-lolo lalakina koina.

¹⁴¹ Yau esagu ikikiusosi yo tomo sikalomagigilagau na genuwagu am yakayakatai nuwagu imwatainan.

¹⁴² Am dudulai kani imiyayai yo am loinna walo yawasosi sauga meuloina.

¹⁴³ Polowe yo katewakaka kategu ikalapowon na am loinao yagu kaba yaliyaya.

¹⁴⁴ Am walo sauga meuloina sidudulaisosi, kabo nuwamayale kuyeyama koliyau na yamiyamiya meyawasigu.

¹⁴⁵ O Yeoba, kategu meuloina koina yayoga koliwo. Kainagu kuyamaisa kabo am loinao yaobigaili.

¹⁴⁶ Yayoga yo yakawanoi koliwo, kuleboyau kabo am loinao yakabi-kalatagili.

¹⁴⁷ Kaliyate kaigeda kaigeda naga dabwelo imwamwalisae yayoga koliwo sagu kaiwena. Me yagu katepatu am waloyameli yasanasanai.

¹⁴⁸ Boniyai meuloina koina nige yakekeno na mesabana am loinao kaiweli yanuwanuwatu.

¹⁴⁹ O Yeoba, am mulolo miyamiya yaina koina yagu kawanoi kubenalan. Ukwate-kamkamnayagau yo yawasigu ukwabi-yakaiwe.

¹⁵⁰ Kagu toyakamkamnao siya am loinna nige sikakatai me ali munamunai silalaoma.

¹⁵¹ Na kowa Yeoba kutotolo saligu mena, am loinao meuloili siya walo yawasosi.

¹⁵² Beyabeyana yakataiyako yakato am loinao ukabi-yakaiweliko na simiyayai.

¹⁵³ Manim ilaoma yagu kamkamna ugitai na kuleboyau, kaiwena am loina nige yanunuwa-mwatainan.

¹⁵⁴ Kuedeedede kaiwegu yo kulivasiyau, yo kuleboyau besiele am waloyameli.

¹⁵⁵ Toyauyaule am lebo kani nige sigitai kaiwena am loinao nige sioobigaili.

¹⁵⁶ Na Yeoba, am katekamkamna ilalaki. Kabo ukwate-kamkamna-yagau na kuleboyau.

¹⁵⁷ Kagu kaleyayao yo kagu toyakamkamnao sibaibaiwa, na nige sowana yalosuwala am loinao kolili.

¹⁵⁸ Na saugana siya nige tomeli yagitaili nuwagu imalimaliwe-yagili kaiwena am loinao nige sioobigaili.

¹⁵⁹ Ugitai am loinao yamulolo lalakina kolili. Am mulolo imiyayai kabu kuleboyau.

¹⁶⁰ Am loina yaina walo yawasosi yo am loina dudulaili simiyayai.

¹⁶¹ Toloinao sikawa-naenae-yagau na nige yaina ipapagan, na iyamo am loina yayakasisiyan.

¹⁶² Yayaliyaya lalakina am waloyameli kaiweli besiele tomo yabo wasawasa ilobai na iyaliyaya.

¹⁶³ Mwakota meuloili yakalomagigi-lagili na am loina yamulolo koina.

¹⁶⁴ Kaliyate kaigeda kaigeda meseben yakawatoki koliwo am loina dudulaili kaiweli.

¹⁶⁵ Siya analiyao am loina koina simulolo simiya namwanamwa am gite-kalatan koina yo nige ginauli yabo imiyamiya na iwoyaili sibeku.

¹⁶⁶ O Yeoba, me yagu katepatu yasanasanaiwo tem kulaoma na kuleboyau na am walo yamuliya.

¹⁶⁷ Am yakayakatai yaobigaili yo kategu meuloina koina yamulolo kolili.

¹⁶⁸ Am walo meuloili yaobigaili kaiwena yagu paisowa meuloina ugitagitali.

¹⁶⁹ O Yeoba, tem yagu valam tenam ibenalan. Nuwamayale kuyeyama besiele am waloyameli koliyau.

¹⁷⁰ Yagu kawanoi kubenalan na kuleboyau besiele am waloyameli.

¹⁷¹ Kani sauga meuloina yatobalanagiwo kaiwena am loinao kuyakataili koliyau.

¹⁷² Am loina kaiwena kani yawali, kaiwena am walo meuloili sidudulaisosi.

¹⁷³ Kutolo na kunonowa na tem kusaguiyau, kaiwena am loina yamulimuliya.

¹⁷⁴ O Yeoba, nuwanuwagu lalakina kusaguiyau na kuleboyau. Am loina yagu kaba yaliyaya.

¹⁷⁵ Yawasigu kuyeyama na mesabana yatobalanagiwo. Sowasowana am walo meuloili sisaguiyau.

¹⁷⁶ Yau besiele sipi kwalakwalalelena. Kabo kulaoma yau am topaisowa kuloyaiyau kaiwena am loinao nige yanunuwa-mwatainagili.

120

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

¹ Yagu nuwapolowe koina yavalam yo yayoga Yeoba koina yo kainagu iyamaisa.

² Yawaloba, “O Yeoba, kuleboyau tomwakomwakota bodaliyao kolili.”

³ Tawae kani Yaubada iginauli kolimi komiu tomwakomwakota? Gubesi ana yamayamaisamiu kana koleya?

⁴ Maisamiu besiele gipoyo matamatagena manna mena gibwala wedowedolina.

⁵ O kategu yau, yagu miyamiya luwamiu mena inaesosi kabu muli mena tomo naenaeli Meseki yo Kedai luwali mena.

⁶ Yagu sauga imamalawesosi yayavenuwan siya tomwakomwakotane luwali mena nuwadaumwali sikalomagigilan.

⁷ Yau nuwanuwagu miya daumwali na tem kai-wena yaedeedede siya nuwanuwalimo kaleya.

121

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

¹ Yagitesae koya mena, toweya koina kani kagu sagu ilaoma?

² Kagu sagu kani ilaomaya Yeoba koina, iya bulibuli yo yanuwa yaulina iyamayaleli.

³ Kani nige itatalam kubebeku, yo nige sowasowana ikeno-gabaegiwo na kutupa kaiwena iya kam togite-kalatan.

⁴ Iya tomo Isileli kali togite-kalatan nige sowasowana manna iloyagolu na ikenomate.

⁵ Yeoba iya kam togite-kalatan yo iya am kaba kelolon dedeim mena.

⁶ Nige sowasowana kaliyate dabwelona o nuwana boniyai waikena siunuwiwo.

⁷ Yeoba kani igite-kalatagiwo kunamwanamwa na tabu kusilae.

⁸ Toweya kulaomaya yo kulauya, am lokeikeilene kolili Yeoba kani igite-kalatagiwo sauga meuloina.

122

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabo same bwaite siwaliyan

¹ Yagu kaba yaliyaya saugana yabenalan siwaloba, "Talau Yeoba ana nume mena."

² O Yelusalema, kai elete katotolo am gamwa kalona mena.

³ Na Yelusalema iya yanuwa lalakina siyawaluwalui yoi kabo kana koleya inamwanamwasosi.

⁴ Bwaite koina Isileli meuloili siya Yeoba ana susu kaigeda kaigeda silaoma na ali kawatoki siwolena koina besiele ana walo.

⁵ Yo bwaite koina Isileli ali kin simiyasio na tomo siyatelayagili.

⁶ O yanuwa Yelusalema, kani kakawanoi kaiwem na kumiya daumwali na mesabana siya analiyao simulolo koliwo simiya namwanamwa.

⁷ Nuwanuwamai daumwali imiyamiya am yanuwa kana gana kalona mena yo tabe am nume wasawasali kaloli mena.

⁸ Yagu susuyao yo yagu eliyamwao kai-weli kani yawalo koliwo yawaloba, “Daumwali koliwo.”

⁹ Yo Yeoba ala Yaubada ana nume kaiwena kani yakawanoi na am tomoyao sidebarala yo siwasawasa.

123

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabو same bwaite siwaliyan

¹ O Yeoba, kowa kumihamiya kuloiloina bulibuli mena mangu isakai-saewa koliwo.

² Besiele topaisowa kilakaiwo manli ilaulau ali taubala koina, besiele topaisowa vesalao manli ilaulau ali kedulumia koina, kai kani manimai ilaulau Yeoba ama Yaubada koina kanasiga ikatekamkamna-yagimai.

³ O Yeoba, samalulu mena kakawanoi koliwo ukwate-kamkamna-yagimai, ali walo-lobilobi-yegimai kaiwena yomai ikwatakwata.

⁴ Sauga imamalawe togagasa yo towasawasa ali talatalawasi-yagimai kakalakisiyeyan.

124

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabо same bwaite siwaliyan

¹ Tomo Isileli, kainagu kwayamaisa. Gubes, tem Yeoba nige imiyamiya ala dedei mena, tawae kani iyawatagili kolila?

² Tem tauna kona nige imiyamiya ala dedei mena, kala kaleyayao sikaiwe-gabaegila, ³ ali munamunai koina meyawasila sisinolila,

⁴ besiele yalubwasi kaikaiwena ididi iyalu-kalaila takwalalele tamiyawa, ⁵ besiele bagolu sigolu-pwaikila tagalomwasi.

⁶ Yeoba tatobalan, Kaiwena itolo-kaukausila kala kaleyao kolili siya besiele yakayakan soka-sokali.

⁷ Tayabubu besiele man tokeloya ali bebelula taigalina koina ilusola iyabubu.

⁸ Kala sagu ilaomaya Yeoba koina iya mwa bulibuli yo yanuwa yaulina iyamayaleli.

125

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

¹ Siya meuloili Yeoba simeliyan siya besiele koya Saiyon nige sowasowana imwasali na imiyamiya.

² Besiele koya yanuwa Yelusalema sitolo-takikilan dedei meuloina koina, besiele tabe Yeoba ana tomoyao itolo-takikilagili kabona yo nige ana kaba mwawasi.

³ Nige itatalam tonaenaeli simiyamiya na siloiloina sauga imamalawe todudulai ali dedei mena. Tem simiyamiya na ali loina ilaulau kani todudulai tupwaliyao siwoya-pwanolili.

⁴ O Yeoba, namwanamwa kupaisowai siya todudulai kolili siya kateliyao kapwakapwali yo am loinao siobigaili.

⁵ Na siya simiya-dagedagela-yagiwo silosuwala molosi kuyoganli kulawagili tonaenaeli ali yatala koina.

Daumwali imiyamiya Isileli koina.

126

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabو same bwaite siwaliyan

¹ Saugana Yeoba Babilon koina ikalaila iyapi-leyoila talau Yelusalema kala lotonan besiele kenola takenoi.

² Ala yaliyaya yo ala malu kana koleya meuloina gamwala yo manla yo yola iloy-akalapowonli. Kabo kaba loina uloili siwaloba, “Yeoba ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili ana tomoyao kaiweli.”

³ Na walo yawasosi, Yeoba ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili kaiwela mwa yaliyaya iloyakalapowonla.

⁴ O Yeoba, kuwalo-muloloimai na kawasawasa yoi besiele yalubwasi iguma, galewa italu na yalubwasine idoga ididi yoi.

⁵ Kutalam siya me ali valam siyawatagili silau sabi kuma sipileyoi sauga kelikeli koina me ali yaliyaya.

⁶ Yo iya me ana valam like ikalakalaili ilalau tano mena sabi kuma, kutalam sauga kelikeli koina ipileyoima kanna sibaibaiwa lalakili ikewakewaili me ana yaliyaya ilolo-wuiwui ilalaoma.

127

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo
kabo same bwaite siwaliyan
Solomoni ilele

¹ Tem Yeoba iya nige nume kana tokabi kabo
nume tokabikabi ali nume kabikabi paisowana
iyamala ginauli bwagabwaga.

Tem Yeoba ala yanuwa nige igigite-kalatan
boniyai kana togite-kalatan ana silawa iyamala
ginauli bwagabwaga.

² Bwagana tatolo malamalala yo tapaisowa
kaikaiwe ilau kanasiga iboniyai ala miyamiya
kaiwena na mesabana kala talobai na iyamo
tem Yeoba nige imiyamiya kolila ala paisowa
meuloina iyamala ginauli bwagabwaga, kaiwena
iya nuwadaumwali yo keno namwanamwana
iwolena ana tomoyao imulolo kolili yo tawae kali
eoma iwolegili kolili besiele. Kabo sowasowana
Yeoba tameliyan ginauli meuloina kaiwena.

³ Melumeluwo siya Yeoba ana mulolo iyeyama
kolila.

⁴ Tem tomo yabo ana sauga kilakai koina natu-
não ikabili iya besiele tokaleya yabo gipoyo kana
pwawati nimana mena imomosili iulagili kana
tokaleyayao kolili kaiwena ana sauga tautaubala
koina me ana nuwadaumwali kaiwena kana
tosaguwo simiyamiya.

⁵ Tem tomo yabo natunao sibaibaiwa iya be-
sieie tokaleya yabo ana pwawati kana tobwa
ikalapowon pwawati kolili. Kana kaleyayao kani
nige sikakaiwe-gabaen saugana ilobaili kaba
yatala ana dedei koina.

128

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo
kabo same bwaite siwaliyan

¹ Yeoba kani iwalo-muloloiwo tem kuyakasisiyan na ana loina kuobigai.

² Am paisowa uwena koina kani ukekan kabot
kuyaliyaya na kani ginauli meuloina idudulai yo
inamwanamwa.

³ Wainem sine kani iya besiele oine lagalagana
iuweuwe am nume kalona mena yo natumwao
kani sibaibaiwa am teibele simiya-takikilan be-
siegle udi sulusuluna silinao sitolo-takikilan.

⁴ Bwaite iya maisanaele tem yaiya Yeoba iyakasisiyan.

⁵ Saiyon koina Yeoba iwalo-muloloiwo,
na kumiya-namwanamwa yo kuwasawasa
Yelusalema koina yawasim kana sauga meuloina
koina.

⁶ Na tabe sowasowana kumiya kanasiga
natumwao natuliyao ugitaili. Yakawanoi na
Isileli imiya daumwali.

129

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo
kabo same bwaite siwaliyan

¹⁻² Tomo Isileli, ama wasa kwaeyama gubesi
kami kaleyayao siyakamkamnamiu ami sauga
melumelu koina kanasiga kabona, na iyamo nige
sikakaiwe-gabaegimi.

³ Kwawalo kolimai yakato sikoimiu dagelamiu
mena gai lalakili besiele kabot tano sigiyali.

⁴ Na iyamo Yeoba iya todudulai ibomamo ilivasimiu panpanna koina.

⁵ Sowasowana siya meuloili ala Nume Tabu sikalomagigilan Yeoba iyamwalimwalineli yo itubali-yapileyoili.

⁶ Sowasowana siya siyamala ginauli bwagab-waga besiele kawasi naenaeli nume pwatana mena sakin yo siweweka, ⁷ kaiwena kani nige tomo yabo itatanogogon ibwagili na ikalai ilalawani.

⁸ Kani nige yabo salina mena ilau na iwalo kolili, “Yeoba iwalo-muloloiwo.” Kani nige yabo iwawalo kolili, “Kai kawalo-muloloiwo Yeoba esana mena.”

130

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

¹ O Yeoba, yagu nuwapolowe koina yayoga koliwo.

² Yagu valam yo yagu yoga sagu kaiwena kubenagalagi.

³ Tem ama naenaena meuloili kuyasiyasillili, yaiya sowasowana yatala iyabubu-gabaen?

⁴ Na kowa kunuwatu-pwaikimai na mesabana kayakasisi-yagiwo.

⁵ Yasanasana meyagu kalakisiye Yeoba ana sagu kaiwena, na ana walo koina yameli.

⁶ Yasanasanai yagu nuwatu kaikaiwesosina koina kabu muli mena boniyai kana togitekalatan ana nuwatu kaikaiwena saugana isilasilawa isanasana malala kaiwena.

⁷ Tomo Isileli, Yeoba kwameliyan, kaiwena ana mulolo nige ana kaba mwawasi yo iya sauga meuloina me ana talam na ileboimiu.

⁸ Iya kani ana tomoyao Isileli ileboili ali pwanioli kolili.

131

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

¹ O Yeoba, yagu gagasa yasikotananako yo yagu nuwasaesae yapei-suwalanako dagelagu mena. Kani nige yagu sauga yayavenuwan nuwatu lalakili o didididiuli kaiweli sikololo-sosi koliyau.

² Na yau sowasowagu yamiya-daumwali. Besiele melumelu ikeno mwanou sinana nimana mena, yau besiele koliyau kategu imiya mwanou.

³ Tomo Isileli, Yeoba kwameliyan kabona yo ilau nige ana kaba mwawasi.

132

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

¹ O Yeoba, tabu Deibida nuwam imwamwatainan yo polowene meuloiline ikalakisiye-yagili.

² Yo ana waloyameli koliwo kunuwatu-kalatan, kowa Yakobo ana Yaubada kaikaiwena.

³ Iwalo koliwo iba, “Kani nige yalalau yagu nume mena yagu kaba keno koina, ⁴ kani nige yakakaiyawasi o yakekeno, ⁵ kanasiga am kaba miya yakatububu-nan kaiwena kowa Yakobo ana Yaubada kaikaiwena.”

⁶ Bedeliema koina kelabilabin kamwasana kana dedewaga wasana kabentalan kabo kalau yo kalobai Yelim kwabuna koina.*

⁷ Kabo kawaloba, “Talau Yeoba ana nume mena na tatapwalolo ana kaba miya manna mena.”

⁸ O Yeoba, kulaoma me am dedewaga bwaimwa am kaiwe kana kilakilala na kulaoma am nume tabu koina kumiayai.

⁹ Sowasowana am topwaoliwo mumugana dudulaina kwamana sikkamai yo am tomo yakayakasisili siwuiwui me ali yaliyaya lalakisosina.

¹⁰ Beyabeyana waloyameli yabo kuwalowen am topaisowa Deibida koina kabo tabu am kin gitegite-sipwaina kusikotanan.

¹¹ Waloyameli kaikaiwena uginauli Deibida koina waloyameline nige sowana ukeleyavivilayoi. Kaiwena kuvalo koina kuba, “Natum yabo kani iyamala kin na am kaba miya ikalai.

¹² Tem natumwao yagu kelabilabin kamwasana yo yagu walo meuloili siobigaili kabo natuliyao siya tabe sowasowali siyamala kin sauga meuloina.”

¹³ Kaiwena Yeoba koya Saiyon igite-sipwaiyako yakato ana kaba miya, ¹⁴ iwaloba, “Bwaite koina nuwanuwagu yamiya yo yamiyayai yo bwaite koina nuwanuwagu yaloiloina.

---

* ^{132:6} Bedeliema esana beyabeyana Epilapa yo Yelim esana beyabeyana Jala

15 Kani wasawasa yaolena Saiyon tem tawae nuwanuwana, kani ana tobubutumao kali yaolegili.

16 Ana topwaoliwo kani lebo kwamana yayak-wamaili yo ana tomo yakayakasisili kani siwui-wui me ali yaliyaya lalakisosina.

17 Bwaite koina kani Deibida ana susu yabo yagite-sipwai na iyamala kin kaikaiwena na iloina ilaulau.

18 Kana kaleyayao kani yayamwalimwalineli. Na iya ana kaba loina kani ikinkin yo ikaiwesosi.”

133

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

1 Wagitai kana namwanamwa yo kana yaliyaya tem Yaubada ana tomoyao simiya toyawa me ali nuwa kaigeda.

2 Miya toyawane iya bwaimwana besiele olo namwanamwasosina yo maisana lalakisosina beyabeyana sisuwai Eloni kulukuluna mena kana walo-mulolo koina yo ididi ilobi palasana koina yo ilobi kana kwama mena.

3 Miya toyawane iya besiele koya Elimon wabumalina italu Saiyon koyanao kolili, bwaine iya koina Yeoba iwaloyameli ana walo-mulolo bwaimwa yawasi miyamiya yaina.

134

Tomo Yudiya sisasae Nume Tabu sabi tapwalolo kabu same bwaite siwaliyan

¹ Yeoba k watobalan, komiu meuloimiu ana topaisowao kwapaisowa ana nume tabu koina boniyai kolili.

² Nimamiu wakeleisinagili wakawanoi nume tabu mena na Yeoba k watobalan.

³ Sowasowana Yeoba iwalo-muloloimiu Saiyon koina, iya bulibuli yo yanuwa yaulina kali toyamayale.

135

¹ Esana k watobalan komiu Yeoba ana topaisowao.

² Komiu k watolo ana nume kalona mena yo dedeina tupwaliyao kaloli mena Yeoba k watobalan.

³ Kwatobalan, kwatobalan, kaiwena iya inamwanamwa. Wali kwawaliyagili esana mena kaiwena iya tokatekamkamna.

⁴ Yeoba Yakobo tubunao igite-sipwailiko, yo iwalo yakato tomo Isileli iya ana gogo.

⁵ Yakatai ala Yeoba iya ilalaki, ilalakisosi kabo yaubadao meuloili.

⁶ Mwa tawae ana gadosisi ipaisowai bulibuli yo yanuwa yaulina mena, kalita mena yo kalita gunna mena.

⁷ Yaloyaloi ikeleisinagili sisae yanuwa yaulina ana kaba mwawasi koina yo pigabu iyawasa galewa mekanakava na yaumai ikeleyawatagilagilima ana lakawa mena.

⁸ Iya mwa Itipita natuliyao tatao kabi baguna yo ebaebai kabi baguna meuloili iunuyamateli.

⁹ Komiu tomo Itipita kwabenali. Yeoba iya mwa beyabeyana polowe lalakiliyao iyawasali silaowa na Pelo me ana topaisowao meuloili iunuili.

¹⁰ Iya mwa kaba loina sibaibaiwa me ali kinyao iunuili, ¹¹ siya bwaite Amoli ali kin esana Siyon yo Basan ali kin esana Ogi yo boda meuloili beyabeyana simiyamiya Kenani dedeina koina iyemwawasili.

¹² Kabo ali dedei iwolegili ana tomoyao Isileli ali kaba loina.

¹³ O Yeoba, esam kani imiyayai yo wasam kani idebalala imiyamiya yaso yo yaso kolili, ¹⁴ kaiwena kani am tomoyao kusaguili na am topaisowao ukate-kamkamna-yagili.

¹⁵ Siya nige tomeli ali kokotomoyao nimali mena sipaisowaili siliba yo gole kolili.

¹⁶ Bwagana me gamwali na iyamo kokotomone nige sieeedede, bwagana me manli na iyamo nige sigitai, ¹⁷ bwagana me tenali na iyamo nige sibebenali, tabe nige sowasowali gamwali mena siyui-sala.

¹⁸ Siya analiyao sipaisowaili kali koleya besiele siya yo siya analiyao simeli-yagili siya tabe besiele.

¹⁹ O tomo Isileli, Yeoba kwatobalan. Komiu Eloni ana boda topwaoliwo, Yeoba kwatobalan.

²⁰ Komiu Libai ana boda meuloimiu, Yeoba kwatobalan. Komiu meuloimiu Yeoba kwayakasisi-yan, kwatobalan.

²¹ Yeoba iya mwa ana kaba miya iyaele Yelusalema koya Saiyon koina tatobalan. Yeoba tatobalan.

136

¹ Takawatoki Yeoba koina kaiwena iya in-amwanamwasosi, ana mulolo imiyayai.

² Takawatoki yaubadao ali Yaubada koina, ana mulolo imiyayai.

³ Takawatoki guyauwo ali Guyau koina, ana mulolo imiyayai.

⁴ Iya mwa ginauli kaba nuwapwanopwano lalakili ipaisowaili, ana mulolo imiyayai.

⁵ Iya mwa ana katai mena bulibuli iyamayale, ana mulolo imiyayai.

⁶ Iya mwa yanuwa yaulina iyele kalita pwatana mena, ana mulolo imiyayai.

⁷ Iya mwa mayale lalakili iyamayaleli, ana mulolo imiyayai.

⁸ Dabwelo kaliyate mena ilala, ana mulolo imiyayai.

⁹ Waikena boniyai mena ilala yo utuyao besiele, ana mulolo imiyayai.

¹⁰ Iya mwa Itipita kabi bagubagunali iunuyamateli, ana mulolo imiyayai, ¹¹ yo Isileli ikeleyawatagilagilima luwali mena, ana mulolo imiyayai, ¹² yo nimana kaikaiwena iyagayan ikele-yawatagilagilima, ana mulolo imiyayai.

¹³ Iya mwa kalita balabalagiyana iyakasa-suwalan, ana mulolo imiyayai, ¹⁴ yo tomo Isileli iyalopanaisagili waila luwaluwalina mena, ana

mulolo imiyayai, ¹⁵ yo Pelo yo ana tokaleyayao ikuya-gabaegili kalita balabalagiyana koina, ana mulolo imiyayai.

¹⁶ Iya mwa ana tomoyao iyoganli ule bwagab-waga mena siloutusi silaoma, ana mulolo imiyayai.

¹⁷ Iya mwa kin lalakiliyao iunuili, ana mulolo imiyayai, ¹⁸ yo kinyao siya wasali silalaki iunuyamateli, ana mulolo imiyayai, ¹⁹ besiele Amoli ali kin esana Siyon, ana mulolo imiyayai, ²⁰ yo Basan ali kin esana Ogi, ana mulolo imiyayai, ²¹⁻²² yo ali dedei iwolegili ana topaisowao tomo Isileli yakato ali kaba loina, ana mulolo imiyayai.

²³ Iya mwa inuwatu-kalatagila ala sauga miya polowe koina, ana mulolo imiyayai, ²⁴ yo ileboila kala kaleyayao kolili, ana mulolo imiyayai.

²⁵ Iya mwa kan iwolegili yamayamayaleo meu-loili kolili, ana mulolo imiyayai.

²⁶ Kabo takawatoki bulibuli ana Yaubada koina, ana mulolo imiyayai.

137

¹ Babilon yalubwasiliyao papalili mena tamiyasio kabot Saiyon tanuwatui kaiwena tavalam.

² Mayau simiyamiya bwaine koina ala api tayatakel, kani nige tavevenuyoi.

³ Na tokabi-kalatagilaone siloina-yagila siwaloba, “Wakabi-yaliyaya-yagimai wali kwawaliyagili Saiyon walina.”

⁴ Gubesi yakato Yeoba walina tawaliyan na kitaele yantuwa wenala koina?

⁵ O Yelusalema, tem yantuwa-mwatainagiwo kani nima ulaulagu ibelu nige sowasowana api yavenuyoi koina, ⁶ besiele tabe tem yantuwa-mwatainagiwo yakato kowa yau kaba yaliyaya saesaesosina kani memenagu ipatu gayagayagu mena nige sowasowana yawaliyoi.

⁷ O Yeoba, kunuwatu-kalatan Idoma ali walo Yelusalema ana sauga beku koina, siwaloba, "Kwasiba-yanayanae itatagwaligwali molosi." Ali walone kaiwena kuyamaisali.

⁸ O tomo Babilon, kani sisibayanaemiu. Siya analiyao siyamaisamiu ami paisowane kolimai kaiwena kani Yaubada ana walo-mulolo silobai.

⁹ Siya analiyao ami melumeluwe veku mena siwapa-yamateli kani Yaubada ana walo-mulolo silobai.

138

¹ O Yeoba, yakawatoki koliwo kategu meuloina koina yo kani yawali-tobali koliwo yaubadao manli mena.

² Kani yapwalou kau koleya ilau am Nume Tabu kaiwena na kani esam yatobalan am mulolo yo am walo yawasosi kaiweli, kaiwena esam yo am walo sisaesosi kabo muli mena ginauli meuloili.

³ Saugana yayoga kainagu kuyamaisa yo ukabi-yakaiweyau.

⁴ O Yeoba, yantuwa yaulina kali kin meuloili kani sitobatoba-lanagiwo kaiwena am loinao wasana sibenalanako.

5 Kani siwali ginauli meuloina kupaisowailiko kaiwena, kaiwena am wasawasa ilalakisosi.

6 Bwagana kowa kumiya-saesosi kewa mena na iyamo tonuwalobi ugite-kalatagili. Na siya togagasa ugitagitaili, nige sowana am loina siyabubu-gabaen na sikeno-wadam.

7 Tem naenaena imiya-takikilagau kowa yawasigu kana togite-kalatan, nimam kuyagayan siya kagu tokaleyayao munamunaili kolili na am kaiwe koina kuleboyau.

8 Kowa Yeoba kani am waloyameli uginaulili kaiwegu kaiwena am mulolo imiyayai. Siya nimam mena kuyamayaleli tabu kulologabaegili.

139

1 O Yeoba, kategu kuloyaiyako, mwa ginauli meuloina kaiwegu ukwatailiko.

2 Mwa ginauli meuloina yapaipaisowaili ukwatailiko. Bwagana kumiya-kelamamalawe koliyau na iyamo yagu nuwatu meuloina ukwatailiko.

3 Nuwana yagu paisowa kolili yo yagu kaiyawasi kolili, ugitailiko, kowa kumanasam mumugagu meuloiline kolili.

4 Muli mena kabu yaedeededede na kowa yagu nuwatu ukwatailiko.

5 Kowa kumiya-takikilagau yo kutolokaukausiyau am kaiwe koina.

6 Am katai kaiwegu ilalaki yo ididiusosi kabu kaba nuwapwanopwano koliyau gubesi am katakataina.

⁷ Toweya koina kani yalauya na yayabubugabaegiwo? Nigele, yagu kaba lau meuloina kolili kowa iyaele kumiayamiya.

⁸ Tem yasae bulibuli mena kowa ele bwaine koina. Na tem yalobi yakeno tanoluwa mena kowaele bwaine koina tabe.

⁹ Tem yaevaeva yalau dabwelo ana kaba mwalisae mena o nuwana tem yamiyamiya dabwelo ana kaba sugu mena, ¹⁰ kowaele bwaine koina na kusaguiyau.

¹¹ Tem yawalo boniyai koina yawaloba, “Boniayi, kuwadamyau.” O nuwana yawalo mayalene iya itakikilagau yawaloba, “Mayale, kuyamala boniyai”, ¹² na iyamo boniyaine nige iboboniboniyai koliwo mwa kani ugitaliyau kaiwena boniyai yo mayale kowa koliwo kali koleya kaigeda, nige yabo uloina.

¹³ Kowa yogu wauna meuloina kalogu mena kuyamayaleli na kupei-gogon sinagu diyana mena.

¹⁴ Yatobalanagiwo kaiwena am paisowa meuloina sinamwanamwasosi yo kaba matamatausi yo kaba nuwapwanopwano. Walo yawasosi, ukwatai-namwanamwaiyau.

¹⁵ Bwagana kana koleya yakato yalalalaki wadam mena na kowa ukwataiyako yau ele bwaine koina kaiwena kowa tuwatuwagu meuloina kuyapatu-gogon sinagu diyana mena.

¹⁶ Muli mena kabu sikabiayau kowa manim mena ugitaliyauko yo yawasigu kana mamalawe kuleleyako am buki mena.

17 O Yaubada, am nuwanuwatu kaiwegu sinamwanamwasosi mwa kaiweli kaba nuwapwanopwano koliyau.

18 Tem yayasilili yalobai kali baibaiwa besiele dekawa. Tem yakeno tolo yau kowa mekaukava.

19 O Yaubada, tem bwai toyauyaulene kuunuyamateli yo tounuyamate kutawoili na silowasi koliyau.

20 Sikawa-naenae-yagiwo yo esam sisinali.

21 O Yeoba, siya sikalomagigi-lagiwo yau tabe yakalomagigi-lagili. Siya sigamwapanapanawa koliwo yaokwatakwata-yagili.

22 Nige tawae yabo na iyamo yakalomagigilimo. Yakatai koliyau siya kau kaleyayao.

23 O Yaubada, kategu kuloyai na ukwatai, kutonagau na yagu nuwatu ukwataili.

24 Kuloyaiyau ugital tem nuwatu yauyaulena yabo kalogu mena na kubaguna-yagau kamwasa miyamiya yaina koina.

140

1 O Yeoba, kuleboyau tomo naenaeli kolili, na ugite-kalatagau tomo kalekaleyaliiyao kolili.

2 Siya nuwatu naenaeli sinuwanuwatuili kateli mena yo sauga meuloina kaleya siyatuyatubuli.

3 Memenaliyao ali mwasali besiele weso kelakelabasina.

4 O Yeoba, kutolo-kaukausiyau tomo naenaeline ali kaiwe koina, na ugite-kalatagau tomo kalekaleyaliiyao kolili, siya mwa nuwanuwali siyabekuyau.

⁵ Togagasa kamwasa mena sipwasipwa sikatububu-nagiliko kaiwegu yakato sisipwaiyau.

⁶ Yawalo Yeoba koina, "Kowa yagu Yaubada, yagu valam sagu kaiwena kubenalan."

⁷ O Yeoba yagu Yaubada, kowa kagu totolo-kaukausi kaikaiwena, kaleya koina kutolo-kaukausiyauko.

⁸ Tabu toyauyaulene nuwatu kuwowolegili tawae yakato nuwanuwali sipaisowai.

⁹ Tabu kau kaleyayaone ali kaiwe kuwowolegili kaleya koina. Ali walo kasokaso koliyau kuyapileyoi kolili.

¹⁰ Sowasowana mayau wedowedolili gib-walaliyao kusuwai pwatali mena yo ugabaegili gula malamalawena koina nige sowasowana siyawatagili yoi.

¹¹ Tabu siya toyakewa mwakomwakotaone esaliyao silalalaki. Sowasowana tomo tokalekaleyayaone naenaena silobai na isibayanaeli.

¹² O Yeoba, yakatai kowa tobubutumao yo toeomao kutolo-kaukausili.

¹³ Walo yawasosi, siya todudulai kani esam sitobalan yo simiyamiya manim mena am gitekalatan koina.

141

¹ O Yeoba, yayoga koliwo kulumwayamwayauma kusaguiyau. Kainagu kubenalan saugana yayoga koliwo.

² Yagu kawanoi ukwalai besiele inisensi yagabu bwalaina namwanamwana. Lolau kaigeda kaigeda kolili tomo Yudiya silau Nume Tabu koina na pwaoli sigabu na mesabana pwao-line bwalaina ukwalai kam yakasisi kaiwena. Na yau nimagu yakeleisinagili kam yakasisi kaiwena na tem ukwalai besiele lolau pwaolina.

³ O Yeoba, gamwagu kuloinayan ikausi tabu walo naenaena iwawalowen.

⁴ Tem lotonan naenaena ilaoma koliyau nuwanuwagu yaginauli kabu kuyalopeiyau. Tem nuwatu naenaena yaboyoi ilaoma koliyau yakato toyauyaule luwali mena yalusae na yasaguili ee kabu kuyalopeiyau yoi.

Tabu kutatalamwagau na mekaukavao kali luviluvina koina yakekekan.

⁵ Tem tomo todudulai iyokoi-yagau iunuiyau bwaite inamwanamwasosi koliyau kabu muli mena tonaenaena ana tobalanagaune, kaiwena kawanoi mena yakalekaleya tonaenaeli ali paisowa naenaena koina.

⁶ Saugana silawagili yatala kaiwena yo ali tolinoao kali loina polopolowena siwolegili kani tomone nuwali simayale yakato yagu walo idudulaisosi.

⁷ Besiele tomo mayau sisenasena itaigali teuliyao sitata-gwalgwali ee bwaine besiele kani iyawatagili tomone kolili, tuwatuwali sitata-gwalgwali salai sopana mena.

⁸ Na iyamo yagu meli yapeiyako Yeoba yagu Yaubada koliwo, yo am tolo-kaukausiyau nuwanuwagu. Tabu kupepeiyau boita koina.

⁹ Tonaenaeli ali sipwasipwa sikatububu-nagliko kaiwedu kabu kutolo-kaukausiyau am kaiwe koina.

¹⁰ Tonaenaeline kutalamwagili sibeku siboma ali sipwasipwa kolili, na yau yalau namwanamwa koina.

142

Deibida imiyamiya dula yabo koina kabu same bwaite ilele

¹ Yayoga kainagu lalakina mena Yeoba koina, yakawanoi sagu kaiwena.

² Yagu walo baibaiwa meuloina yakalailima yapeili manna mena yo yagu polowe meuloina yawalo-masalagili koina.

³ Tem yaluyaluwagu ibelu iya ikatai tawae kani yaginauli.

Yagu lau kamwasa koina kau kaleyayao sipwasipwa sinonowaiyako kaiwedu.

⁴ Saugana yagite-keikeile dedeigu mena nige yabo kagu tosagu, nige yabo kagu totolo-kaukausi yo nige yabo kagu togite-kalatan yagig-itai.

⁵ O Yeoba, yavalam koliwo sagu kaiwena, kaiwena kowa kagu totolo-kaukausi, yagu miyamiyane yawasigu meuloina koina kowa kubomamo nuwanuwagu.

⁶ Yagu valam sagu kaiwena kubenalan, kaiwena yagu nuwalubu ilalakisosi.

Kau kaleyayao kolili kuleboyau, siya sikaiwesosi kabo muli mena yau.

⁷ Kulivasiyau panpanna koina na am to moyao ali miyagogo koina esam yatobalan am namwanamwa koliyau kaiwena.

143

¹ O Yeoba, yagu kawanoi kubenalan am namwanamwa yawasosi yo am walo yawasosi kolili kainagu kuyamaisa.

² Tabu am topaisowa kupepei yatala koina kaiwena nige yabo todudulai imiyamiya manim mena.

³ Kau kaleya iloyaloyaiyau ikabi-kalatagau yo ikaive-gabaegau mwa nume pan boniboniyaina koina ipeiyauko kabo yau kagu lotonan besiele toboita beyabeyali.

⁴ Koinaele Yaluyaluwagu ibelu me yagu nuwapolowe lalakina.

⁵ Kabo nuwagu mena isae yanuwatu-kalatan sauga beyabeyana koina am paisowa meuloina kaiwena yanuwanuwatu.

⁶ Nimagu yakeleisinagiliwa koliwo kawanoi mena. Yaluyaluwagu ilabwalabwa kaiwem besiele bwatano labwalabwana nuwanuwana galewa.

⁷ O Yeoba, saugamo bwaite kainagu kuyamaisa, yagu nuwatu meuloina imwawasiko. Tabu manim kuawadam koliyau kisi kani yau besiele siya tolobine salai mena.

8 Malala kaigeda kaigeda
 kuyanuyanuwapeiyau am mulolo miyamiya
 yaina kaiwena, kaiwena yagu meli yapeiyako
 koliwo. Kowa koliwo yaluyaluwagu
 yakeleisinan, kamwasane koina yalalaune
 kuyakenayagau.

9 O Yeoba, yalalaowa koliwo kutolo-
 kaukausiyau yo kuleboyau kau kaleyaone kolili.

10 Kuyakataiyau na am nuwatu yapaisowai
 kaiwena kowa yagu Yaubada. Sowasowana
 Yaluyaluwam namwanamwana ilawagau
 kamwasa namwanamwana koina.

11 O Yeoba, yawasigu kuleboi besiele am waloy-
 ameli na am namwanamwa mena yagu polowe
 kolili ukele-yawatagilagau.

12 Am mulolo koliyau kaiwena, kagu kaleyao
 kutom-gabaegili na siya kagu toyakamkamnao
 kusibayanaeli kaiwena yau am topaisowa.

144

1 Yeoba yatobalan iya yagu veku, iya nimagu
 iyakataili kaleya kaiwena, besiele nimagu gibuliyo
 yau kaba unuyamate.

2 Iya totolo-kaukausiyau yagu ebeu yo yagu
 kaba kelolon kagu tolebo, iya mwa koina yakenowad
 am yo kaba loinao ikaiwe-gabaegili ipeili
 yauligu mena.

3 O Yaubada tawae tomo, mwa kaiweli
 kunuwaniwatu? Tawae kaiwena tomo molosi
 ugite-kalatan yo kunuwaniwatu kaiwena?

4 Tomo iya besiele yawasi kana yui-sala, yo besiele lolon imiyamiya sauga kubwakubwana koina na imwawasi.

5 O Yeoba, am bulibuli kuigali itasoke na kulobima. Koya ukwabi-tonagili na sibogau.

6 Pigabu kuyawasayama na kam kaleyaone kutupa-gwalingwalili, yo am gipoyo kulagili na kuyamatausagili siyabubu.

7 Kewa mena nimam kuyaga-yataluyama, ukeleisinagau kalita didididiuna koina yo kuleboyau toganamuli nimali mena.

8 Siya nige sauga yabo walo yawasosi siwawalowen. Bwagana sikawalulu na iyamo mwakota gamwali mena ikalapowon.

9 O Yaubada, yagu api kana maina sanaulu koina kani yavenu yo wali waluwaluna yawaliyan koliwo.

10 Kin ali kaiwe kuwolegili na sikaiwe tabe yau Deibida, am topaisowa, kuleboyauko.

11 Kabo kuleboyau yoi toganamuli kaikai-weli kolili, siya kau kaleyaone nuwanuwali siyakamkamna-yau. Siya nige sauga yabo walo yawasosi siwawalowen. Bwagana sikawalulu na iyamo mwakota gamwali mena ikalapowon.

12 Sowasowana natulao ali sauga kilakai koina siya besiele mayau kinkin kaikaiweli. Sowasowana natulao sinesineo siya besiele nume wasawasana kana tuki, kali koleya sinamwanamwasosi.

¹³ Sowasowana ala lakawa sipowoni kan uloili uloili kolili. Sowasowana ala sipi bubu mena sidebalala tausan yo tausan kolili.

¹⁴ Sowasowana ala bulumakau sisiuma sauga meuloina tabu natuli yabo na sikabi inanae. Sowasowana sauga meuloina ala yanuwa imiyadaumwali nige matausi yogana yabo tabebenalan ala yanuwane koina.

¹⁵ Siya tomonliyao mulolone bwaite silobai kani siyaliyaya. Siya sipwalou Yeoba ala Yaubada koina siyaliyaya tabe.

145

¹ Kani yakeleisinagiwo yagu Yaubada yo yagu Kin, kani esam yatobalan nige ana kaba mwawasi.

² Kaliyate kaigeda kaigeda kani yatobatobalanagiwo esam yakeleisinan sauga meuloina.

³ Yeoba iya ilalakisosi yo iya kaba tobali na ana lalakine nige sowana yaiya yabo iliyei.

⁴ Am paisowa namwanamwali yo kaikaiweli kani sitobalan yaso yo yaso kolili.

⁵ Kani am miyasaesosi yo am wasawasa sieeedede-yagili, na yau kani am paisowa namwanamwali kaiweli yanuwanuwatuili sauga meuloina.

⁶ Tomo kani sieeedede am paisowa kaikaiweli kaiweli, na yau kani am kaiwe yawalo-masalan.

⁷ Am namwanamwa kani siyawawayawasayan tomo kolili yo am dudulai kaiwena siwaliwali.

⁸ Yeoba iya tomulolo yo tokatekamkamna ana munamunai iyoviya na ana mulolo ilalakisosi.

⁹ Yeoba inamwanamwasosi tomo meuloili kolili yo me ana katekamkamna ana yamayamayaleo meuloili kolili.

¹⁰ O Yeoba, am yamayamayaleo meuloimai katobalanagiwo yo kam tomeliwo kani siwalo-seyagiwo.

¹¹ Kani siwalo-masala am kaba loina kana wasawasa kaiwena na siededede am kaiwe kaiwena, ¹² na mesabana tomo meuloili am paisowa kaikaiweli yo am kaba loina kana wasawasa sikataili.

¹³ Am loina imiyayai yo kowa kin miyamiya yaina.

Yeoba ana walo meuloili siya walo yawasosi yo me ana katekamkamna ana paisowa meuloina koina.

¹⁴ Siya tomiya-polowe isaguili yo siya tonuwalobi ikeleisinagili.

¹⁵ Meuloili manliyao ilalaowa koliwo mwa kali kuwolegili ali sauga eoma koina.

¹⁶ Ginauli meuloina meyawasili kuwolegili sowasowali.

¹⁷ Yeoba inamwanamwasosi mumugana meuloina koina yo me ana katekamkamna ana paisowa meuloina koina.

¹⁸ Siya analiyao siyoga Yeoba koina walo yawasosi mena kani imiya salili mena.

¹⁹ Siya analiyao siyakasisi-yan ali nuwatu yo ali valam ibenalagili yo ileboili.

²⁰ Siya analiyao simulolo koina itolokaukausili, na siya tonaenaeli kani isibayanaeli.

²¹ Kani sauga meuloina Yeoba yatobalan. Sowasowana ana yamayamayaleo meuloiili esana yakayakasisina sitobalan nige ana kaba mwawasi.

146

¹ Yeoba tatobalan. Yaluyaluwagu, Yeoba kuto-balans.

² Yeoba kani yatobalan yawasigu meuloina koina, kani Yaubada koina yawali-tobali yagu miyamiya meuloina koina.

³ Tabu ami meli kwapepei tolinoao yo towasawasao kolili siya kani nige sileleboimiu.

⁴ Saugana siboita sipileyoi bwatano mena, bwaine kaliyatenane koina ali nuwatu meuloina ilaoma iyamala ginauli bwagabwaga.

⁵ Analiyao siya sagu silobai yo ali meli sipei Yeoba koina iya tomo Isileli ali Yaubada kani siyaliyaya, ⁶ kaiwena iya bulibuli yo yanuwa yaulina kali toyamayale yo besiele kalita kalona mena ginauli meuloina simiyamiya kali toyamayale.

Yeoba ana waloyameli inuwatu-kalatagili, ⁷ kabo yatala koina siya kamkamnali isaguili, yo toguliyam kan iwolegili.

Yeoba tolusae deli ilivasili, ⁸ toman-gibugibu manli iyalalali yo tonuwalobi ikeleisinagili kaiwena Yeoba imulolo todudulai kolili.

⁹ Yeoba tolaolaoma, kwabukwabuliwo yo sinasinageliyao igitagitaili yo isagusaguili, na tonaenaeli ikalaili ilawagili kaba sibayanae koina.

¹⁰ Yeoba iya kin miyamiya yaina. Komiu Saiyon tomonliyao, ami Yaubada ana loina kani imiyayai kani nige ilolotom.

Yeoba tatobalan.

147

¹ Yeoba tatobalan.

Inamwanamwa tem tawali-tobali ala Yaubada koina, kaiwena iya tokatekamkamna mwa ilon-amwayan tawali-tobali koina.

² Yeoba Yelusalema ikabi-walui yoi yo Isileli tomo tomiya-suwalla ikalakalaiyoilima.

³ Siya tonuwanae iyanuwa-daumwalili yo siya silasilaeli kali gai ipanli.

⁴ Utu kali baibaiwa Yeoba iloinayanako kabokaigeda kaigeda esaliyao iyogayagili.

⁵ Ala Yeoba tolalakisosi yo ana kaiwe ikaiwesossi yo ana katai nige kana sigasiga ipapagan.

⁶ Yeoba siya tonuwalobi ikeleisinagili na toy-ayaule igabaegili bwatano mena.

⁷ Yeoba koina kwawali me ami kawatoki na ami api kolili kwavenu ala Yaubada koina.

⁸ Kaiwena bulibuli mwayagana isuma yaloy-aloi kolili, galewa iwolena yanuwa yaulina koina, yo kawasi iyakinli koya kolili.

9 Yakayakan meuloili kali iwolegili besiele tabe aoao natuliyao kikiuli sivalavalam.

10 Ana kaba yaliyaya nige osi kaikaiweli kolili, yo tabe nige tokaleyayao kaikaiweli kolili, **11** na ana kaba yaliyaya ele siya analiyao siyakasisiyang yo siya analiyao ali meli sipei ana mulolo miyamiya yaina koina.

12 O Yelusalema, Yeoba k watobalan. O Saiyon, ami Yaubada k watobalan.

13 Ami gana gamwana kana gulu ikabiyakaiweyako yo ami tomoyao iwalo-muloloili.

14 Daumwali iyeyawa ami yanuwa koina na kami kaleyao kani nige silalaoma kami sigasiga sililikwai, yo iyakanmiu tano kanna namwanamwasosina koina.

15 Ana loina ipei yanuwa yaulina mena kabon ana walo iyawatagili mwayamwayau mena.

16 Yeoba koya isumali sinou koina besiele kabobo, na wabumali iyasululi besiele mayau kaukauna.

17 Galewa patupatuna tulutuluna igabaen besiele gelegelesa, nige yabo yaiya sowasowana itolo p watana mena, itulutulu sosi.

18 Kabo iwalo yoi na siwelo, yaumai sivesivevena iyawasayama na waila sididi.

19 Ana walo iwolena ana tomoyao Isileli kolili, ana loinao meuloili iwalo-masalagili sibomamo kolili, **20** nige igiginauli kaba loina uloili kolili kaiwena ana loinao nige sikakataili. Yeoba tatobalan.

148

¹ Yeoba k watobalan.

Komiu kwamiyamiya bulibuli mena, Yeoba k watobalan.

² Komiu ana tokaleyayao anelose meuloimiu, Yeoba k watobalan.

³ Komiu dabwelo, waikena yo utu lalalalali Yeoba k watobalan.

⁴ Komiu bulibuli kewasosina mena yo komiu waila yaloyaloi pwatali mena Yeoba k watobalan.

⁵ Sowasowana meuloili Yeoba esana sitobalan, kaiwena ana loina mena iyamayaleli, ⁶ kaboi peili ali kaba miya mena simiyayai na loinane kani nige sikekele-gabaen.

⁷ Komiu yamayamayale lalakiliyao kwamiyamiya yanuwa yaulina yo kalita kalona mena, Yeoba k watobalan.

⁸ Komiu pigabu yo galewa patupatuna, sinou yo yaloyaloi, yo wowoli meyauyaumaina meuloimiu ana loina kwaobigai, Yeoba k watobalan.

⁹ Komiu koya lalakili yo kikiuli, komiu mayau uweuwe yo gunuwala mayauliyao meuloimiu Yeoba k watobalan.

¹⁰ Komiu yakayakan sokasokali yo manamanasamli, komiu weso yo man, meuloimiu Yeoba k watobalan.

¹¹ Komiu kinyao, toloinao, towasawasao yo tomo meuloimiu Yeoba k watobalan.

¹² Komiu kilakaiwo yo vesalao, tautaubalao, kedukedulumao yo melumeluwo, meuloimiu Yeoba k watobalan.

¹³ Sowasowana tomo meuloili Yeoba esana sitobalan kaiwena iya esana esa meuloili ilalaki-gabaegili yo iya ana wasawasa bulibuli yo yanuwa yaulina ali wasawasa iwasawasa-gabaegili.

¹⁴ Ana tomoyao boda Isileli, siya imulolo kolili, ikabi-yakaiweli sikaiwe na mesabana sitobalan.
Yeoba tatobalan.

149

¹ Yeoba tatobalan.

Wali waluwaluna kwawaliyan Yeoba koina, na tomeliwo ali miyagogo koina k watobalan.

² Komiu Isileli, kwayaliyaya kami toyamayale koina. Komiu Saiyon tomonliyao, kwayaliyaya ami Kin kaiwena.

³ Sowasowana esana k watobalan selo koina yo sowasowana tambalin yo api kikiuli kolili k watobalan.

⁴ Yeoba ana kaba yaliyaya ana tomoyao. Tonuwalobi iyakasisi-yagili yo kaiwe iwolegili kaleya kana sauga koina.

⁵ Sowasowana Yaubada ana tomoyao me ali yaliyaya siwuiwui ali kaiwene kaiwena, kabo boniyai meuloina koina me ali yaliyaya siwali-wali.

⁶ Yo sowasowana sitobali kaikaiwe Yaubada koina saugana ali kaleya kelepana matamatageli nimali mena, ⁷ kali kaleyayao sikaiwe-gabaegili, ⁸ ali kinyao yo ali tobagunao sianli sen koina,

⁹ na mesabana kaba loinaone maisali silobai
besiele Yaubada ana walo kaiweli. Bwaite
kamwasane koina Yaubada ana tomoyao kali
yakasisi silobai. Yeoba tatobalan.

150

¹ Yeoba tatobalan.

Yaubada kwatobalan ana Nume Tabu koina.
Ana kaiwe bulibuli mena kwatobalan.

² Kwatobalan ana paisowa kaikaiweli
ipaisowailiko. Kwatobalan kaiwena iya
ilalakisosi.

³ Bwagigi kainali kolili kwatobalan. Ami api
lalakili yo kikiuli kolili kwatobalan.

⁴ Tambalin yo gwelulu kolili yo selo koina
kwatobalan.

⁵ Kwatobalan ginauli daguguna kainana mala-
malawena koina.

⁶ Komiu ginauli meuloina meyawasimiu Yeoba
kwatobalan.

Yeoba tatobalan.

ccl

**Buki Tabu Beyabeyana
Portions of the Old Testament in the Tubetube
dialect of the Bwanabwana language of Papua New
Guinea
Hap Olpela Testamen long tokples Tubetube long
Niugini**

copyright © 2019 Wycliffe Switzerland

Language: Tubetube (Bwanabwana) (Bwanabwana)

Dialect: Tubetube

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-08-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 19 Aug 2022
042e5838-dfa8-53eb-a7b1-98ea25bec4b7